

**ΤΜΗΜΑ ΑΛΙΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ**

ΤΑ 100 ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΕΙΔΗ ΨΑΡΙΩΝ ΤΩΝ ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΘΑΛΑΣΣΩΝ

Έκδοση:

Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών για το Τμήμα Αλιείας και Θαλασσίων Ερευνών
Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος

Έρευνα και συγγραφή κειμένων - Εκδοτική επιμέλεια:

Γιώργος Ιωάννου, Νικόλας Μιχαηλίδης, Λειτουργοί Αλιείας και Θαλασσίων Ερευνών.

Γλωσσική επιμέλεια: Ανθή Τοφαρή

Σχεδιασμός: Νίκος Ιεροδιακόνου

ΤΑ 100 ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΕΙΔΗ ΨΑΡΙΩΝ ΤΩΝ ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΘΑΛΑΣΣΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Κύπρος βρέχεται από τα νερά της Λεβαντίνης, της ανατολικής, δηλαδή, λεκάνης της Μεσογείου, τα νερά της οποίας χαρακτηρίζονται από υψηλή θερμοκρασία και αλατότητα και, κυρίως, από χαμηλή συγκέντρωση θρεπτικών συστατικών. Η τελευταία έχει ως επακόλουθο τη χαμηλή πρωτογενή παραγωγή από τους θαλάσσιους φυτικούς οργανισμούς, (το ένα τρίτο σε σχέση με τη δυτική Μεσόγειο), και άρα τη χαμηλή βιομάζα των υπόλοιπων θαλάσσιων οργανισμών, μεταξύ των οποίων και των ψαριών. Παρόλα αυτά, η μεγάλη ποικιλία ενδαιτημάτων και οικοθέσεων, που παρέχει η περιοχή αυτή, κυρίως λόγω της ιδιαίτερης μορφολογίας του θαλάσσιου πυθμένα, συντείνει στην ύπαρξη μεγάλης ποικιλομορφίας στους οργανισμούς. Στα νερά της περιοχής μας έχουν καταγραφεί πάνω από 300 είδη ψαριών, πολλά εκ των οποίων είναι «λεσσεψιανοί μετανάστες», εισήλθαν δηλαδή στη Μεσόγειο από την Ερυθρά Θάλασσα, διαμέσου της διώρυγας του Σουέζ.

Λόγω της χαμηλής βιομάζας ψαριών στη θαλάσσια περιοχή της Κύπρου, σε σχέση με άλλες περιοχές της Μεσογείου, η αλιεία δεν αποτελεί σημαντικό τομέα της κυπριακής οικονομίας. Η συνεισφορά της στο ακαθάριστο εθνικό προϊόν της Κύπρου, ως κλάδου πρωτογενούς παραγωγής, δεν ξεπερνά το 0,3%, ενώ η ετήσια κατά άτομο κατανάλωση αλιευτικών προϊόντων είναι σχετικά χαμηλή (γύρω στα 20kg). Παρόλα αυτά, ο αλιευτικός τομέας στην Κύπρο θεωρείται σημαντικός, κυρίως γιατί προσφέρει κοινωνικά και οικονομικά οφέλη στις παράκτιες περιοχές, (δημιουργία θέσεων εργασίας, προσέλκυση επισκεπτών κ.λπ.), αλλά και επειδή συντείνει στη διάθεση φρέσκων και υγιεινών προϊόντων στους καταναλωτές. Επιπλέον, τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια σημαντική αύξηση στον αριθμό των ερασιτεχνών αλιέων, που βλέπουν την ενασχόληση με την αλιεία ως ένα μέσο χαλάρωσης και διαφυγής από την καθημερινότητα.

Στις σελίδες της έκδοσης αυτής γίνεται μια προσπάθεια να παρουσιαστούν, εν συντομία, κάποια από τα σημαντικότερα είδη ψαριών, που ζουν στη θαλάσσια περιοχή της Κύπρου. Επιλέχθηκαν να περιγραφούν 100 είδη ψαριών της περιοχής μας και κάποια συγγενικά τους. Η επιλογή και η συμπερίληψη των ειδών στο βιβλίο αυτό έγινε είτε λόγω της μεγάλης τους αφθονίας είτε για το σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν στο θαλάσσιο οικοσύστημα είτε για τη σημαντικότητά τους στην αλιεία (επαγγελματική και ερασιτεχνική) είτε ακόμη και για τη μοναδικότητά τους σε ό,τι αφορά τη μορφολογία και τη βιολογία. Γίνεται αναφορά στο ενδιαίτημα κάθε είδους, τα μορφολογικά και βιολογικά χαρακτηριστικά του, τις μεθόδους αλιείας του, την εμπορική του αξία, καθώς και τυχόν νομοθεσίες, που σχετίζονται με αυτό (ελάχιστα επιτρεπόμενα μεγέθη αλιείας κ.λπ.). Απεικονίζεται, επίσης, φωτογραφικά το κάθε είδος για ευκολότερη αναγνώρισή του. Οι πλείστες φωτογραφίες, με κάποιες εξαιρέσεις, ανήκουν στους συγγραφείς και παρουσιάζουν ψάρια, που αλιεύτηκαν σε κυπριακά νερά.

Η παρούσα έκδοση δεν επιχειρεί να παρουσιάσει νέα επιστημονικά στοιχεία για τα είδη ψαριών της περιοχής μας ούτε φιλοδοξεί να ανταγωνιστεί σημαντικές ξένες εκδόσεις, που άλλωστε υπάρχουν σε πληθώρα στην αγορά. Αυτό που επιδιώκει είναι να παρουσιάσει, με τρόπο απλό και κατανοητό σε όλους, τα κυριότερα γνωρίσματα των ειδών, στα οποία αναφέρεται. Έχει, επίσης, στόχο να ευαισθητοποιήσει το κοινό σε θέματα που αφορούν γενικά, το θαλάσσιο περιβάλλον και τους οργανισμούς που ζουν σ' αυτό. Για τους πιο πάνω λόγους, δεν έγινε προσπάθεια να καταταχτούν τα είδη βάσει της φυλογενετικής τους σχέσης ή της βιολογικής τους ομοιότητας, αλλά προτιμήθηκε να παρουσιαστούν κατά αλφαβητική σειρά, βάσει του κοινού κυπριακού τους ονόματος.

Γιώργος Ιωάννου, Νικόλας Μιχαηλίδης
Λειτουργοί Τμήματος Αλιείας και Θαλασσίων Ερευνών

Αθερίνα*Atherinomorus lacunosus*

En: Hardyhead silverside

Η αθερίνα είναι ένα μικρό παράκτιο είδος, αρκετά κοινό στα νερά μας. Την συναντάμε κοντά στην ακτή, κυρίως σε αβαθείς κόλπους και λιμάνια, σε βάθος μέχρι και 10 μέτρα. Μεγάλα κοπάδια από νεαρά άτομα του είδους κατακλύζουν τις ακτές μας κατά τους θερινούς μήνες, ενώ πιο μεγάλα άτομα κάνουν έντονη την παρουσία τους κατά τους μήνες Σεπτέμβριο και Οκτώβριο.

Η αθερίνα έχει συνήθως μήκος γύρω στα 10 εκατοστά, ενώ μπορεί να φθάσει και τα 18 εκατοστά.

Τρέφεται με ζωοπλαγκτόν, καθώς και με μικρά βενθικά ασπόνδυλα.

Η αθερίνα αναπαράγεται στα νερά μας κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

Αλιεύεται με καλάμι και ειδικές απόχες από την ακτή (αθερινολόγους) και το κρέας της είναι πολύ νόστιμο.

Εκτός από την αθερίνα *A. lacunosus*, που είναι λεσσειψιανό είδος, (εισήλθε στη Μεσόγειο από την Ερυθρά Θάλασσα μέσω της διώρυγας του Σουέζ), υπάρχουν στα νερά μας και δύο ενδημικά είδη αθερίνας, η *Atherina hepsetus* και η *Atherina boyeri*. Τα είδη αυτά μοιάζουν μορφολογικά με την αθερίνα *A. lacunosus*, αλλά είναι λιγότερο κοινά.

Ασπρόβλαχος*Erinephelus caninus*

En: Dogtooth grouper

Ο ασπρόβλαχος ή βλαχοσφυρίδα ή αμματάς, όπως ονομάζεται σε κάποιες περιοχές της Κύπρου, είναι βυθόβιο είδος, που απαντά σε λασπώδεις και αμμώδεις βυθούς, σε βάθος από 40 έως 400 μέτρα.

Είναι από τα μεγαλύτερα είδη της οικογένειάς του, φθάνοντας τα 150 εκατοστά σε μήκος και τα 70 κιλά σε βάρος, αν και το συνηθισμένο μήκος του δεν ξεπερνά τα 80 εκατοστά και το βάρος του τα 6 κιλά. Πολλοί ψαράδες τον μπερδεύουν με τη σφυρίδα (*Erinephelus aeneus*), με την οποία έχει κάποιες μορφολογικές ομοιότητες.

Τρέφεται με ψάρια, κεφαλόποδα (χταπόδια, σουπιές, καλαμάρια), οστρακόδερμα (καβούρια, γαρίδες κ.λπ.) και άλλα ασπόνδυλα.

Ο ασπρόβλαχος είναι ερμαφρόδιτο πρωτόγυνο είδος, ωριμάζει, δηλαδή, σεξουαλικά ως θηλυκό άτομο και μεταβάλλεται στη συνέχεια σε αρσενικό.

Αλιεύεται με χοντρά παραγάδια, βαθιές καθετές και πιο σπάνια με στατικά δίχτυα και τράτα βυθού και το κρέας του θεωρείται πολύ καλής ποιότητας.

Ο ασπρόβλαχος είναι αρκετά ευάλωτο είδος στην αλιεία, κυρίως λόγω της ευκολίας στη σύλληψή του, αλλά και των αργών ρυθμών αναπαραγωγής και αύξησής του.

Οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί ορίζουν ως ελάχιστο μέγεθος (ολικό μήκος) αλιείας του ασπρόβλαχου στη Μεσόγειο τα 45 εκατοστά.

Βατί*Dasyatis centroura*

En: Roughtail stingray

Το βατί συγκαταλέγεται ανάμεσα στα είδη που απαντούν συχνά στην Κύπρο. Ο όρος «βατί», όπως χρησιμοποιείται από τους κατοίκους του νησιού, δεν αποδίδεται μόνο στο εν λόγω είδος, αλλά σε όλα τα σελαχοειδή. Το *D. centroura* είναι το βατί που αλιεύεται πιο συχνά από τα υπόλοιπα και για το λόγο αυτό επιλέχθηκε να παρουσιαστεί σε αυτό το βιβλίο.

Είναι αρκετά μεγάλο σε μέγεθος και το πλήρες άνοιγμα των πτερυγίων του μπορεί να ξεπεράσει τα 2 μέτρα. Είναι αποκλειστικά βυθόβιο είδος και απαντά σε αμμώδεις και λασπώδεις βιότοπους, σε βάθος μέχρι 200 μέτρα, αν και συνήθως βρίσκεται σε πιο ρηχά νερά, μεταξύ 10 και 50 μέτρων. Κατά τους καλοκαιρινούς μήνες κάνει πιο συχνή την εμφάνισή του στα παράλια, πιθανόν για ανεύρεση τροφής.

Τρέφεται με τη βοήθεια των μεγάλων του πτερυγίων (μετακινώντας τα σε κάθετο άξονα), ψάχνοντας στην άμμο για την τροφή του, που αποτελείται από μικρά βυθόβια ψάρια, ασπόνδυλα, μαλάκια, οστρακόδερμα και μικρότερα σελάχια.

Έχει αδαμαντοειδές σχήμα σώματος με δύο μεγάλα τριγωνικά θωρακικά πτερύγια και στρογγυλό ρύγχος. Όπως και τα πλείστα σελάχια, έχει πολύ μακριά ουρά, που ξεπερνά σε μήκος το μήκος του σώματός του.

Η ουρά του φέρει σειρές πολυάριθμων μικρών αγκαθιών, αλλά και ένα μακρύ αιχμηρό δηλητηριώδες αγκάθι στη βάση της, που σε αρκετές περιπτώσεις μπορεί να είναι και διπλό.

Από τα τέλη του καλοκαιριού μέχρι και τα τέλη του φθινοπώρου προσεγγίζει τα παράλια, όπου, μετά από τετράμηνη ωτοκία, γεννά τα μικρά του. Ο αριθμός των αυτοσυντηρούμενων σελαχιών, που γεννά το είδος αυτό, κυμαίνεται από 2 έως 4 ανά αναπαραγωγική περίοδο.

Το είδος αυτό θεωρείται επιβλαβές για τον άνθρωπο, όχι λόγω των πολυάριθμων αγκαθιών που φέρει κατά μήκος της ουράς του, αλλά λόγω του δηλητηριώδους αγκαθιού, που φέρει στη βάση της. Αλιεύεται με τράτα βυθού, στατικά δίχτυα, παραγάδια και ψαροντούφεκο. Αν και συγκαταλέγεται ανάμεσα στα επικίνδυνα ψάρια, εντούτοις δεν θεωρείται απόρριψη, αφού πωλείται για τα μεγάλα σαρκώδη πτερύγιά του. Η εμπορική του αξία δεν είναι ιδιαίτερα μεγάλη.

Βελονίδα*Belone belone*

En: Garpike

Η βελονίδα είναι ένα παράκτιο, επιπελαγικό είδος, αρκετά κοινό στην Κύπρο. Την συναντάμε από την ακτή μέχρι και την ανοιχτή θάλασσα, σε βάθος μέχρι και 10 μέτρα. Κατά τους ζεστούς μήνες του έτους, το είδος αυτό σχηματίζει κοπάδια, που κατακλύζουν τις ακτές μας.

Η βελονίδα μπορεί να φτάσει τα 90 εκατοστά σε μήκος και να υπερβεί το 1 κιλό σε βάρος, αλλά συνήθως το μήκος της δεν ξεπερνά τα 50 εκατοστά.

Η βελονίδα είναι ένας ικανότατος κυνηγός και συλλαμβάνει τη λεία της με ξαφνικές πλάγιες κινήσεις του ραμφοειδούς στόματός της. Τρέφεται, κυρίως, με μικρά ψάρια.

Η αναπαραγωγή της στα νερά της Κύπρου λαμβάνει χώρα κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

Η βελονίδα αλιεύεται, κυρίως, από τους ερασιτέχνες αλιείς της χώρας μας με καλάμι από την ακτή ή με συρτή, με τη χρήση ματασίνων. Οι ματασίνες ή κλωστές είναι δέσμες νήματος, συνήθως μεταξένιου, που έχουν την ικανότητα να πλέκονται στα μικρά και σουβλερά δόντια της βελονίδας. Η βελονίδα, εκλαμβάνοντας τη ματασίνα σαν ένα μικρό ψάρι που κολυμπά, της επιτίθεται και έτσι συλλαμβάνεται στην πετονιά του ψαρά. Αρκετοί ερασιτέχνες ψαράδες χρησιμοποιούν τη βελονίδα ως ζωντανό δόλωμα στη συρτή, για τη σύλληψη μεγαλύτερων κυνηγών, όπως το μινέρι, η συναγρίδα, η λίτσα και άλλα. Το κρέας της βελονίδας είναι πολύ νόστιμο και η εμπορική της αξία αρκετά μεγάλη.

Βιόλα*Rhinobatos cemiculus*

En: Blackchin guitarfish

Η βιόλα, όπως είναι γνωστό το είδος αυτό στο ευρύ κοινό της Κύπρου, είναι ανάμεσα στα είδη που απαντούν σχετικά συχνά στην Κύπρο. Ο όρος «βιόλα» δεν αποδίδεται μόνο στο εν λόγω είδος, αλλά και στο είδος *Rhinobatos rhinobatos*, που, επίσης, απαντά στα παράλια του νησιού. Στις πλείστες περιπτώσεις, ακόμα και οι ίδιοι οι ψαράδες, είτε λόγω αδιαφορίας είτε λόγω της ομοιότητας του χρωματισμού, της βιολογίας και της μορφολογίας μεταξύ των δύο ειδών, δεν τα διαχωρίζουν.

Η βιόλα συγκαταλέγεται στα σελαχοειδή, αλλά έχει ρομβοειδές σχήμα σώματος, πιο στενόμακρο από εκείνο των περισσότερων σελαχιών. Είναι αποκλειστικά βυθόβιο είδος και απαντά σε αμμώδεις και λασπώδεις βιότοπους, σε βάθος μέχρι 100 μέτρα. Συνήθως κινείται αργά κοντά στο βυθό ή βρίσκεται κρυμμένη στην άμμο. Το μήκος της κυμαίνεται μεταξύ 40 και 80 εκατοστών, αν και δύναται να υπερβεί και το ενάμισι μέτρο.

Τρέφεται με τη βοήθεια των πτερυγίων της (μετακινώντας τα σε κάθετο άξονα), ψάχνοντας στην άμμο για την τροφή της, που αποτελείται από μικρά βυθόβια ψάρια και ασπόνδυλα.

Η βιόλα αναπαράγεται μία ή δύο φορές το χρόνο με ωζωτοκία και γεννά 4 έως 8 νεογνά κάθε φορά.

Αλιεύεται με παραγάδια ή στατικά δίχτυα και κάποτε με τράτα βυθού. Έχει μηδαμινή εμπορική αξία και στις πλείστες περιπτώσεις απορρίπτεται.

Γάρος*Phycis phycis*

En: Forkbeard

Ο γάρος ή πυλός ή μαλαχτός ή σαλούβαρδος είναι βυθόβιο είδος, που ζει σε βάθος από 15 μέχρι 600 μέτρα, σε πετρώδη υποστρώματα, που γειτνιάζουν με εκτάσεις άμμου ή λάσπης. Είναι νυχτόβιο είδος και συνηθίζει να κρύβεται σε κοιλότητες βράχων κατά τη διάρκεια της μέρας.

Ο γάρος μπορεί να ξεπεράσει τα 60 εκατοστά σε μήκος και τα 3 κιλά σε βάρος, αν και το συνηθισμένο του μήκος δεν υπερβαίνει τα 40 εκατοστά και το βάρος του το 1 κιλό.

Τρέφεται ως επί το πλείστον με μικρά ψάρια και ασπόνδυλα.

Η αναπαραγωγή του λαμβάνει χώρα κατά τους μήνες Ιανουάριο μέχρι Μάιο.

Ο γάρος ψαρεύεται με στατικά δίχτυα, τράτα βυθού, παραγάδια και καθετές. Δεν θεωρείται πολύ καλής ποιότητας ψάρι και γι' αυτό το λόγο η τιμή του στην αγορά είναι χαμηλή.

Γλώσσα*Solea solea*

En: Common sole

Η γλώσσα είναι βενθικό ψάρι, που ζει σε στενή επαφή με λασπώδη ή αμμώδη υποστρώματα, σε βάθος μέχρι και 200 μέτρα. Έχει χαρακτηριστική μορφολογία, με έντονα πεπλατυσμένο σώμα και έλλειψη αμφίπλευρης συμμετρίας.

Το μήκος της μπορεί να φτάσει και να ξεπεράσει τα 50 εκατοστά, αν και συνήθως δεν υπερβαίνει τα 30 εκατοστά. Είναι νυχτόβιο είδος και τρέφεται κυρίως με βενθικά ασπόνδυλα.

Η γλώσσα αναπαράγεται από τον Ιανουάριο μέχρι και τον Απρίλιο, με κορύφωση το Φεβρουάριο.

Ψαρεύεται στα νερά μας με τράτα βυθού και πιο σπάνια με στατικά δίχτυα, ψιλές καθετές και καλάμι. Τα μεγάλα άτομα έχουν πολύ νόστιμο κρέας και γι' αυτό έχουν ψηλή τιμή στην αγορά.

Οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί ορίζουν ως ελάχιστο μέγεθος (ολικό μήκος) αλιείας της γλώσσας *S. solea* στη Μεσόγειο τα 20 εκατοστά.

Εκτός, όμως, από τη γλώσσα *S. solea* υπάρχουν στα νερά μας αρκετά άλλα είδη με την ίδια κοινή ονομασία, τα οποία έχουν παρόμοια μορφολογικά και βιολογικά χαρακτηριστικά. Τα πιο σημαντικά από αυτά είναι τα είδη *Arnoglossus laterna*, *Bothus podas* και *Citharus linguatula*.

Το *A. laterna* φθάνει τα 20 εκατοστά σε μήκος και ζει σε βάθος μέχρι και 1000 μέτρα. Το είδος *B. podas* φθάνει τα 45 εκατοστά σε μήκος και το συναντάμε πιο συχνά σε αβαθή νερά και πιο σπάνια σε βάθος μέχρι και 400 μέτρα. Τέλος, το είδος *C. linguatula* φθάνει σε μήκος τα 25 εκατοστά και το συναντάμε σε βάθος μέχρι 200 μέτρα. Τα είδη αυτά αναπαράγονται τους ανοιξιότικους και καλοκαιρινούς μήνες.

*Solea solea**Bothus podas*

Γόππα*Boops boops*

En: Bogue

Η γόππα ή βόππα, όπως είναι γνωστή σε κάποιες περιοχές της Κύπρου, είναι πολύ κοινό ψάρι στα νερά του νησιού μας. Είναι ημιπελαγικό είδος και απαντά σε ποικίλα υποστρώματα (λασπώδη, βραχώδη, αμμώδη, με βλάστηση κ.λπ.) και ευδοκιμεί σε όλη τη στήλη του νερού. Βρίσκεται σε βάθος μεταξύ 1 και 350 μέτρων, αλλά πιο πιθανόν είναι να την συναντήσουμε σε βάθος μεταξύ 5 και 100 μέτρων. Η γόππα είναι πολύ κοινωνικό ψάρι και σχηματίζει πολυπληθή κοπάδια από άτομα του ίδιου είδους. Κατά τη διάρκεια της νύχτας ανεβαίνει προς την επιφάνεια του νερού. Το μήκος του ψαριού αυτού, συνήθως, κυμαίνεται από 10 μέχρι 15 εκατοστά, αν και μπορεί να ξεπεράσει τα 30 εκατοστά.

Είναι παμφάγο ψάρι, αλλά τρέφεται, κυρίως, με καρκινοειδή και πλαγκτονικούς οργανισμούς.

Η αναπαραγωγή του είδους στην Κύπρο ξεκινά το Φεβρουάριο και ολοκληρώνεται τον Απρίλιο. Η γόππα είναι ερμαφρόδιτο ψάρι και παρουσιάζει πρωτόγυνη συμπεριφορά, αφού αρχικά ωριμάζει ως θηλυκό και μετέπειτα μεταβάλλεται σε αρσενικό. Ωριμάζει σεξουαλικά για πρώτη φορά, όταν το μήκος της φτάσει γύρω στα 13 εκατοστά.

Αλιεύεται εύκολα με δίχτυα και καθετή, ενώ αποτελεί είδος στόχο για τις τράτες βυθού, λόγω της αφθονίας του αλλά και της κοινωνικής του φύσης. Επειδή, συνήθως, έχει μικρό μέγεθος και γενικά αφθονεί στις περιοχές μας, έχει μικρή εμπορική αξία. Μεγάλα άτομα του είδους αυτού έχουν πιο μεγάλη εμπορική αξία και θεωρούνται πιο εύγευστα.

Γουρλομάτης*Chlorophthalmus agassizi*

En: Shortnose greeneye

Ο γουρλομάτης είναι ένα πολύ κοινό βαθύβιο είδος, που ζει σε κοπάδια σε λασπώδη υποστρώματα, από 50 μέχρι 1000 μέτρα βάθος.

Φθάνει σε μήκος τα 40 εκατοστά, αν και συνήθως δεν ξεπερνά τα 20 εκατοστά.

Τρέφεται, κυρίως, με μικρά βαθύβια βενθικά ασπόνδυλα.

Ο γουρλομάτης είναι σύγχρονο ερμαφρόδιτο είδος, δηλαδή τα ωάρια και τα σπερματοζώαρια συνυπάρχουν στο ίδιο άτομο. Η ακριβής περίοδος αναπαραγωγής του δεν είναι γνωστή.

Ο γουρλομάτης αλιεύεται, σχεδόν, αποκλειστικά με τράτα βυθού. Το κρέας του είναι μέτριας ποιότητας και η εμπορική του αξία μικρή.

Γύλος*Coris julis*

En: Rainbow wrasse

Ο γύλος είναι βενθικό είδος, που ζει, κυρίως, σε βραχώδεις περιοχές ή περιοχές με βλάστηση. Απαντά, κυρίως, στην παράκτια ζώνη σε βάθος από 1 μέχρι 60 μέτρα. Τα ενήλικα αρσενικά άτομα του είδους είναι πιθανό να παρατηρηθούν και σε πιο βαθιά νερά, κυρίως κατά τους χειμερινούς μήνες.

Είναι είδος που ζει μοναχικά ή δημιουργεί αποικίες από άτομα του ίδιου είδους. Το μήκος του, συνήθως, κυμαίνεται από 15 μέχρι 25 εκατοστά. Κατά τη διάρκεια της νύκτας ή όταν νιώσει ότι απειλείται, κρύβεται σε τρύπες στα βράχια ή στην άμμο.

Τρέφεται με μικρά γαστρόποδα, μαλάκια, αχινοί, οστρακόδερμα και γενικά με βενθικά ασπόνδυλα. Επίσης, κυρίως νεαρά άτομα του είδους αναπτύσσουν συμβιωτική σχέση με άλλους θαλάσσιους οργανισμούς και λειτουργούν ως καθαριστές, απαλλάσσοντας τους εν λόγω οργανισμούς από ενοχλητικά παράσιτα και εξασφαλίζοντας συνάμα τροφή για τον εαυτό τους.

Η αναπαραγωγή του είδους λαμβάνει χώρα από το Μάιο μέχρι τα τέλη Αυγούστου. Στο είδος αυτό υπάρχει φυλετικός διμορφισμός, με τα αρσενικά άτομα να φέρουν πιο έντονους χρωματισμούς από τα θηλυκά. Η διαφοροποίηση των δύο φύλων γίνεται πιο έντονη μετά την ενηλικίωσή τους. Τα αρσενικά φέρουν μια χαρακτηριστική έντονη κηλίδα στη βάση του ραχιαίου πτερυγίου τους και οι τρεις πρώτες ραχιαίες ακτίνες τους είναι πιο μακριές. Ο γύλος είναι ερμαφρόδιτο ψάρι και παρουσιάζει πρωτόγυνη συμπεριφορά, αφού σε διάστημα συνήθως ενός έτους ωριμάζει σεξουαλικά ως θηλυκό και μετέπειτα μεταβάλλεται σε αρσενικό. Γύλοι μήκους πέραν των 18 εκατοστών είναι κατά κανόνα αρσενικοί.

Ο γύλος αλιεύεται με στατικά δίκτυα, καθετές, καλάμι και σκαρκές. Κάποιοι τον χρησιμοποιούν και ως ζωντανό δόλωμα για μεγαλύτερα θηράματα. Έχει πολύ μικρή εμπορική αξία και στις πλείστες περιπτώσεις απορρίπτεται.

Εκτός από το γύλο *C. julis*, υπάρχει στα νερά της Κύπρου ακόμη ένα είδος με την ίδια κοινή ονομασία, το *Thalassoma pavo*.

Ο γύλος αυτός φτάνει σε μήκος τα 20 εκατοστά και έχει παρόμοια βιολογικά και μορφολογικά χαρακτηριστικά με το είδος *C. julis*. Η αναπαραγωγή του γύλου *T. pavo* λαμβάνει χώρα από τα τέλη Ιουνίου μέχρι τις αρχές του Αυγούστου. Γνώρισμα διαχωρισμού μεταξύ των δύο φύλων σ' αυτό το είδος, πέραν του χρωματισμού, είναι η ουρά. Συγκεκριμένα, οι ακραίες ακτίνες του ουραίου πτερυγίου των αρσενικών είναι πιο μακριές από εκείνες των θηλυκών.

Thalassoma pavo (αρσενικό)*Coris julis* (αρσενικό)

Γωβιός*Gobius niger*

En: Black goby

Ο γωβιός είναι μικρό βενθικό είδος, που ζει σχεδόν σε όλων των τύπων βυθούς και σε βάθος μέχρι και 75 μέτρα, πιο συχνά, όμως, μέχρι 50 μέτρα.

Είναι μικρό ψάρι και το μήκος του δεν ξεπερνά τα 15 εκατοστά.

Ο γωβιός τρέφεται με μικρά μαλακόστρακα και μαλάκια, που βρίσκονται κοντά στο υπόστρωμα.

Αναπαράγεται κατά τους μήνες της άνοιξης.

Ο γωβιός δεν έχει καμία εμπορική αξία, όμως, συχνά αλιεύεται με τράτα βυθού, ψιλά παραγάδια, καθετές και καλάμι. Κάποιοι τον χρησιμοποιούν και ως ζωντανό δόλωμα για μεγαλύτερα θηράματα.

Εκτός από τον *Gobius niger*, στα νερά της Κύπρου υπάρχουν και άλλα είδη γωβιών, με πιο συνηθισμένο, ίσως, το *Gobius cruentatus*, που φθάνει τα 18 εκατοστά σε μήκος και έχει ανοιχτό κοκκινωπό χρώμα. Όλοι οι γωβιοί έχουν παρόμοια μορφολογία, γι' αυτό ο προσδιορισμός του είδους είναι αρκετά δύσκολος.

Δράκαινα*Trachinus draco*

En: Greater weever

Η δράκαινα είναι βενθικό είδος, που ζει αρκετά κοντά στο βυθό και απαντά συχνά κατά μήκος των ακτών της Κύπρου. Συναντάται, κυρίως, σε αμμώδεις και λασπώδεις βυθούς, σε βάθος που μπορεί να κυμανθεί από 1 μέχρι 150 μέτρα.

Το μήκος του ψαριού αυτού, συνήθως, κυμαίνεται μεταξύ 15 και 30 εκατοστών, αν και κάποτε ξεπερνά τα 40 εκατοστά. Η δράκαινα έχει σχετικά μεγάλο στόμα, το οποίο έχει εμφανή κλίση προς τα πάνω, για να ευκολύνει τη γρήγορη αρπαγή της λείας της, αφού περνά τον περισσότερο καιρό καμουφλαρισμένη στην άμμο, έχοντας μόνο το κεφάλι της εκτεθειμένο. Κατά τους καλοκαιρινούς μήνες η δράκαινα βγαίνει στα ρηχά, όπου και κρύβεται στην άμμο καθ' όλη τη διάρκεια της μέρας και καιροφυλακτεί καλά καμουφλαρισμένη για μικρά βυθόβια ψάρια, κυρίως γωβιούς. Εξάλλου, όπως και τα περισσότερα ψάρια, κυνηγά κατά τη διάρκεια της νύχτας.

Η δράκαινα τρέφεται, κυρίως, με μικρά ασπόνδυλα και ψάρια. Η αναπαραγωγική περίοδος του είδους στην περιοχή μας λαμβάνει χώρα κατά τους ανοιξιάτικους μήνες και μπορεί να παραταθεί μέχρι και τα τέλη του καλοκαιριού.

Όλα τα είδη δράκαινας έχουν παρόμοια μορφολογικά και βιολογικά χαρακτηριστικά και αλιεύονται με τα ίδια εργαλεία. Εκτός από τη δράκαινα *Trachinus draco*, στα νερά της Κύπρου υπάρχουν και κάποια άλλα είδη με την κοινή ονομασία δράκαινα. Τα είδη αυτά είναι τα *Echiichthys vipera*, *Trachinus*

araneus και *Trachinus radiatus*. Από αυτά τα είδη, ίσως το πιο κοινό να είναι το είδος *T. radiatus*. Η δράκαινα *T. radiatus* είναι αρκετά μεγάλη, αφού το μήκος της κυμαίνεται από 10 έως 30 εκατοστά, ενώ μπορεί να ξεπεράσει και τα 40 εκατοστά. Απαντά σε βάθη από 30 έως 150 μέτρα και έχει τις ίδιες διατροφικές προτιμήσεις με την *T. draco*. Το είδος *E. vipera* μοιάζει μορφολογικά με το είδος *T. draco* και ο διαχωρισμός των δύο είναι αρκετά δύσκολος.

Η δράκαινα είναι επιβλαβής για τον άνθρωπο, αφού το πρώτο ραχιαίο πτερύγιο της αποτελείται από πέντε σκληρά αγκάθια, τα οποία στη βάση τους φέρουν δηλητηριώδεις αδένες. Εκτός από το δηλητηριώδες ραχιαίο πτερύγιο, οι δράκαινες φέρουν και δύο εξίσου δηλητηριώδη αγκάθια στο πλάι, από ένα σε κάθε βραγχιακό επικάλυμμα. Τα τσιμπήματά τους είναι αρκετά επώδυνα και προκαλούν σοβαρές επιπλοκές.

Η δράκαινα είναι πολύ εύγευστη, αλλά λόγω της εξωτερικής της εμφάνισης έχει μικρή εμπορική αξία, η οποία είναι ανάλογη με το μέγεθος του ψαριού. Αλιεύεται με στατικά δίχτυα, τράτες βυθού, ψαροντούφεκο, παραγάδι και καθετή.

*Trachinus draco**Trachinus radiatus*

Ζαργάνα*Tetrapturus belone*

En: Mediterranean spearfish

Η ζαργάνα ή βασιλόψαρο, όπως είναι γνωστό το είδος αυτό στην Κύπρο, είναι ένα σχετικά μεγάλο πελαγικό είδος, που μοιάζει μορφολογικά με τον ξιφία, λόγω της μεγάλης και μυτερής προέκτασης της άνω σιαγόνας. Ένα ώριμο ανεπτυγμένο άτομο του είδους μπορεί να φτάσει τα 2 μέτρα σε μήκος, αν και συνήθως κυμαίνεται μεταξύ 50 εκατοστών και 1 μέτρου. Η ζαργάνα είναι άκρως μεταναστευτικό είδος και προτιμά να βρίσκεται στο πέλαγος σε βαθιά νερά, όπου αρέσκεται στο να κινείται από την επιφάνεια μέχρι και σε βάθος 200 μέτρων. Κατά καιρούς την συναντάμε και σε πιο ρηχά νερά, όπου βγαίνει για αναζήτηση τροφής ή για αναπαραγωγή. Αν και η ζαργάνα απαντά σε ολόκληρη τη Μεσόγειο, είναι πιο γνωστή στη βορειοδυτική πλευρά της. Το καλοκαίρι μεταναστεύει βόρεια, αναζητώντας εύκρατο κλίμα και πιο κρύα νερά, ενώ κατά τους φθινοπωρινούς μήνες μεταναστεύει νότια, αποζητώντας πιο ζεστά νερά και πλούσια σε τροφή.

Η ζαργάνα είναι εξαιρετικός θηρευτής και αρέσκεται στο να κινείται σε ζεύγη, κάτι που εφαρμόζει για αύξηση της θηρευτικής της απόδοσης. Προς αναζήτηση της τροφής της μπορεί να διανύσει πολλά χιλιόμετρα και να κατέβει σε βάθος αρκετών μέτρων. Τρέφεται με διάφορα ψάρια, ασπόνδυλα και μαλάκια, αλλά, κυρίως, με καλαμάρια, σκουμπριά και σαρδέλες. Το παράδοξο είναι ότι, αν και είναι ένας από τους πιο αποτελεσματικούς θηρευτές του θαλάσσιου οικοσυστήματος, δεν χρησιμοποιεί καμιά ιδιαίτερη τεχνική, αλλά ακολουθεί επίμονα τη λεία της αναπτύσσοντας μεγάλη ταχύτητα και επιδεξιότητα και προφταίνοντάς την μοιραία. Αρκετές φορές σκοτώνει τα θύματά της με το ξίφος της, ειδικά αν αυτά συγκαταλέγονται στους βυθόβιους οργανισμούς.

Η αναπαραγωγική περίοδος της ζαργάνας λαμβάνει χώρα από τις αρχές Φεβρουαρίου μέχρι τα μέσα Ιουνίου.

Αλιεύεται με αφροπαράγαδα, συρτές αφρού και κάποτε με ψαροντούφεκο και στατικά δίχτυα.

Έχει σχετικά μικρή εμπορική αξία.

Καπόνι*Trigloporus lastoviza*

En: Streaked gurnard

Στην Κύπρο υπάρχουν αρκετά είδη ψαριών με το κοινό όνομα καπόνι ή πετεινός. Μοιάζουν αρκετά μεταξύ τους και λόγω της μικρής εμπορικής τους αξίας και της πανομοιότυπής τους μορφολογίας δεν γίνεται σωστός διαχωρισμός των ειδών.

Το είδος *T. lastoviza*, ίσως, είναι εκείνο που απαντά πιο συχνά από τα υπόλοιπα στα νερά της Κύπρου. Εκτός από το προαναφερθέν είδος καπονιού στην Κύπρο, τα πιο κοινά είδη είναι το *Trigla lucerna*, το *Aspitrigla cuculus*, το *Lepidotrigla cavillone* και το *Trigla lyra*. Το καπόνι *T. lastoviza* είναι καθαρά βυθόβιο είδος και απαντά σε περιοχές με βραχώδη υποστρώματα, καθώς και σε αμμολασπίδες περιοχές, συνήθως σε βάθος μέχρι 150 μέτρα.

Είναι είδος που ζει κοντά στο υπόστρωμα, σκαλίζοντας την άμμο για την εύρεση της τροφής του. Το μήκος του, συνήθως, κυμαίνεται από 12 μέχρι 20 εκατοστά, αν και μπορεί να ξεπεράσει τα 40 εκατοστά. Τρέφεται αποκλειστικά με μικρά ασπόνδυλα.

Όταν νιώσει ότι απειλείται, το καπόνι ξεδιπλώνει τα μεγάλα πολύχρωμα θωρακικά του πτερύγια, για να δείχνει πιο μεγαλοπρεπές και ενδεχομένως για να αποτρέψει τους επίδοξους θηρευτές του από το να του επιτεθούν. Τις πλείστες ώρες βρίσκεται καθηλωμένο στην άμμο, όπου, όπως όλα τα είδη καπονιού, κινείται με τη βοήθεια των θωρακικών του πτερυγίων, στην αρχή των οποίων υπάρχουν τρία απομονωμένα ακτινοειδή ψευδοπόδια. Τα ψευδοπόδια αυτά βοηθούν και στην ανίχνευση κρυμμένων ασπόνδυλων στην άμμο. Το εν λόγω είδος μπορεί, επίσης, να σχηματίσει μικρά κοπάδια στα μεσόνερα.

Η αναπαραγωγή του είδους λαμβάνει χώρα μεταξύ Ιουνίου και Αυγούστου.

Τα καπόνια αλιεύονται τυχαία με τράτες βυθού και κάποτε με στατικά δίχτυα, παραγάδια και καθετές και έχουν μικρή εμπορική αξία.

Καραγκίδα*Pseudocaranx dentex*

En: White trevally

Η καραγκίδα ή κοκκάλι είναι ένα παράκτιο είδος, που απαντά, κυρίως, σε βάθος μικρότερο των 30 μέτρων, αν και μπορεί να την συναντήσουμε και σε μεγαλύτερο βάθος, μέχρι και 200 μέτρα. Σχηματίζει μεγάλα κοπάδια και η παρουσία της είναι πιο έντονη σε περιοχές με ξέρες ή ναυάγια. Συχνά, νεαρά ψάρια του είδους αυτού παρατηρούνται να κολυμπούν δίπλα σε μεγαλύτερα ψάρια άλλων ειδών.

Η καραγκίδα μπορεί να ξεπεράσει το 1 μέτρο σε μήκος, αν και συνήθως δεν ξεπερνά τα 50 εκατοστά και τα 3 κιλά σε βάρος.

Τρέφεται, κυρίως, με πλαγκτονικούς μικροοργανισμούς και βενθικά ασπόνδυλα.

Η αναπαραγωγή της λαμβάνει χώρα κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

Το κρέας της καραγκίδας θεωρείται πολύ καλής ποιότητας. Ψαρεύεται, κυρίως, με στατικά δίχτυα, καλάμι και ψαροντούφεκο.

Κέφαλος*Mugil cephalus*

En: Flathead mullet

Ο κέφαλος ή πόκλανος είναι βενθοπελαγικό είδος, που συνήθως κινείται σε ομάδες πάνω από αμμώδη, λασπώδη ή μικτά υποστρώματα, κυρίως σε βάθος μέχρι 20 μέτρα, αν και κάποιες φορές το βρίσκουμε και σε πιο βαθιά νερά. Είναι ένα από τα πιο κοινά ψάρια της ακτογραμμής της χώρας μας, αφού κινείται σε μεγάλους αριθμούς στα αβαθή νερά, ενώ φαίνεται να έχει προτίμηση σε κλειστούς κόλπους και λιμάνια με θολά και πολλές φορές ακάθαρτα νερά. Ο κέφαλος είναι ευρύαλο είδος, αφού μπορεί να ζήσει και να αναπαραχθεί και στα γλυκά νερά. Μπορεί να ξεπεράσει το 1 μέτρο σε μήκος και τα 7 κιλά σε βάρος, αλλά συνήθως τα ψάρια του είδους αυτού, που ψαρεύονται στα νερά μας, δεν ξεπερνούν τα 2 κιλά σε βάρος.

Ο κέφαλος είναι πιο ενεργός κατά τη διάρκεια της μέρας, αν και αυτό δεν είναι κανόνας. Τρέφεται, κυρίως, με άλγη και μικροοργανισμούς από το υπόστρωμα, αλλά και με οργανικά σωματίδια στη στήλη του νερού.

Η αναπαραγωγή του κέφαλου λαμβάνει χώρα κατά τους μήνες Ιούλιο μέχρι Οκτώβριο.

Ψαρεύεται με στατικά δίχτυα, ψαροντούφεκο, καλάμι και ειδικές παγίδες. Στην Κύπρο υπάρχουν πολλοί ερασιτέχνες που ασχολούνται με πάθος με το ψάρεμα του κέφαλου με καλάμι από την ακτή. Τα μικρά άτομα του είδους χρησιμοποιούνται από πολλούς και ως ζωντανό δόλωμα για το ψάρεμα μεγάλων αρπακτικών. Το κρέας του είναι αρκετά νόστιμο, ειδικά όταν το ψάρι αλιευτεί σε καθαρά νερά και έχει αρκετά ψηλή τιμή στην αγορά.

Εκτός από τον κέφαλο *M. cephalus*, υπάρχουν στα νερά μας και άλλα είδη με την κοινή ονομασία κέφαλος. Τα πιο κοινά από αυτά είναι τα είδη *Liza aurata* και *Chelon labrosus*. Ο κέφαλος *L. aurata* φθάνει τα 50 εκατοστά σε μήκος και τα 2 κιλά σε βάρος και φέρει μια χαρακτηριστική κίτρινη κηλίδα στο κάθε βραγχιακό επικάλυμμα. Ο κέφαλος *C. labrosus* φθάνει σε μήκος τα 60 εκατοστά και σε βάρος τα 3 κιλά και έχει χαρακτηριστικά χοντρό άνω χείλος με κερατοειδείς θηλές.

Κοκκαλάρης*Squalus acanthias*

En: Piked Dogfish, Spurdog

Ο κοκκαλάρης ή ακανθίας είναι, ίσως, το πιο επιτυχημένο είδος καρχαρία ανά το παγκόσμιο, αφού απαντά στις πλείστες θάλασσες σε σχετικά μεγάλους αριθμούς. Ο κοκκαλάρης είναι βενθοπελαγικό μικρό σκυλόψαρο, που το συναντούμε αρκετά συχνά στα νερά γύρω από το νησί μας. Συνήθως, βρίσκεται σε βάθος από 5 μέχρι και 150 μέτρα, αν και υπάρχουν καταγραφές του είδους σε βάθος που ξεπερνά τα 1000 μέτρα. Επιπλέον, ο κοκκαλάρης μπορεί να επιβιώσει και σε υφάλμυρα νερά. Το μήκος του ψαριού αυτού, συνήθως, κυμαίνεται από 50 μέχρι 110 εκατοστά και το βάρος του από 1 μέχρι 3 κιλά, αν και μπορεί να φτάσει και τα 9 κιλά και το μήκος του να ξεπεράσει τα 150 εκατοστά.

Είναι κοινωνικό είδος και σχηματίζει αγέλες, σύμφωνα με το φύλο και το μέγεθός του, αν και εποχιακά παρατηρούνται μεγαλύτερες αγέλες, που αποτελούνται από αρσενικά και θηλυκά άτομα διαφόρων μεγεθών.

Η διαίτά του, όπως στους πλείστους καρχαρίες, είναι ποικίλη, αλλά λόγω του μικρού του μεγέθους περιορίζεται, κυρίως, σε μικρά οστέινα ψάρια, οστρακόδερμα, γαστρόποδα, κεφαλόποδα και μέδουσες. Αν και είναι είδος καρχαρία, δεν αποτελεί απειλή για τον άνθρωπο, αλλά λόγω των αγκαθιών και της ευλυγισίας του μπορεί να καταστεί επικίνδυνος, αν πιαστεί ζωντανός σε δίχτυα ή αγκίστρια.

Η αναπαραγωγή του κοκκαλάρη λαμβάνει χώρα κατά το χειμώνα. Κατά τη διάρκεια της κύησης, που διαρκεί 22 μήνες περίπου, το θηλυκό φέρει τα αυγά εντός του σώματός του. Κάθε θηλυκό μπορεί να γεννήσει 1 έως 20 νεογνά (ωοζωοτοκία). Τα νεογέννητα είναι αυτοσυντηρούμενα και πλήρως ανεξάρτητα από την πρώτη στιγμή της ζωής τους και το μέγεθός τους κυμαίνεται από 18 μέχρι 30 εκατοστά. Κατά τη σεξουαλική ωριμότητα, τα αρσενικά έχουν μήκος 60 έως 70 εκατοστά, ενώ τα θηλυκά 75 έως 90 εκατοστά.

Ο κοκκαλάρης αλιεύεται με τράτα βυθού, στατικά δίχτυα, παραγάδια και καθετή.

Δεν θεωρείται απόρριψη, αλλά συχνά απορρίπτεται λόγω του μεγέθους και των δύο αγκαθιών που φέρει στην πλάτη του. Παρόλα αυτά, είναι εύγευστος και πολύ ωφέλιμος. Η εμπορική του αξία είναι σχετικά μικρή.

Κοκκινόχαννος
Anthias anthias
En: Swallowtail seaperch

Ο κοκκινόχαννος είναι μικρό βυθόβιο είδος, που προτιμά τα σκληρά υποστρώματα σε βάθος από 30 μέχρι και 200 μέτρα. Παρατηρείται συχνά να ζει σε μικρές ομάδες στην είσοδο ή μέσα σε κοιλότητες βράχων.

Ο κοκκινόχαννος είναι μικρό είδος, του οποίου το μήκος σπάνια ξεπερνά τα 15 εκατοστά. Είναι νυχτόβιο είδος και τρέφεται, ως επί το πλείστον, με μαλακόστρακα και μικρά ψάρια.

Ο κοκκινόχαννος είναι πρωτόγυνο ερμαφρόδιτο είδος. Σε ένα κοπάδι όλα τα ψάρια είναι θηλυκά εκτός από το μεγαλύτερο, που είναι αρσενικό. Όταν πεθάνει το αρσενικό, τότε το μεγαλύτερο από τα θηλυκά μετατρέπεται αυτόματα σε αρσενικό. Η αναπαραγωγή του λαμβάνει χώρα κατά την άνοιξη.

Ο κοκκινόχαννος δεν έχει εμπορική αξία, όμως, συχνά συλλαμβάνεται ως παραλείψιμο στα στατικά δίχτυα των ψαράδων.

Κολαούζος*Polyprion americanus*

En: Wreckfish

Ο κολαούζος ή βλάχος είναι βυθόβιο είδος, που απαντά, κυρίως, σε λασπώδεις και αμμώδεις βυθούς, συνήθως σε βάθος από 50 έως 500 μέτρα και κάποτε μέχρι και 1000 μέτρα. Μικρά ψάρια του είδους, τα οποία φέρουν χαρακτηριστικά άσπρα στίγματα, παρατηρούνται συχνά να κολυμπούν κοντά σε επιπλέοντα αντικείμενα.

Φτάνει τα 2 μέτρα σε μήκος και τα 100 κιλά σε βάρος, αν και το συνηθισμένο μήκος του δεν ξεπερνά τα 70 εκατοστά και το βάρος του τα 8 κιλά.

Τρέφεται με ψάρια, κεφαλόποδα (χταπόδια, σουπιές, καλαμάρια) και οστρακόδερμα (καβούρια, γαρίδες κ.λπ.).

Η αναπαραγωγή του κολαούζου λαμβάνει χώρα κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

Αλιεύεται με χοντρά παραγάδια και βαθιές καθετές και το κρέας του θεωρείται πολύ καλής ποιότητας.

Οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί ορίζουν ως ελάχιστο μέγεθος (ολικό μήκος) αλιείας του κολαούζου στη Μεσόγειο τα 45 εκατοστά.

ενήλικο

ανήλικο

Κολιός*Scomber japonicus*

En: Chub mackerel

Ο κολιός είναι ένα από τα πιο κοινά μικρά πελαγικά είδη, που κατακλύζουν τις ακτές μας τους καλοκαιρινούς μήνες, σε βάθος μέχρι και 300 μέτρα. Μοιάζει πολύ στην εμφάνιση με το σκουμπρί, με τη διαφορά ότι φέρει σκούρες γραμμές ή στίγματα στην κοιλιακή περιοχή. Επίσης, διαφέρει από το σκουμπρί στο ότι διαθέτει νηκτική κύστη, που το σκουμπρί δεν διαθέτει.

Ο κολιός, όπως και το σκουμπρί, μπορεί να φτάσει σε μήκος τα 50 εκατοστά, αν και σπάνια ξεπερνά τα 30 εκατοστά.

Είναι μεταναστευτικό είδος, το οποίο σχηματίζει πολυπληθή κοπάδια από ισομεγέθη ψάρια.

Τρέφεται με μικρότερα είδη πελαγικών ψαριών, καθώς και πελαγικά ασπόνδυλα.

Αναπαράγεται κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, κυρίως τον Αύγουστο.

Ο κολιός αλιεύεται, κυρίως, με στατικά δίκτυα και τράτες βυθού, καθώς και με ψιλές συρτές, καθετές και τσαπαρί.

Αν και το κρέας του είναι σχετικά καλής ποιότητας και πολύ ωφέλιμο, δεν έχει μεγάλη εμπορική αξία.

Οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί ορίζουν ως ελάχιστο μέγεθος (ολικό μήκος) αλιείας του κολιού στη Μεσόγειο τα 18 εκατοστά.

Κορδέλα*Cepola macrophthalmia*

En: Red bandfish

Η κορδέλα απαντά σχετικά συχνά στα νερά της Κύπρου. Είναι βενθικό ψάρι και ζει σε αμμολασπώδη υποστρώματα σε βάθος από 15 έως 100 μέτρα. Σχηματίζει μικρά κοπάδια από ψάρια του ίδιου είδους ή ζει μοναχικά σε βαθιές τρύπες, κάποτε, όμως, μπορεί και να την συναντήσουμε στα μεσόνερα. Το μήκος της συνήθως κυμαίνεται από 20 μέχρι 35 εκατοστά, αν και μπορεί να φτάσει και τα 70 εκατοστά.

Τρέφεται με οστρακόδερμα και μικρά ασπόνδυλα.

Η αναπαραγωγική περίοδος του είδους στην περιοχή μας κυμαίνεται μεταξύ Μαρτίου και Νοεμβρίου.

Η κορδέλα αλιεύεται, κυρίως, με τις τράτες βυθού και κάποτε με τα στατικά δίχτυα. Δεν έχει εμπορική αξία, γι' αυτό και απορρίπτεται.

Κουρκούνα άσπρη
Siganus rivulatus
En: Marbled spinefoot

Η άσπρη κουρκούνα ή άσπρη προσφυγούλα, όπως είναι γνωστή στην Κύπρο, είναι ψάρι που τα τελευταία χρόνια απαντά συχνά στα παράλια της χώρας μας. Είναι βενθικό είδος και το βρίσκουμε, κυρίως, σε περιοχές με λιβάδια του θαλάσσιου φανερόγαμου ποσειδώνια (*Posidonia oceanica*). Είναι, επίσης, πιθανόν να συναντηθεί σε βραχώδεις βυθούς, όχι πολύ μακριά από την ακτή, βάθους μεταξύ 1 και 60 μέτρων, όμως συνήθως δεν ξεπερνά τα 30 μέτρα βάθος. Το μήκος της κουρκούνας μπορεί να ξεπεράσει τα 40 εκατοστά, αλλά σπάνια υπερβαίνει τα 25 εκατοστά.

Το εν λόγω ψάρι δεν είναι ενδημικό, αλλά πρόκειται για λεσσεψιανό μετανάστη, που πρωτοεμφανίστηκε στα νερά της Κύπρου γύρω στο 1869, μετά το άνοιγμα της διώρυγας του Σουέζ, που ενώνει την Ερυθρά με τη Μεσόγειο Θάλασσα. Στην αρχή τα ψάρια αυτά αλιεύονταν σποραδικά και δεν ήταν γνωστά στο ευρύ κοινό του νησιού. Τα τελευταία χρόνια, με την άνοδο της θερμοκρασίας, το ψάρι έχει πλέον εδραιωθεί και αφθονεί στα κυπριακά παράλια. Χαρακτηρίζεται από τα πολύ λεπτά, αιχμηρά και δηλητηριώδη αγκάθια κατά μήκος του ενιαίου ραχιαίου πτερυγίου. Είναι αποκλειστικά φυτοφάγο είδος, αφού τρέφεται με φύκια και άλγη. Η κουρκούνα είναι μεταναστευτικό είδος και συχνά σχηματίζει πολυπληθή κοπάδια, που μπορεί να ξεπεράσουν σε αριθμό τα 100 άτομα. Η αναπαραγωγική περίοδος του είδους αρχίζει το Μάιο και ολοκληρώνεται περί τα τέλη Αυγούστου. Ωριμάζει σεξουαλικά σε ηλικία περίπου 2 ετών, όταν το μήκος της είναι γύρω στα 14 εκατοστά.

Αλιεύεται με καλάμι, στατικά δίχτυα, γυροβολιά, σκαρκές και ψαροντούφεκο. Έχει αρκετά μεγάλη εμπορική αξία, η οποία είναι ανάλογη με το μέγεθος του ψαριού. Θεωρείται εκλεκτό έδεσμα, κυρίως για τους κατοίκους των ανατολικών περιοχών της Κύπρου.

Κουρκούνα μαύρη*Siganus luridus*

En: Dusky spinefoot

Η μαύρη κουρκούνα ή μαύρη προσφυγούλα, όπως είναι γνωστή στην Κύπρο, είναι βενθικό είδος και απαντά στις ίδιες περιοχές με την άσπρη κουρκούνα, αλλά σε μικρότερους αριθμούς. Έχει μεταναστεύσει και αυτή στα μέρη μας από την Ερυθρά Θάλασσα, μέσω της διώρυγας του Σουέζ. Είναι σχετικά μικρότερο ψάρι από την άσπρη κουρκούνα. Ένα ώριμο ανεπτυγμένο ψάρι έχει μήκος που κυμαίνεται μεταξύ 10 και 20 εκατοστών, αν και μπορεί να φτάσει και τα 30 εκατοστά. Όπως και η άσπρη προσφυγούλα, χαρακτηρίζεται από τα πολύ λεπτά αιχμηρά και δηλητηριώδη αγκάθια κατά μήκος του ενιαίου ραχιαίου πτερυγίου. Είναι καθαρά φυτοφάγο είδος, που τρέφεται με φύκια και άλγη. Είναι μεταναστευτικό ψάρι και συχνά δημιουργεί κοπάδια, που συγκριτικά με εκείνα της άσπρης κουρκούνας αποτελούνται από λιγότερα άτομα. Επίσης, ώριμα άτομα του είδους μπορεί να απαντούν και μόνα τους. Έχει τις ίδιες διατροφικές προτιμήσεις, όπως και η άσπρη κουρκούνα.

Η αναπαραγωγική περίοδος του είδους αρχίζει το Μάιο και ολοκληρώνεται περί τα τέλη Αυγούστου. Η μαύρη κουρκούνα ωριμάζει σεξουαλικά, όταν το μήκος της βρίσκεται μεταξύ 12 και 16 εκατοστών.

Αλιεύεται με καλάμι, στατικά δίχτυα, γυροβολιά, σκαρκές και ψαροντούφεκο. Έχει αρκετά μεγάλη εμπορική αξία, η οποία είναι ανάλογη με το μέγεθος του ψαριού. Θεωρείται εκλεκτό έδεσμα, κυρίως για τους κατοίκους των ανατολικών περιοχών της Κύπρου.

Κρομμύδι*Arogon imberbis*

En: Cardinal fish

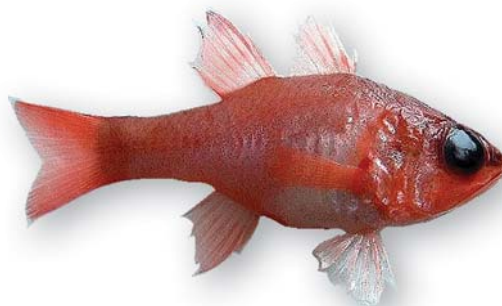
Το κρομμύδι ή κρεμμύδι ή κρεμμυδόψαρο είναι ένα μικρό βυθόβιο ψάρι, που προτιμά τα σκληρά υποστρώματα, σε βάθος από 10 μέχρι και 200 μέτρα. Παρατηρείται συχνά να ζει σε μικρές ομάδες στην είσοδο ή μέσα σε κοιλότητες βράχων. Το καλοκαίρι μεταναστεύει σε αβαθή νερά, γύρω στα 15 μέτρα βάθος.

Το μήκος του σπάνια ξεπερνά τα 15 εκατοστά και, συνήθως, κυμαίνεται γύρω στα 10 εκατοστά.

Είναι νυχτόβιο είδος και κατά τη διάρκεια της νύχτας απομακρύνεται από τις κοιλότητες, όπου ζει, σε αναζήτηση τροφής. Τρέφεται, κυρίως, με μικρά ασπόνδυλα, προνύμφες και ψάρια.

Το κρομμύδι αναπαράγεται στα νερά μας τους καλοκαιρινούς μήνες. Μετά τη γονιμοποίηση, το αρσενικό παίρνει στο στόμα του έναν αριθμό αυγών, τα οποία φυλάει εκεί, μέχρι να εκκολαφθούν.

Το κρομμύδι δεν έχει εμπορική αξία, όμως, συχνά συλλαμβάνεται ως παραλίευμα στα στατικά δίχτυα.

Κυνηγός*Coryphaena hippurus*

En: Common dolphinfish

Ο κυνηγός ή ακκανομούττας είναι ένα πελαγικό είδος, γνωστό στους επαγγελματίες και ερασιτέχνες ψαράδες της χώρας μας, ιδιαίτερα για τα πανέμορφα χρώματα που έχει, όταν είναι ζωντανός, αλλά και για το σθένος, με το οποίο μάχεται, όταν αγκιστρωθεί. Είναι αρκετά μεγάλο είδος, αφού μπορεί να ξεπεράσει το 1 μέτρο σε μήκος και τα 20 κιλά σε βάρος, αν και συνήθως στα νερά μας δεν ξεπερνά τα 10 κιλά.

Κολυμπά, κυρίως, στα ανοιχτά νερά και κατά περιόδους κοντά στην ακτή, από την επιφάνεια μέχρι και 100 μέτρα βάθος. Συνηθίζει να σχηματίζει κοπάδια, αν και τα μεγαλύτερα άτομα του είδους ζουν είτε μοναχικά είτε σε ζεύγη. Πολλές φορές ο κυνηγός ακολουθεί πλοία ή αρέσκεται στο να προσεγγίζει μεγάλα επιπλέοντα αντικείμενα.

Είναι άριστος κυνηγός, που ορμά στο θήραμά του αστραπιαία με ταχύτητες άνω των 40 κόμβων. Τρέφεται, κυρίως, με επιπελαγικά ψάρια, καλαμάρια και μαλακόστρακα.

Ο κυνηγός αναπαράγεται στα νερά μας κατά τους ανοιξιάτικους μήνες.

Ψαρεύεται με αφροπαράγαδα, συρτές αφρού και πλάνους. Θεωρείται ψάρι καλής ποιότητας και η αξία του στην αγορά είναι σχετικά μεγάλη.

Λαγοκέφαλος*Lagocephalus sceleratus*

En: Silverstripe blaasop

Ο λαγοκέφαλος ή κουνέλι ή κουνελόψαρο είναι ένα λεσσεψιανό είδος, που άρχισε να κάνει έντονη την εμφάνισή του στα νερά της χώρας μας τα τελευταία χρόνια. Ο λαγοκέφαλος είναι γνωστός στους ψαράδες της χώρας μας αλλά και στο ευρύ κοινό, κυρίως λόγω των ζημιών που προκαλεί στα εργαλεία και στα αλιεύματα των ψαράδων, αλλά και λόγω της επικινδυνότητάς του στην κατανάλωση, εξαιτίας της τοξίνης που περιέχει.

Ο λαγοκέφαλος κινείται σε κοπάδια σε όλων των τύπων τα υποστρώματα, από το βυθό μέχρι την επιφάνεια και φθάνει σε βάθος μέχρι και 100 μέτρα.

Είναι ευκαιριακός θηρευτής και τρέφεται με μια μεγάλη ποικιλία οργανισμών, όπως κεφαλόποδα, μαλακόστρακα και ψάρια. Πολύ συχνά επιτίθεται σε ψάρια, που είναι ήδη πιασμένα σε δίχτυα ή αγκίστρια, προκαλώντας ζημιές με το ισχυρό ράμφος του. Ο λαγοκέφαλος δεν διστάζει να επιτεθεί ακόμη και σε άτομα του ίδιου είδους.

Η αναπαραγωγή του λαγοκέφαλου λαμβάνει χώρα κατά τους καλοκαιρινούς μήνες από τον Ιούνιο μέχρι τον Αύγουστο.

Δυστυχώς, ο λαγοκέφαλος είναι πια ένα από τα συχνότερα αλιεύματα των ψαράδων της χώρας μας. Αλιεύεται με στατικά δίχτυα, παραγάδια, καθητές, συρτές και πλάνους. Το κρέας του, αν και νόστιμο, όπως διαβεβαίωσαν κάποιοι αλιείς που το δοκίμασαν, περιέχει τετροδοτοξίνη και μπορεί να αποτελέσει πηγή τροφικής δηλητηρίασης, με υψηλά συσχετιζόμενα ποσοστά θνησιμότητας. Σε κάθε περίπτωση, το κοινό πρέπει να αποφεύγει να καταναλώνει αυτό το είδος, έστω και αν μερικοί διαβεβαιώνουν ότι το έχουν δοκιμάσει χωρίς συνέπειες. Εξάλλου, η τοξικότητα του είδους αυτού έχει αποδειχθεί ότι μεταβάλλεται, ανάλογα με την εποχή, την ηλικία, το αναπαραγωγικό στάδιο, την περιοχή κ.λπ. Η εμπορία του ψαριού αυτού απαγορεύεται ρητώς από ευρωπαϊκούς κανονισμούς.

Εκτός από το *L. sceleratus*, υπάρχουν άλλα τρία τουλάχιστον είδη της ίδιας οικογένειας στη χώρα μας. Αυτά είναι το *L. suezensis*, που μοιάζει με το *L. sceleratus*, αλλά είναι αρκετά μικρότερο, το *L. spadiceus* και το *Sphoeroides pachygaster*, που ζει σε πιο βαθιά νερά. Αν και δεν έχει αποδειχθεί ότι τα είδη αυτά είναι τοξικά, καλό είναι το κοινό να αποφεύγει την κατανάλωσή τους.

Λαυράκι*Dicentrarchus labrax*

En: European seabass

Το λαυράκι είναι ένα παράκτιο είδος, που ζει σε όλων των ειδών τους βυθούς μέχρι και 50 μέτρα βάθος. Συχνά εισέρχεται σε κλειστούς και αβαθείς κόλπους ή ακόμα και στα θολά νερά των λιμανιών, για να κυνηγήσει την τροφή του. Τα νεαρά ψάρια σχηματίζουν κοπάδια, ενώ τα μεγαλύτερα, συνήθως, ζουν μοναχικά ή σε πολύ μικρές ομάδες.

Το λαυράκι μπορεί να φτάσει σε μήκος το 1 μέτρο και σε βάρος τα 12 κιλά, όμως, συνήθως, τα ψάρια που αλιεύονται στα νερά μας δεν ξεπερνούν τα 2 κιλά σε βάρος.

Το λαυράκι είναι ικανότατος κυνηγός και τρέφεται με μαλακόστρακα και μαλάκια σε νεαρή ηλικία και περισσότερο με ψάρια, όταν ενηλικιωθεί. Αυτό το είδος παρουσιάζει κάποιου είδους χωροκρατική συμπεριφορά, αφού τα ίδια άτομα φαίνεται να κυνηγούν στις ίδιες οριοθετημένες περιοχές, για μεγάλα χρονικά διαστήματα.

Η περίοδος αναπαραγωγής του λαυρακιού είναι οι μήνες Ιανουάριος, Φεβρουάριος και Μάρτιος.

Το λαυράκι ψαρεύεται με στατικά δίχτυα, καλάμι, συρτή και ψαροντούφεκο και πιο σπάνια με ψιλοπαράγαδο. Τα περισσότερα ψάρια, που αλιεύονται στις θάλασσές μας, είναι αυτά που κατά καιρούς διαφεύγουν από τις μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας. Τα άγρια λαυράκια είναι αρκετά σπάνια και διαφέρουν από αυτά του ιχθυοτροφείου ως προς το πιο μεγάλο και χοντρό κεφάλι, που διαθέτουν, σε σχέση με το υπόλοιπο σώμα. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, το λαυράκι θεωρείται ψάρι εξαιρετικής ποιότητας.

Οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί ορίζουν ως ελάχιστο μέγεθος (ολικό μήκος) αλιείας του λαβρακιού στη Μεσόγειο τα 25 εκατοστά.

Λίτσα*Lichia amia*

En: Leerfish

Η λίτσα είναι ένα ως επί το πλείστον παράκτιο είδος, που απαντά, κυρίως, σε επιφανειακά νερά σε βάθος μέχρι και 50 μέτρα.

Είναι αρκετά μεγάλο είδος, αφού μπορεί να φτάσει τα 2 μέτρα σε μήκος και τα 50 κιλά σε βάρος, αν και συνήθως δεν ξεπερνά το 1 μέτρο σε μήκος και τα 10 κιλά σε βάρος.

Η λίτσα είναι εξαιρετικός κυνηγός και δεν διστάζει να εισέλθει σε πολύ ρηχά νερά ή ακόμη και σε λιμάνια, για να συλλάβει τη λεία της. Τρέφεται, ως επί το πλείστον, με ψάρια, τα οποία πολλές φορές κυνηγάει με θαυματικό τρόπο στην επιφάνεια του νερού.

Η αναπαραγωγή της λίτσας λαμβάνει χώρα κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

Η λίτσα αλιεύεται, κυρίως, από τους ερασιτέχνες αλιείς της χώρας μας με καλάμι από την ακτή, με συρτή από σκάφος και με ψαροντούφεκο, ενώ λίγα ψάρια του είδους αυτού συλλαμβάνονται στα στατικά δίχτυα των επαγγελματιών ψαράδων.

Το κρέας της είναι αρκετά καλής ποιότητας και η εμπορική της αξία αρκετά μεγάλη.

Λιτσούι*Trachinotus ovatus*

En: Derbyio

Το λιτσούι είναι παράκτιο είδος, που απαντά σε βάθος μέχρι και 200 μέτρα. Συνήθως, κινείται σε μικρές ομάδες πολύ κοντά στην ακτή, σε αμμώδεις βυθούς με καθαρά νερά.

Μπορεί να φθάσει τα 70 εκατοστά σε μήκος και τα 3 κιλά σε βάρος, όμως, συνήθως, το μήκος του δεν ξεπερνά τα 35 εκατοστά.

Τρέφεται με βενθικούς οργανισμούς, όπως μαλάκια, μαλακόστρακα (γαρίδες και καβούρια) και μικρά ψάρια.

Η αναπαραγωγή του λαμβάνει χώρα κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

Αλιεύεται, κυρίως, με στατικά δίχτυα, καλάμι, ελαφριά συρτή και ψαροντούφεκο και το κρέας του θεωρείται αρκετά καλό.

Λυθρίνι*Pagellus erythrinus*

En: Common Pandora

Το λυθρίνι παραμένει ακόμα ένα από τα είδη σε επάρκεια στο νησί μας, αν και οι αλιευτικές παραγωγές των τελευταίων χρόνων υποδηλώνουν ότι ο πληθυσμός του είδους μειώθηκε σημαντικά. Είναι βενθικό είδος και ζει σε βραχώδη και αμμολασπώδη υποστρώματα, σε βάθος από 20 έως 200 μέτρα. Τα ενήλικα άτομα του είδους προτιμούν, συνήθως, βάθος μεγαλύτερο των 20 μέτρων, ενώ τα νεαρά μικρότερο των 50 μέτρων. Κατά τους χειμερινούς μήνες το λυθρίνι μεταναστεύει σε πιο βαθιά νερά, ενώ το αντίθετο συμβαίνει κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Είναι μοναχικό ψάρι ή περιορίζεται στο σχηματισμό μικρών κοπαδιών από άτομα του ίδιου είδους, ιδίως κατά το φθινόπωρο και την άνοιξη, όπου λαμβάνει χώρα και η αναπαραγωγή του. Το μήκος του λυθρινιού, συνήθως, κυμαίνεται από 10 μέχρι 25 εκατοστά. Σε σπάνιες περιπτώσεις μπορεί να φτάσει τα 2 κιλά και το μήκος του να ξεπεράσει τα 40 εκατοστά.

Είναι σαρκοφάγο ψάρι και τρέφεται με ασπόνδυλα, κυρίως καρκινοειδή και σκουλήκια, αλλά και με μικρά ψάρια.

Η αναπαραγωγή του είδους, όπως προαναφέρθηκε, συμβαίνει σε δύο περιόδους, κατά το φθινόπωρο και την άνοιξη. Το λυθρίνι είναι πρωτόγυνο ερμαφρόδιτο ψάρι, με μήκος πρώτης γεννητικής ωρίμασης γύρω στα 13 εκατοστά. Μεταβάλλεται σε αρσενικό, συνήθως, κατά το τρίτο έτος της ζωής του, όταν το μήκος του φτάσει γύρω στα 16 εκατοστά.

Αλιεύεται με τράτα βυθού, στατικά δίχτυα, παραγάδια και καθετές και έχει μεγάλη εμπορική αξία.

Οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί ορίζουν ως ελάχιστο μέγεθος (ολικό μήκος) αλιείας του λυθρινιού στη Μεσόγειο τα 15 εκατοστά.

Λύχνος*Uranoscopus scaber*

En: Stargazer

Ο λύχνος ή μύξης είναι ένα πολύ κοινό είδος στα παράκτια νερά της Κύπρου. Είναι βενθικό ψάρι και ζει σε αμμολασπώδη υποστρώματα, σε βάθος από 15 έως 250 μέτρα. Το μήκος του είδους, συνήθως, κυμαίνεται από 10 μέχρι 20 εκατοστά, αν και μπορεί να ξεπεράσει και τα 30 εκατοστά. Ο λύχνος είναι ένας αρκετά αποτελεσματικός θηρευτής του βυθού. Είναι, συνήθως, θαμμένος στην άμμο, έχοντας εκτεθειμένα μόνο τα μάτια και το στόμα του με λοξή κλίση προς τα πάνω, για να καθιστά εφικτή την αρπαγή της λείας του. Φέρει ένα μεγάλο και εμφανές δηλητηριώδες αγκάθι πίσω από τα δύο καλύμματα των βραγχίων του. Μεταξύ της κάτω σιαγόνας και της γλώσσας του έχει μια σαρκώδη κόκκινη προεξοχή, που χρησιμεύει ως δόλωμα για τα ανυποψίαστα θηράματά του. Μελέτες έδειξαν ότι ο λύχνος μπορεί να παράγει ηλεκτρικές εκκενώσεις, μέγιστης ισχύος 50 βολτ, μέσω ενός οργάνου, που βρίσκεται σε σάκο, πίσω ακριβώς από τα μάτια.

Είναι σαρκοφάγο ψάρι και τρέφεται με ασπόνδυλα και κυρίως με μικρά ψάρια, τα οποία καταπίνει ολόκληρα.

Η αναπαραγωγή του είδους λαμβάνει χώρα κατά το καλοκαίρι.

Αλιεύεται με στατικά δίχτυα, τράτα βυθού και καθετή. Η εμπορική του αξία είναι αρκετά μικρή.

Μάκερελ*Scomberomorus commerson*

En: Narrow-barred spanish mackerel

Το μάκερελ ή ραβδωτό σκουμπρί είναι ένα πελαγικό είδος, που ζει, κυρίως, σε παράκτια νερά και σε βάθος όχι μεγαλύτερο των 200 μέτρων. Σε κάποιες περιοχές της χώρας μας ονομάζεται και βασιλόψαρο, όπως και η ζαργάνα (*Tetrapturus belone*), αν και τα δυο αυτά είδη δεν σχετίζονται μεταξύ τους. Είναι λεσσεψιανό είδος, δηλαδή είδος του Ινδο-Ειρηνικού, που μετανάστευσε και στη Μεσόγειο, μέσω της διώρυγας του Σουέζ. Τα τελευταία χρόνια η σύλληψή του στα νερά μας είναι όλο και πιο συχνή.

Είναι αρκετά μεγάλο ψάρι, αφού μπορεί να φθάσει σε μήκος τα 2 μέτρα και σε βάρος τα 50 κιλά. Παρόλα αυτά, τα άτομα του είδους αυτού, που αλιεύονται στα νερά μας, συνήθως δεν ξεπερνούν σε βάρος τα 10 κιλά.

Το μάκερελ κυνηγά τη λεία του κινούμενο, συνήθως, σε μικρές ομάδες και τρέφεται με μικρά ψάρια, καλαμάρια και γαρίδες.

Η αναπαραγωγική περίοδος του είδους στην περιοχή μας δεν έχει ακόμη προσδιοριστεί.

Το μάκερελ αλιεύεται με στατικά δίχτυα, συρτές και ψαροντούφεκο και είναι ψάρι πολύ καλής ποιότητας με αρκετά μεγάλη εμπορική αξία.

Μαρίδα*Spicara smaris*

En: Picarel

Η μαρίδα είναι το πιο κοινό ψάρι στη θαλάσσια περιοχή της Κύπρου, αφού τα τελευταία χρόνια αποτελεί, σχεδόν, το 70% της συνολικής παραγωγής της αλιείας στα κυπριακά χωρικά ύδατα. Είναι ημιπελαγικό είδος και απαντά, κυρίως, σε περιοχές με πλούσια βλάστηση, καθώς και σε αμμολασπώδη υποστρώματα. Είναι πολύ δραστήριο ψάρι κατά τη διάρκεια της μέρας και κινείται σε ολόκληρη τη στήλη του νερού. Τις βραδινές ώρες προσεγγίζει τον πυθμένα. Βρίσκεται σε βάθος μεταξύ 5 και 280 μέτρων, αλλά πιο πιθανόν είναι να την συναντήσουμε σε βάθος μεταξύ 20 και 150 μέτρων. Η μαρίδα είναι πολύ κοινωνικό ψάρι και σχηματίζει πολυπληθή κοπάδια από άτομα του ίδιου είδους, καθώς και με το συγγενικό του είδος τσέρουλα. Το μήκος της μαρίδας, συνήθως, κυμαίνεται από 7 μέχρι 15 εκατοστά, αν και κατά την αναπαραγωγική περίοδο τα αρσενικά φτάνουν γύρω στα 20 εκατοστά.

Τρέφεται με πλαγκτονικούς οργανισμούς και μικρά ασπόνδυλα.

Στην Κύπρο, η αναπαραγωγή του είδους λαμβάνει χώρα κατά τα μέσα Φεβρουαρίου και ολοκληρώνεται περί τα τέλη Απριλίου. Η μαρίδα είναι ερμαφρόδιτο ψάρι και παρουσιάζει πρωτόγυνη συμπεριφορά, αφού αρχικά ωριμάζει ως θηλυκό και μετέπειτα, συνήθως, σε ηλικία 2 ετών, μεταβάλλεται σε αρσενικό. Το αρσενικό ψάρι του είδους, που είναι γνωστό σε κάποιες περιοχές ως γαμιάς ή λεβέντης, διαφέρει μορφολογικά από το θηλυκό, αφού γίνεται πιο μεγάλο και αποκτά ζωηρούς χρωματισμούς (βλέπε φωτογραφίες). Κατά την αναπαραγωγική περίοδο τα ψάρια μεταναστεύουν σε πιο ρηχά νερά, όπου το θηλυκό αποθέτει τα αυγά του στον πυθμένα, συνήθως, σε φυκίες, ενώ το αρσενικό τα γονιμοποιεί και τα φυλάει μέχρι την εκκόλαψή τους. Κατά την περίοδο αυτή η τάση του είδους να σχηματίζει κοπάδια διακόπτεται. Η ανάγκη για δημιουργία κοπαδιών επανέρχεται άμεσα με τη δημιουργία κοπαδιών από θηλυκά άτομα σε νερά γύρω στα 100 μέτρα βάθος και κοπαδιών με αρσενικά ψάρια σε πολύ πιο ρηχά νερά. Μετά την αναπαραγωγή, η συντριπτική πλειοψηφία των αρσενικών μαριδων πεθαίνει. Λόγω της αφθονίας και της κοινωνικής της φύσης, η μαρίδα αποτελεί το σημαντικότερο είδος στόχο για τις κυπριακές τράτες βυθού και κατά την αναπαραγωγική περίοδο τα αρσενικά ψάρια (μεγαλύτερα και σχηματίζουν κοπάδια στα ρηχά) αποτελούν στόχο για τα μισινέτικα δίκτυα της παράκτιας αλιείας. Επειδή έχει μικρό μέγεθος και γενικά αφθονεί στις περιοχές μας, έχει μικρή εμπορική αξία.

Στην ίδια οικογένεια με τη μαρίδα ανήκει το, επίσης, κοινό είδος τσέρουλα (*Spicara flexuosa*). Λόγω του ότι η τσέρουλα μοιάζει μορφολογικά με τη μαρίδα, αρκετοί επιστήμονες υποστηρίζουν ότι πρόκειται για το ίδιο είδος. Όπως και η μαρίδα, η τσέρουλα είναι ημιπελαγικό ψάρι και απαντά σε περιοχές με πλούσια βλάστηση ή αμμολασπώδη υποστρώματα. Απαντά σε βάθος μεταξύ 5 και 250 μέτρων και έχει τις ίδιες διατροφικές προτιμήσεις με τη μαρίδα. Είναι το ίδιο κοινωνική και σχηματίζει πολυάριθμα κοπάδια.

Η τσέρουλα είναι πρωτόγυνο είδος και η διαδικασία αλλαγής φύλου σε αρσενικό, συνήθως, λαμβάνει χώρα κατά το τρίτο έτος της ηλικίας της, όταν το μήκος της κυμαίνεται γύρω στα 16 εκατοστά. Η αναπαραγωγή του είδους λαμβάνει χώρα κατά την άνοιξη.

Η τσέρουλα, όπως και η μαρίδα, αλιεύεται μαζικά από τις τράτες βυθού, ενώ κατά την αναπαραγωγική περίοδο αποτελεί είδος στόχο της παράκτιας αλιείας. Λόγω του μικρού της μεγέθους και της μεγάλης της αφθονίας, έχει χαμηλή εμπορική αξία και πωλείται στα ιχθυοπωλεία ανάμικτη με τη μαρίδα, στην ίδια πάντοτε τιμή.

θηλυκό

αρσενικό

Μαρίδα αμερικάνα*Centracanthus cirrus*

En: Curled picarel

Η μαρίδα αμερικάνα ή απλά αμερικάνα είναι ένα μικρό βενθοπελαγικό είδος, που ανήκει στην οικογένεια της μαρίδας και μοιάζει με αυτήν τόσο στα μορφολογικά όσο και στα βιολογικά χαρακτηριστικά. Συνηθίζει να σχηματίζει κοπάδια πάνω από σκληρά υποστρώματα ή εκτάσεις με χαλίκια σε βάθος μέχρι 400 μέτρα.

Μπορεί να ξεπεράσει τα 25 εκατοστά σε μήκος, αν και τα πλείστα ψάρια, που αλιεύονται στα νερά μας, είναι μικρότερα των 20 εκατοστών.

Αν και δεν υπάρχουν αρκετά στοιχεία σχετικά με τη διατροφή αυτού του είδους, κατά πάσα πιθανότητα τρέφεται με πλαγκτονικούς μικροοργανισμούς.

Η αμερικάνα αναπαράγεται στα νερά μας τους καλοκαιρινούς μήνες, κατά τους οποίους τα ψάρια αυτά πλησιάζουν πιο κοντά στις ακτές.

Η αμερικάνα ψαρεύεται με τράτα βυθού και στατικά δίχτυα.

Το κρέας της είναι αρκετά νόστιμο.

Μελάνα*Oblada melanura*

En: Saddled seabream

Η μελάνα ή μελανούρι συγκαταλέγεται ανάμεσα στα πιο κοινά βυθόβια ψάρια και απαντά, κυρίως, σε περιοχές με βραχώδεις πυθμένες ή πλούσια βλάστηση και καθαρά νερά. Συνήθως, βρίσκεται σε βάθος μεταξύ 1 και 30 μέτρων. Η μελάνα σχηματίζει πολυπληθή κοπάδια από άτομα του ίδιου είδους, που έχουν παρόμοιο μέγεθος, αλλά και με σορκούς, χαρατζίδες και σκαθάρια. Κοπάδια, που αποτελούνται από νεαρά άτομα του είδους, συχνά ανεβαίνουν στον αφρό και στα μεσόνερα ή βρίσκουν καταφύγιο σε λιβάδια του θαλάσσιου φανερόγαμου ποσειδώνια (*Posidonia oceanica*). Το μήκος του ψαριού αυτού, συνήθως, κυμαίνεται από 15 μέχρι 20 εκατοστά, αλλά μπορεί να φθάσει μέχρι τα 30 εκατοστά και το βάρος του μπορεί να ξεπεράσει το 1 κιλό.

Είναι παμφάγο ψάρι και τρέφεται, κυρίως, με μικρά ασπόνδυλα και φυτά.

Η αναπαραγωγική περίοδος του είδους ξεκινά τον Απρίλιο και ολοκληρώνεται το Δεκέμβριο. Η μελάνα είναι γονοχωριστικό είδος, αν και σε συγκεκριμένες περιπτώσεις έχει παρατηρηθεί και πρωτόγυνος ερμαφροδιτισμός.

Αλιεύεται με στατικά δίχτυα, παραγάδια, φελλάρκα, σκαρκές, ελαφριά συρτή, καθετή, καλάμι και ψαροντούφεκο. Έχει μεγάλη εμπορική αξία.

Μένουλα*Spicara maena*

En: Blotched Picarel

Η μένουλα είναι ένα αρκετά κοινό ψάρι στα νερά της Κύπρου. Είναι ημιπελαγικό είδος και απαντά σε περιοχές με πλούσια βλάστηση, κυρίως, πάνω από λιβάδια του θαλάσσιου φανερόγαμου ποσειδώνια (*Posidonia oceanica*) ή αμμολασπώδη υποστρώματα. Είναι πολύ δραστήριο ψάρι, ιδίως, κατά τη διάρκεια της μέρας και κινείται σε ολόκληρη τη στήλη του νερού. Τις βραδινές ώρες προσεγγίζει τον πυθμένα. Βρίσκεται σε βάθος μεταξύ 5 και 280 μέτρων, αλλά πιο πιθανόν είναι να την συναντήσουμε σε βάθος μεταξύ 5 και 150 μέτρων. Η μένουλα, όπως και τα υπόλοιπα είδη της οικογένειάς της, είναι πολύ κοινωνικό ψάρι και σχηματίζει πολυπληθή κοπάδια από άτομα του ίδιου είδους. Το μήκος του ψαριού αυτού, συνήθως, κυμαίνεται από 12 μέχρι 20 εκατοστά. Τα αρσενικά είναι ελαφρώς πιο μεγάλα από τα θηλυκά και φέρουν πιο έντονους χρωματισμούς.

Η μένουλα τρέφεται με πλαγκτονικούς οργανισμούς και μικρά ασπόνδυλα.

Στην Κύπρο, η αναπαραγωγική περίοδος του είδους λαμβάνει χώρα από τον Απρίλιο μέχρι και τα τέλη Μαΐου. Η μένουλα είναι ερμαφρόδιτο ψάρι και παρουσιάζει πρωτόγυνη συμπεριφορά, αφού αρχικά ωριμάζει ως θηλυκό και μετέπειτα, συνήθως σε ηλικία 2 ετών, μεταβάλλεται σε αρσενικό. Το είδος αυτό παρουσιάζει, επίσης, και φυλετικό διμορφισμό, δηλαδή τα δύο φύλα διαφέρουν μορφολογικά μεταξύ τους. Κατά την αναπαραγωγική περίοδο τα ψάρια μεταναστεύουν σε πιο ρηγά νερά, όπου σχηματίζουν ακόμη μεγαλύτερα κοπάδια.

Λόγω της ιδιαίτερα έντονης κοινωνικής της φύσης κατά την περίοδο της αναπαραγωγής, αποτελεί στόχο για τα στατικά δίκτυα της παράκτιας αλιείας. Αλιεύεται, επίσης, από τις τράτες βυθού.

Επειδή έχει μικρό μέγεθος και αφθονεί στα παράλια για κάποιους μήνες, έχει μικρή εμπορική αξία.

Μινέρι*Seriola dumerili*

En: Greater amberjack

Το μινέρι ή μαγιάτικο είναι ένα είδος με συμπεριφορά τόσο επιβενθικού όσο και πελαγικού ψαριού και το συναντάμε, κυρίως, στην παράκτια ζώνη. Η παρουσία του είναι πιο έντονη κοντά σε πάγκους, ξέρες, γκρεμίσματα του βυθού και ναυάγια, σε βάθος συνήθως από 20 μέχρι 80 μέτρα, αν και δεν είναι σπάνια η παρουσία του σε βάθος μέχρι και 300 μέτρα.

Είναι από τα μεγαλύτερα είδη της οικογένειάς του, φθάνοντας τα 190 εκατοστά σε μήκος και τα 80 κιλά σε βάρος. Παρόλα αυτά, τα άτομα του είδους που συναντάμε στα νερά μας, συνήθως, δεν ξεπερνούν τα 40 κιλά σε βάρος. Το μινέρι είναι ένας ικανότατος κυνηγός που τρέφεται, κυρίως, με ψάρια και κεφαλόποδα, ως επί το πλείστον, σουπιές και καλαμάρια. Σε νεαρή ηλικία σχηματίζει πολυπληθή κοπάδια, τα οποία μειώνονται σε μέγεθος, όσο μεγαλώνει το ψάρι. Τα μεγάλα άτομα του είδους απαντούν συνήθως μοναχικά ή σε μικρές ομάδες των δύο έως τριών, αν και η εμφάνιση μεγάλων κοπαδιών από ενήλικα άτομα δεν είναι σπάνιο φαινόμενο, ιδιαίτερα κατά την περίοδο αναπαραγωγής.

Το μινέρι είναι ένα ψάρι που χαίρει μεγάλης εκτίμησης από τους ψαράδες, τόσο τους επαγγελματίες όσο και τους ερασιτέχνες, λόγω του μεγέθους, της δύναμης, της ομορφιάς, αλλά και της εξαιρετικής γεύσης του, που του προσδίδει μεγάλη εμπορική αξία. Τα μικρά άτομα του είδους ψαρεύονται με στατικά δίχτυα, γυροβολία και ελαφριές συρτές αφρού, ενώ τα μεγάλα άτομα ψαρεύονται με χοντρά δίχτυα (μινερόδιχτα), χοντρά παραγάδια, συρτές βυθού, πλάνους και ψαροντούφεκο.

Δυστυχώς, η συνήθεια του είδους αυτού να σχηματίζει μεγάλα κοπάδια σε συγκεκριμένα σημεία του βυθού, όπως οι ξέρες και τα ναυάγια, το κάνει πολύ ευάλωτο στην παράνομη αλιεία με δυναμίτη. Τόνοι μινεριών έχουν αλιευτεί με δυναμίτη στο παρελθόν, όταν η τακτική αυτή δεν ήταν κατακριτέα. Ακόμη και στις μέρες μας, όμως, κάποιοι ασυνείδητοι συνεχίζουν παράνομα να την εφαρμόζουν και να αφανίζουν τεράστιους αριθμούς ατόμων αυτού του είδους, με μοναδικό στόχο το κέρδος, αδιαφορώντας για το μέλλον του πανέμορφου αυτού ψαριού.

Μουγγρί*Conger conger*

En: Conger eel

Το μουγγρί ή μουγγράσιελο είναι ένα κοινό ψάρι στα νερά του νησιού μας. Είναι βενθικό είδος και ζει σε περιοχές με βραχώδεις βυθούς γεμάτους τρύπες, αλλά και σε αμμώδεις περιοχές. Μπορεί να βρεθεί σε βάθος από 0 μέχρι και 500 μέτρα. Νεαρά άτομα του είδους βρίσκονται πιο συχνά σε παράκτια ρηχά νερά, ενώ μετακινούνται σε πιο βαθιά νερά, όταν ωριμάσουν. Το μουγγρί είναι νυχτόβιος κυνηγός, που καρδοκεί περιμένοντας τη λεία του. Η διατροφή του αποτελείται από ψάρια, μαλάκια και οστρακόδερμα. Το μήκος του, συνήθως, κυμαίνεται από 50 μέχρι 150 εκατοστά, αν και μπορεί να φτάσει και τα 3 μέτρα.

Η αναπαραγωγή του είδους λαμβάνει χώρα κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Ωριμάζει σεξουαλικά σε ηλικία μεταξύ 5 έως 15 ετών. Συγκεκριμένα, τα αρσενικά άτομα του είδους ωριμάζουν, όταν το μήκος τους φτάσει γύρω στα 75 εκατοστά, και τα θηλυκά, όταν το μήκος τους φτάσει περίπου στα 2 μέτρα.

Αλιεύεται με στατικά δίχτυα, παραγάδι και καθετή.

Λόγω της όψης και της ιδιαίτερης επεξεργασίας, που προαπαιτείται για το μαγείρεμα (γάλεμα), το είδος αυτό έχει πολύ μικρή εμπορική αξία.

Μουδιάστρα*Torpedo marmorata*

En: Marbled torpedo ray

Η μουδιάστρα είναι ένα βυθόβιο είδος, που απαντά σχετικά συχνά στα νερά της Κύπρου. Ζει σε αμμώδεις ή λασπώδεις βυθούς, ακόμη και κοντά σε φυκιάς, σε βάθος από 2 μέχρι 150 μέτρα. Το μήκος της, συνήθως, κυμαίνεται μεταξύ 20 και 60 εκατοστών, αν και μπορεί να φτάσει και το 1 μέτρο.

Όπως όλα σχεδόν τα σελαχοειδή, η μουδιάστρα κινείται αργά στον πυθμένα, αναζητώντας την τροφή της στην άμμο. Τρέφεται με μικρά βενθικά ψάρια και οστρακόδερμα.

Η επικινδυνότητα της μουδιάστρας έγκειται στην ιδιότητά της να προκαλεί ηλεκτρικές εκκενώσεις, της τάξεως των 200 βολτ, τις οποίες χρησιμοποιεί για να ναρκώσει ή να σκοτώσει τη λεία της ή ακόμη για να προστατευτεί, όταν νιώθει ότι απειλείται. Σε αυτή ακριβώς την ιδιαιτερότητά της οφείλει και το όνομά της. Ουδέποτε επιτίθεται στον άνθρωπο, αντιθέτως μάλιστα, αν την πλησιάσει κανείς, τότε αυτή απομακρύνεται. Κίνδυνο διατρέχουν οι αλιείς, σε περίπτωση που πιαστεί ζωντανή, επειδή έχει την ικανότητα να προκαλεί ηλεκτρικές εκκενώσεις, ακόμα και έξω από το νερό.

Η περίοδος αναπαραγωγής του είδους ξεκινά περί τα τέλη Νοεμβρίου. Τα θηλυκά γεννούν μια φορά κάθε δύο χρόνια, ενώ τα ώριμα αρσενικά έχουν τη δυνατότητα γονιμοποίησης κάθε χρόνο. Η μουδιάστρα υπόκειται σε ωοζωοτοκία. Η κύηση διαρκεί 10 έως 12 μήνες και αποφέρει 5 έως 32 ανεξάρτητα ψάρια, που έχουν τις ίδιες ηλεκτροφόρες ιδιότητες με τους γονείς τους από την πρώτη στιγμή της ζωής τους.

Αλιεύεται από τις τράτες βυθού και τα στατικά δίχτυα της παράκτιας αλιείας, αλλά μπορεί να πιαστεί και με παραγάδια σε αμμώδεις βυθούς, ιδιαίτερα το χειμώνα, που προσεγγίζει πιο ρηχά νερά. Αν και είναι βρώσιμη, δεν έχει εμπορική αξία.

Μούρμουρος*Lithognathus mormyrus*

En: Striped bream

Ο μούρμουρος ή μουρμούρα ανήκει στα κοινά βυθόβια ψάρια της Κύπρου και απαντά σε περιοχές με πλούσια βλάστηση ή σε περιοχές με λασπώδη ή αμμώδη πυθμένα. Συνήθως, βρίσκεται σε βάθος μεταξύ 10 και 20 μέτρων, αλλά δεν αποκλείεται να τον συναντήσουμε και σε πιο ρηχά νερά ή σε βάθος μέχρι και 150 μέτρα. Αρέσκεται στο να σχηματίζει πολυπληθή κοπάδια από άτομα του ίδιου είδους με παρόμοιο μέγεθος. Το μήκος των ατόμων του είδους, συνήθως, κυμαίνεται από 15 μέχρι 30 εκατοστά, με μέγιστο τα 50 εκατοστά και το βάρος του μπορεί να ξεπεράσει το 1 κιλό.

Το διαιτολόγιό του περιλαμβάνει σκουλήκια, μαλάκια και μικρά καρκινοειδή, τα οποία παγιδεύει ανακινώντας την άμμο και σκάβοντας με το ρύγχος του τον πυθμένα. Επειδή αναζητά την τροφή του στην άμμο, όπου κρύβονται αρκετοί οργανισμοί, συχνά ακολουθείται από άλλα είδη ψαριών, όπως ο γύλος (*Coris julis*), οι χείλες (*Labridae*) και ο σπάρος (*Diplodus annularis*), που προσπαθούν να επωφεληθούν από την εκσκαφή.

Η αναπαραγωγική περίοδος του είδους ξεκινά το Μάιο και ολοκληρώνεται το Σεπτέμβριο. Ο μούρμουρος είναι ερμαφρόδιτο ψάρι και ωριμάζει σεξουαλικά, όταν το μήκος του φτάσει τα 13 εκατοστά, αρχικά ως αρσενικό. Ακολουθώντας, μεγαλώνοντας, αλλάζει φύλο και μεταβάλλεται σε θηλυκό (πρωτανδρισμός).

Αλιεύεται, κυρίως, με παραγάδια, στατικά δίχτυα, γυροβολιά, καθετή, ψαροντούφεκο και καλάμι από την ακτή. Έχει αρκετά μεγάλη εμπορική αξία.

Οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί ορίζουν ως ελάχιστο μέγεθος (ολικό μήκος) αλιείας του μούρμουρου στη Μεσόγειο τα 20 εκατοστά.

Μπακαλιάρος
Merluccius merluccius
En: European hake

Ο μπακαλιάρος είναι ένα βυθόβιο είδος, που το συναντάμε, κυρίως, σε λασπώδη υποστρώματα, σε βάθος από 50 μέχρι και 1000 μέτρα. Ζει κοντά στο βυθό κατά τη διάρκεια της μέρας και ανεβαίνει ψηλότερα κατά τη διάρκεια της νύχτας, για να τραφεί.

Ο μπακαλιάρος μπορεί να ξεπεράσει σε μήκος το 1 μέτρο και τα 10 κιλά σε βάρος, συνήθως, όμως, τα ψάρια που αλιεύονται στα νερά μας δεν ξεπερνούν σε βάρος τα 2 κιλά.

Ο μπακαλιάρος τρέφεται, κυρίως, με ψάρια και καλαμάρια, που κυνηγά ανεβαίνοντας στα μεσόνερα.

Η αναπαραγωγή του μπακαλιάρου στην περιοχή μας λαμβάνει χώρα ολόχρονα, είναι πιο έντονη, όμως, κατά τους χειμερινούς και ανοιξιότικους μήνες.

Ο μπακαλιάρος αλιεύεται με παραγάδια, τράτες βυθού και πιο αραιά με στατικά δίχτυα. Έχει εξαιρετικής ποιότητας κρέας και μεγάλη εμπορική αξία.

Οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί ορίζουν ως ελάχιστο μέγεθος (ολικό μήκος) αλιείας του μπακαλιάρου στη Μεσόγειο τα 20 εκατοστά.

Να σημειωθεί ότι ο δικός μας μπακαλιάρος δεν είναι ο ίδιος με το μπακαλιάρο του Ατλαντικού (*Gadus morhua*), που βρίσκουμε κατεψυγμένο στις υπεραγορές. Στην ουσία, τα δύο αυτά είδη έχουν μεγάλες διαφορές και ανήκουν σε διαφορετικές οικογένειες.

Μπαλάς*Pagellus bogaraveo*

En: Blackspot seabream

Ο μπαλάς ή παλλάς ή κεφαλάς είναι βενθικό είδος, που ζει σε βραχώδη και αμμολασπώδη υποστρώματα, κυρίως σε βάθος 100 έως 300 μέτρων, αν και συχνά απαντά σε βάθος μέχρι 600 μέτρα ή και σε ρηχά νερά, βάθους μέχρι και 2 μέτρων. Σε γενικές γραμμές τα ενήλικα άτομα του είδους προτιμούν τα πιο βαθιά νερά, ενώ τα νεαρά ψάρια προτιμούν την παράκτια ζώνη.

Είναι κοινωνικό ψάρι και αρέσκεται στο να σχηματίζει κοπάδια από ψάρια του ίδιου είδους, ιδίως κατά την αναπαραγωγική περίοδο, όταν τα ψάρια μεταναστεύουν σε πιο ρηχά νερά, για να αποθέσουν τα αυγά τους. Το μήκος του συνήθως κυμαίνεται από 15 μέχρι 35 εκατοστά. Υπάρχουν καταγραφές στη Μεσόγειο με ψάρια του είδους, που φτάνουν τα 4 κιλά και μήκος που ξεπερνά τα 60 εκατοστά.

Ως επί το πλείστον, είναι σαρκοφάγο ψάρι και τρέφεται με πελαγικά ασπόνδυλα, μαλάκια, αυγά ψαριών, λάρβες, καρκινοειδή και με μικρά ψάρια.

Η αναπαραγωγή του είδους λαμβάνει χώρα μεταξύ Ιανουαρίου και Μαΐου. Ο μπαλάς είναι πρώτανδρο ερμαφρόδιτο ψάρι, με μήκος πρώτης γεννητικής ωρίμασης μεταξύ 22 και 25 εκατοστών σε ηλικία 4 ή 5 ετών.

Αλιεύεται με βαθιά καθετή, παραγάδια και στατικά δίχτυα και έχει μεγάλη εμπορική αξία.

Οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί ορίζουν ως ελάχιστο μέγεθος (ολικό μήκος) αλιείας του μπαλά στη Μεσόγειο τα 33 εκατοστά.

Μπαρμπούνι*Mullus surmuletus*

En: Striped red mullet

Το μπαρμπούνι είναι μικρό βυθόβιο είδος, που απαντά σε πετρώδεις, αμμώδεις ή λασπώδεις βυθούς και σε βάθος, συνήθως, μέχρι 100 μέτρα.

Συνήθως, έχει μήκος από 20 έως 25 εκατοστά, ενώ μπορεί να φτάσει μέχρι και τα 40 εκατοστά.

Το μπαρμπούνι αναζητά την τροφή του στο υπόστρωμα με τη βοήθεια των μουστακιών του, τα οποία φέρουν γευστικούς αισθητήρες. Τρέφεται με βενθικούς μικροοργανισμούς, όπως γαρίδες, αμφίποδα, πολύχαιτους, μαλάκια και μικρά ψάρια. Το μπαρμπούνι αναπαράγεται από το Μάιο μέχρι τον Ιούλιο.

Αλιεύεται με τράτα βυθού και στατικά δίχτυα και είναι είδος εξαιρετικής ποιότητας και μεγάλης εμπορικής αξίας.

Οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί ορίζουν ως ελάχιστο μέγεθος (ολικό μήκος) αλιείας του μπαρμποουνιού στη Μεσόγειο τα 11 εκατοστά.

Μπράμα*Brama brama*

En: Atlantic pomfret

Η μπράμα ή λέστια είναι ένα καθαρά πελαγικό είδος της ανοιχτής θάλασσας, που κινείται σε μικρές ομάδες, σε βάθος μέχρι και 1000 μέτρα.

Φθάνει σε μήκος τα 70 εκατοστά και σε βάρος τα 4 κιλά.

Είναι ευκαιριακός θηρευτής και τρέφεται, κυρίως, με μικρά ψάρια και καλαμάρια.

Η αναπαραγωγή της μπράμας λαμβάνει χώρα κατά τους μήνες Αύγουστο και Σεπτέμβριο.

Η μπράμα αλιεύεται με αφροπαράγαδα από τους επαγγελματίες αλιείς, αλλά και περιστασιακά με βαθιές καθετές από κάποιους ερασιτέχνες. Το κρέας της θεωρείται αρκετά καλής ποιότητας.

Μυλοκόπι
Umbrina cirrosa
En: Shi drum

Το μυλοκόπι είναι ένα βυθόβιο είδος, που ζει σε αμμώδεις ή μικτούς βυθούς, σε βάθος μέχρι 100 μέτρα.

Μπορεί να ξεπεράσει σε μήκος το 1 μέτρο και σε βάρος τα 10 κιλά, αν και, συνήθως, τα ψάρια του είδους, που αλιεύονται στα νερά μας, δεν ξεπερνούν σε βάρος τα 4 κιλά.

Το μυλοκόπι τρέφεται, κυρίως, με βενθικά ασπόνδυλα, που βρίσκει σκαλίζοντας το μαλακό υπόστρωμα.

Η περίοδος αναπαραγωγής του μυλοκοπιού στα νερά μας διαρκεί από τον Απρίλιο μέχρι τον Ιούνιο.

Το μυλοκόπι ψαρεύεται με στατικά δίχτυα, τράτα βυθού, παραγάδια, καλάμι από την ακτή και ψαροντούφεκο. Οι ψαράδες στη χώρα μας, συνήθως, αλιεύουν μεγάλες ποσότητες αυτού του είδους μετά από περιόδους έντονων βροχοπτώσεων, όταν τα μυλοκόπια πλησιάζουν τις ακτές, για να τραφούν με τα φερτά υλικά των χειμάρρων. Στην Κύπρο υπάρχουν αρκετοί ερασιτέχνες ψαράδες, που ειδικεύονται στο ψάρεμα μεγάλων ατόμων του είδους από την ακτή με καλάμι κατά τις βραδινές ώρες. Το κρέας του είναι πολύ καλής ποιότητας και η εμπορική του αξία αρκετά μεγάλη.

Ξιφίας*Xiphias gladius*

En: Swordfish

Ο ξιφίας είναι ένα μεγάλο πελαγικό είδος της ανοιχτής θάλασσας, που το συναντάμε κάποτε και αρκετά κοντά στην ακτή. Είναι είδος μεταναστευτικό και μοναχικό, αν και κάποτε, ιδιαίτερα σε νεαρή ηλικία, κινείται σε ζεύγη ή μικρές ομάδες. Χαρακτηριστικό γνώρισμα του ξιφία είναι η πολύ μακριά και πεπλατυσμένη άνω σιαγόνα του, που μοιάζει με ξίφος. Ζει σε βάθος από 0 μέχρι και 800 μέτρα, συνήθως, όμως, μέχρι 500 μέτρα.

Ο ξιφίας μπορεί να ξεπεράσει σε μήκος τα 4 μέτρα και σε βάρος τα 500 κιλά. Παρόλα αυτά, οι ξιφίες που αλιεύονται στα νερά μας σπάνια φθάνουν τα 100 κιλά.

Είναι ευκαιριακός θηρευτής που ψάχνει για τροφή από την επιφάνεια μέχρι το βυθό. Τρέφεται με ψάρια και καλαμάρια, τα οποία πρώτα σκοτώνει με τη βοήθεια του ξίφους του. Το ξίφος χρησιμοποιείται, επίσης, για άμυνα.

Ο ξιφίας έχει τη φήμη επιθετικού είδους και υπάρχουν αρκετές αναφορές σε ξιφίες, οι οποίοι επιτέθηκαν είτε σε σκάφη είτε σε ψαράδες.

Η αναπαραγωγή του ξιφία στα νερά μας λαμβάνει χώρα από τον Ιούνιο έως το Σεπτέμβριο, με αποκορύφωμα την περίοδο από τα τέλη Ιουνίου μέχρι και τον Αύγουστο.

Αλιεύεται με ειδικά αφροπαράγαδα (ξιφιοπαράγαδα) και χοντρές καθετές από κάποιους ερασιτέχνες. Έχει εξαιρετικό κρέας και μεγάλη εμπορική αξία.

Ως βασικό μέτρο διαχείρισης των πληθυσμών του ξιφία καθορίζεται κλειστή περίοδος αλιείας του από τη Διεθνή Επιτροπή για τη Διατήρηση των Θυννοειδών του Ατλαντικού (ICCAT).

Ξιφιούδι*Macroramphosus scolopax*

En: Longspine spinefish

Το ξιφιούδι είναι ένα ημιπελαγικό ψάρι, που αφθονεί στα νερά της Κύπρου. Συνήθως, απαντά πάνω από αμμώδη υποστρώματα ή πάνω από περιοχές με πλούσια βλάστηση. Είναι μικρόσωμο ψάρι και το μήκος του κυμαίνεται μεταξύ 8 και 14 εκατοστών, αν και μπορεί να φτάσει μέχρι και 20 εκατοστά. Βρίσκεται σε βάθος από 10 μέχρι 600 μέτρα, αλλά συνήθως προτιμά πιο ρηχά νερά, που το βάθος τους δεν ξεπερνά τα 150 μέτρα. Όντας ημιπελαγικό είδος, βρίσκεται στα ανώτερα υδάτινα στρώματα. Τα ενήλικα άτομα του είδους δραστηριοποιούνται πιο κοντά στο βυθό σε σχέση με τα νεαρά. Αυτό οφείλεται στις διαφορετικές διατροφολογικές τους προτιμήσεις. Τα νεαρά άτομα τρέφονται, κυρίως, με κοπήποδα και άλλα πελαγικά ασπόνδυλα, ενώ τα ενήλικα (με μήκος που ξεπερνά τα 10 εκατοστά) προτιμούν τα βενθικά ασπόνδυλα.

Το ξιφιούδι είναι πολύ κοινωνικό ψάρι και σχηματίζει πολυπληθή κοπάδια ή κινείται σε ζεύγη, κολυμπώντας χαρακτηριστικά με το κεφάλι ελαφρώς γερμένο προς τα κάτω.

Το πρώτο από τα δύο ραχιαία πτερύγια φέρει ένα μεγάλο, σε σχέση με το ολικό μήκος του σώματος, οδοντωτό, δηλητηριώδες αγκάθι. Συγκεκριμένα, το αγκάθι αυτό είναι το δεύτερο από τα έξι έως οκτώ αγκάθια που αποτελούν το ραχιαίο πτερύγιο.

Το ξιφιούδι αναπαράγεται μια φορά το χρόνο κατά τους χειμερινούς μήνες.

Αν και συγκαταλέγεται ανάμεσα στα συνηθισμένα ψάρια των κυπριακών θαλασσών, είναι άγνωστο στο ευρύ κοινό του νησιού μας. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι το ξιφιούδι έχει μικρό μέγεθος και δεν κατατάσσεται ανάμεσα στα εμπορικά ψάρια, αλλά απορρίπτεται κατευθείαν στη θάλασσα. Επίσης, οφείλεται στο γεγονός ότι το ξιφιούδι αρέσκεται στο να ζει σε μεγάλο βάθος και δεν έρχεται συχνά σε οπτική επαφή με τους λουομένους.

Αλιεύεται με τράτα βυθού και σποραδικά με στατικά δίχτυα. Δεν έχει καμία εμπορική αξία.

Όρνιθα*Dactylopterus volitans*

En: Flying gurnard

Η όρνιθα είναι ένα βενθικό είδος, που ζει, κυρίως, σε περιοχές με αμμολασπώδη υποστρώματα. Απαντά, κυρίως, στην παράκτια ζώνη σε βάθος μέχρι και 80 μέτρα.

Είναι είδος που ζει μοναχικά, σκαλίζοντας στην άμμο για την εύρεση της τροφής του. Το μήκος του, συνήθως, κυμαίνεται από 20 μέχρι 30 εκατοστά, αν και μπορεί να φτάσει και το μισό μέτρο.

Τρέφεται με μικρά οστρακόδερμα, βενθικά ασπόνδυλα και μικρά ψάρια.

Όταν νιώσει ότι απειλείται, η όρνιθα ξεδιπλώνει τα μεγάλα θωρακικά της πτερύγια, για να δείχνει πιο μεγαλοπρεπής και ενδεχομένως να εκφοβίσει τους επίδοξους θηρευτές της. Τις πλείστες ώρες βρίσκεται καθηλωμένη στην άμμο, όπου κινείται με τη βοήθεια των κοιλιακών της πτερυγίων. Τα φανταχτερά της πτερύγια βοηθούν, επίσης, στην πλεύση, όταν η όρνιθα δεν βρίσκεται προσκολλημένη στην άμμο.

Δεν υπάρχουν πληροφορίες για την αναπαραγωγή του είδους. Αλιεύεται τυχαία με στατικά δίχτυα και έχει μικρή εμπορική αξία.

Ορφός*Epinephelus marginatus*

En: Dusky grouper

Ο ορφός ή ροφός είναι βυθόβιο είδος, που απαντά σε βραχώδεις περιοχές, σε βάθος από 5 μέχρι 200 μέτρα. Είναι αρκετά μεγάλο είδος, αφού το μήκος του μπορεί να ξεπεράσει το 1 μέτρο και το βάρος του τα 30 κιλά. Στις μέρες μας, με την αλιευτική πίεση που δέχεται το συγκεκριμένο είδος, τα μεγάλα άτομα του είδους σπανίζουν και το συνηθισμένο βάρος των ψαριών που αλιεύονται κυμαίνεται γύρω στα 4 κιλά. Είναι αρκετά μακρόβιο είδος, αφού μπορεί να ζήσει περισσότερο από 50 χρόνια.

Ο ορφός παρουσιάζει χωροκρατική συμπεριφορά, επιλέγοντας προσεκτικά τη φωλιά του μέσα σε βραχώδεις σχηματισμούς, την οποία υπερασπίζεται και δύσκολα εγκαταλείπει. Πολλές φορές περισσότερα από ένα ψάρια μπορεί να μοιράζονται την ίδια φωλιά.

Κυνηγά τη λεία του, κυρίως, ενεδρεύοντας κοντά στη φωλιά του. Τρέφεται, κυρίως, με ψάρια, κεφαλόποδα (χταπόδια, σουπιές, καλαμάρια) και οστρακόδερμα (καβούρια, γαρίδες κ.λπ.).

Ο ορφός είναι ερμαφρόδιτο πρωτόγυνο είδος. Ωριμάζει σεξουαλικά στην ηλικία των 5 περίπου ετών ως θηλυκό άτομο και στον 15^ο περίπου χρόνο της ζωής του

(μήκος περίπου 90 εκ.) μεταβάλλεται σε αρσενικό. Η αναπαραγωγή του λαμβάνει χώρα κατά το καλοκαίρι. Ο ορφός έχει εξαιρετικής ποιότητας κρέας και μεγάλη εμπορική αξία. Αλιεύεται, κυρίως, με χοντρό παραγάδι, καθετή, συρτή βυθού, πλάνους και πιο σπάνια με στατικά δίχτυα. Τα μικρά άτομα του είδους συλλαμβάνονται αρκετά συχνά και σε σκαρκές. Ο ορφός αποτελεί το σημαντικότερο, ίσως, αλιεύμα των ψαροντουφεκίδων και η σύλληψη ενός μεγάλου ψαριού του είδους θεωρείται από πολλούς ως το υπέρτατο τρόπαιο.

Δυστυχώς, όμως, η παράνομη αλιεία με αυτόνομες συσκευές κατάδυσης και ψαροντούφεκο, σε συνδυασμό με τους αργούς ρυθμούς ανάκαμψης του είδους, οδήγησε τους μεσογειακούς πληθυσμούς σε συρρίκνωση. Οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί ορίζουν ως ελάχιστο μέγεθος (ολικό μήκος) αλιείας του ορφού στη Μεσόγειο τα 45 εκατοστά. Κάποιες χώρες, όπως η Γαλλία, έχουν απαγορεύσει πλήρως την αλιεία του ορφού σε ορισμένες περιοχές, με στόχο την ανάκαμψη των αποθεμάτων.

Ούγενα*Diplodus puntazzo*

En: Sharpnout seabream

Η ούγενα ή μυτάκι, όπως είναι γνωστό σε κάποιες περιοχές της Κύπρου, δεν συγκαταλέγεται ανάμεσα στα πολύ κοινά βυθόβια ψάρια. Απαντά, κυρίως, σε περιοχές που έχουν αμμώδη ή βραχώδη υποστρώματα, όπου αρέσκεται στο να κρύβεται σε σκοτεινές τρύπες. Συχνά, νεαρά άτομα του είδους βρίσκουν καταφύγιο σε λιβάδια του θαλάσσιου φανερόγαμου ποσειδώνια (*Posidonia oceanica*). Πιο σπάνια την βρίσκουμε σε βάθος πέραν των 60 μέτρων, αν και μπορεί να φτάσει και τα 150 μέτρα. Αρέσκεται στο να σχηματίζει μικρές αγέλες από άτομα του ίδιου είδους. Το μήκος της, συνήθως, κυμαίνεται από 15 μέχρι 30 εκατοστά, αν και μπορεί να φτάσει μέχρι και τα 60 εκατοστά και το βάρος της να ξεπεράσει το ενάμισι κιλό.

Τρέφεται, κυρίως, με φύκια, αλλά και με σκουλήκια, μικρά μαλάκια και οστρακόδερμα. Είναι αρκετά δραστήριο και κινητικό ψάρι.

Η αναπαραγωγική περίοδος του είδους ξεκινά το Δεκέμβριο και ολοκληρώνεται τον Ιανουάριο. Η ούγενα είναι ερμαφρόδιτο ψάρι και ωριμάζει σεξουαλικά σε ηλικία 2 έως 3 ετών ως αρσενικό και ακολούθως, μεταβάλλεται πλήρως σε θηλυκό (πρωτανδρισμός).

Αλιεύεται, κυρίως, με ψιλά παραγάδια, στατικά δίχτυα, καθετή, σκαρκές, ψαροντούφεκο και καλάμι. Έχει αρκετά μεγάλη εμπορική αξία.

Οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί ορίζουν ως ελάχιστο μέγεθος (ολικό μήκος) αλιείας της ούγενας στη Μεσόγειο τα 18 εκατοστά.

Παλαμίδα
Sarda sarda
 En: Atlantic bonito

Η παλαμίδα είναι επιπελαγικό, μεταναστευτικό είδος, που κινείται σε κοπάδια από την επιφάνεια μέχρι και 50 μέτρα βάθος.

Φθάνει τα 90 εκατοστά σε μήκος και τα 8 κιλά σε βάρος, αλλά συνήθως, δεν ξεπερνά τα 50 εκατοστά σε μήκος και τα 2 κιλά σε βάρος.

Η παλαμίδα τρέφεται, κυρίως με ψάρια, καλαμάρια και γαρίδες, ενώ παρουσιάζει και κανιβαλιστική συμπεριφορά.

Η παλαμίδα αναπαράγεται στα νερά μας από το Μάιο μέχρι τον Ιούλιο.

Ψαρεύεται με στατικά δίχτυα και περιστασιακά με συρτές. Δεν είναι λίγες οι φορές που επαγγελματίες ψαράδες συλλαμβάνουν μεγάλες ποσότητες αυτού του είδους σε μια μόνο καλάδα. Η παλαμίδα έχει αρκετά καλό κρέας, αλλά η τιμή της στην αγορά είναι χαμηλή, ίσως λόγω του ότι η παραγωγή δεν είναι σταθερή ολόχρονα και γενικά είναι ένα άγνωστο είδος στο ευρύ κοινό.

Εκτός από την παλαμίδα *S. sarda*, υπάρχουν στα νερά μας και κάποια άλλα είδη με την κοινή ονομασία παλαμίδα, από τα οποία τα πιο κοινά είναι τα είδη *Katsuwonus pelamis*, *Auxis rochei* και *Euthynnus alletteratus*.

Η παλαμίδα *K. pelamis* είναι πελαγικό είδος της ανοιχτής θάλασσας, που συχνά παρατηρείται να κυνηγά σε μεγάλα κοπάδια, αναταράζοντας την επιφάνεια του νερού. Μπορεί να φθάσει τα 90 εκατοστά σε μήκος και τα 25 κιλά σε βάρος, αν και συνήθως δεν υπερβαίνει τα 70 εκατοστά. Τρέφεται

με ψάρια, μαλακόστρακα και κεφαλόποδα και παρουσιάζει, επίσης, κανιβαλιστική συμπεριφορά. Αναπαράγεται από τον Απρίλιο μέχρι το Σεπτέμβριο και ψαρεύεται με αφροπαράγαδα και συρτές αφρού. Το κρέας της είναι καλής ποιότητας. Η παλαμίδα *A. rochei* είναι επιπελαγικό είδος, που σχηματίζει μεγάλα κοπάδια από ισομεγέθη ψάρια, συνήθως σε παράκτια νερά, αλλά και στα ανοιχτά, από την επιφάνεια μέχρι 100 μέτρα βάθος. Φθάνει τα 50 εκατοστά σε μήκος, αλλά συνήθως, δεν ξεπερνά τα 35 εκατοστά. Τρέφεται με ψάρια, μαλακόστρακα και καλαμάρια. Παρουσιάζει παρατεταμένη αναπαραγωγική περίοδο, που διαρκεί από το Νοέμβριο μέχρι τον Αύγουστο. Αλιεύεται περιστασιακά με στατικά δίχτυα και το κρέας της είναι πολύ καλής ποιότητας.

Η παλαμίδα *E. alletteratus* είναι γενικά παράκτιο είδος, που το συναντάμε, όμως, και σε ανοιχτά νερά, σε βάθος μέχρι και 200 μέτρα. Φθάνει τα 120 εκατοστά σε μήκος και τα 17 κιλά σε βάρος. Κινείται, συνήθως, σε κοπάδια και τρέφεται με ψάρια, κεφαλόποδα, μαλακόστρακα και άλλα. Παρουσιάζει παρατεταμένη περίοδο αναπαραγωγής, που διαρκεί από τον Απρίλιο μέχρι το Νοέμβριο. Αλιεύεται με παραγάδια και συρτές αφρού και το κρέας της είναι καλής ποιότητας.

Auxis rochei

Sarda sarda

Katsuwonus pelamis

Παπαθκιά*Chromis chromis*

En: Damselfish

Η παπαθκιά ή καλογριά είναι ένα από τα πιο κοινά ψάρια της χώρας μας, αφού κατακλύζει όλους τους βραχώδεις και μικτούς βυθούς σε βάθος μέχρι και 35 μέτρα. Σχηματίζει πολυπληθή κοπάδια, που συνήθως κινούνται στα μεσόνερα ή κοντά στο βυθό.

Είναι μικρό ψάρι, του οποίου το μήκος σπάνια υπερβαίνει τα 10 εκατοστά.

Τρέφεται, κυρίως, με πλαγκτονικούς και βενθικούς μικροοργανισμούς.

Η αναπαραγωγή της παπαθκιάς λαμβάνει χώρα κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Χαρακτηριστικό του είδους αυτού είναι η συνήθεια των αρσενικών ατόμων να φρουρούν τα αυγά μετά τη γονιμοποίησή τους.

Η παπαθκιά, αν και δεν έχει καμία εμπορική αξία λόγω του μικρού της μεγέθους, εντούτοις πολλές φορές συλλαμβάνεται ως παραλίευμα σε στατικά δίχτυα και σκαρκές. Πολλοί μερακλήδες του παραγαδιού ψαρεύουν τις παπαθκίες είτε με σκαρκές είτε με ειδικά αυτοσχέδια δίχτυα, για να τις χρησιμοποιήσουν ως ζωντανό δόλωμα στα παραγάδια τους. Με αυτό τον τρόπο, καταφέρνουν να ψαρεύουν εκλεκτά θηράματα, όπως συναγρίδες, ορφούς, φαγκριά και άλλα.

Παπαπέτρος*Zeus faber*

En: John dory

Ο παπαπέτρος ή πέτρος ή χριστόψαρο είναι ένα βυθόβιο είδος, που ζει σε βάθος από 10 μέχρι 400 μέτρα, συνήθως σε αμμώδη ή λασπώδη υποστρώματα, αν και νεαρά άτομα του είδους παρατηρούνται συχνά και σε βραχώδεις βυθούς.

Μπορεί να φθάσει τα 70 εκατοστά σε μήκος, αν και συνήθως δεν υπερβαίνει τα 40 εκατοστά. Το βάρος του ψαριού αυτού είναι δυσανάλογα μικρό σε σχέση με το μήκος του, αφού το σώμα του είναι έντονα πλευρικά πεπλατυσμένο. Αυτό φαίνεται να βοηθά στον αιφνιδιασμό του θηράματος, αφού η πρόσοψη του ψαριού δεν προδίδει τις πραγματικές του διαστάσεις.

Ο παπαπέτρος, αν και δεν είναι πολύ ικανός κολυμβητής, κυνηγά το θήραμά του πλησιάζοντάς το αργά και με μια ξαφνική προέκταση του στόματός του προς τα έξω, προσροφά ποσότητα νερού και μαζί και τη λεία του. Τρέφεται, κυρίως, με ψάρια, κεφαλόποδα και μαλακόστρακα.

Η αναπαραγωγή του παπαπέτρου λαμβάνει χώρα κατά τους μήνες της άνοιξης.

Ο παπαπέτρος ψαρεύεται με τράτα βυθού, στατικά δίχτυα και βαθιές καθετές. Παρά το, κατά πολλούς, αποκρουστικό του παρουσιαστικό στους πάγκους των ιχθυοπωλείων, ο παπαπέτρος έχει εξαιρετικής ποιότητας κρέας και μεγάλη εμπορική αξία. Λέγεται μάλιστα ότι ο παπαπέτρος είναι πιο νόστιμος δύο με τρεις μέρες μετά που θα αλιευθεί.

Πεζουνόψαρο*Myliobatis aquila*

En: Common Eagle Ray

Το πεζουνόψαρο, όπως έχει επικρατήσει η ονομασία του είδους στο ευρύ κοινό της Κύπρου, απαντά σχετικά συχνά στα νερά μας. Στην ίδια οικογένεια ανήκει και το είδος *Pteromylaeus bovitus*, που λόγω της παρόμοιας μορφολογίας του είναι, επίσης, γνωστό ως πεζουνόψαρο. Το πεζουνόψαρο *M. aquila* είναι μεγαλόσωμο ψάρι, του οποίου το πλήρες άνοιγμα των πτερυγίων φτάνει τα 80 εκατοστά, αλλά, συνήθως, δεν ξεπερνά τα 50 εκατοστά. Είναι βυθόβιο είδος και απαντά σε αμμώδεις και βραχώδεις βιοτόπους ή κοντά σε περιοχές με λιβάδια του είδους ποσειδώνια (*Posidonia oceanica*). Το εύρος βάρους, όπου συναντάται το είδος, είναι από 1 έως 300 μέτρα, αν και συνήθως βρίσκεται σε πιο ρηγά νερά (20 έως 120 μέτρα). Το πεζουνόψαρο έχει χαρακτηριστική ουρά, που μοιάζει με μαστίγιο, αφού στη βάση της είναι χοντρή και σταδιακά λεπταίνει και το μήκος της είναι διπλάσιο του ολικού μήκους του σώματος του ψαριού. Ακριβώς πίσω από το ουραίο πτερύγιο, το πεζουνόψαρο φέρει ένα δηλητηριώδες κεντρί, γι' αυτό και το είδος αυτό θεωρείται επιβλαβές για τον άνθρωπο.

Τρέφεται με οστρακόδερμα, κεφαλόποδα, μαλάκια και σκουλήκια, ξεθάβοντάς τα από την άμμο με τη βοήθεια του εξογκωμένου του ρύγχους. Βυθόβια ψάρια, όπως το μπαρμπούνι (*Mullus surmuletus*) και η στρίλια (*Mullus barbatus*), ακολουθούν τα πεζουνόψαρα και προσπαθούν να επωφεληθούν από τους ασπόνδυλους οργανισμούς, που φέρνει στο φως η εκσκαφή, που διενεργεί το εν λόγω είδος.

Το πεζουνόψαρο υπόκειται σε ωζωτοκία και η κύηση διαρκεί περίπου 6 έως 8 μήνες, αποφέροντας 3 έως 7 απογόνους. Η γονιμοποίηση πραγματοποιείται με το αρσενικό να πλησιάζει το θηλυκό και να το συγκρατεί δαγκώνοντάς το στο θωρακικό του πτερύγιο. Στη συνέχεια, γλιστρά προσεχτικά κάτω από το θηλυκό με το αρσενικό να βλέπει προς την ίδια κατεύθυνση με το θηλυκό, αλλά να είναι ανάποδα. Στο τέλος, εισάγει το όργανο αναπαραγωγής (*clasper*) στο θηλυκό. Η διαδικασία αυτή διαρκεί 30 με 90 δευτερόλεπτα και λαμβάνει χώρα είτε στο βυθό είτε στα μεσόνερα, καθώς τα ψάρια κολυμπούν. Αμέσως μετά τη γονιμοποίηση, το αρσενικό εγκαταλείπει το θηλυκό, που μπορεί να γονιμοποιηθεί διαδοχικά και από άλλα αρσενικά, που πιθανόν να βρίσκονται στην περιοχή.

Το πεζουνόψαρο συλλαμβάνεται αρκετά συχνά από τις τράτες και τα παραγάδια βυθού και κάποτε από τα στατικά δίχτυα. Συνήθως δεν απελευθερώνεται στη θάλασσα, διότι τα θωρακικά του περύγια είναι αρκετά εύγευστα, αλλά, παρόλα αυτά, δεν έχει μεγάλη εμπορική αξία.

Πέρκα*Serranus scriba*

En: Painted comber

Η πέρκα είναι ένα πολύ κοινό, μικρό βυθόβιο είδος, που απαντά σε όλων των τύπων τους βυθούς και σε βάθος μέχρι 150 μέτρα.

Μπορεί να ξεπεράσει τα 30 εκατοστά σε μήκος, αν και συνήθως το μήκος της κυμαίνεται από 10 μέχρι 20 εκατοστά.

Τρέφεται με μικρά ψάρια, οστρακόδερμα και μαλάκια.

Η πέρκα είναι σύγχρονο ερμαφρόδιτο είδος, δηλαδή τα ωάρια και τα σπερματοζώαρια συνυπάρχουν στο ίδιο άτομο. Η αναπαραγωγή λαμβάνει χώρα από τον Απρίλιο μέχρι τον Αύγουστο.

Αλιεύεται με τράτα βυθού, στατικά δίχτυα, σκαρκές και ψιλές καθετές και το κρέας της είναι μέτριας ποιότητας.

Πεσκαντρίτσα*Lophius budegassa*

En: Black-bellied angler

Η πεσκαντρίτσα ή πεσκαντρούλα είναι ένα βενθικό είδος που ζει σε λασπώδη ή μικτά υποστρώματα, σε βάθος μέχρι και 1000 μέτρα.

Μπορεί να φθάσει το 1 μέτρο σε μήκος, όμως, συνήθως, δεν ξεπερνά τα 50 εκατοστά σε μήκος και το 1 κιλό σε βάρος.

Η πεσκαντρίτσα κυνηγά τα θηράματά της ενεδρεύοντας καμουφλαρισμένη στο υπόστρωμα. Τρέφεται, κυρίως, με ψάρια.

Η αναπαραγωγική περίοδος της πεσκαντρίτσας δεν έχει προσδιοριστεί ακόμη στην περιοχή μας, όμως, κατά πάσα πιθανότητα, λαμβάνει χώρα κατά τους πιο ζεστούς μήνες του χρόνου.

Η πεσκαντρίτσα αποτελεί, σχεδόν, αποκλειστικό αλίευμα της τράτας βυθού, αν και κάποτε συλλαμβάνεται και με στατικά δίχτυα. Το κρέας της είναι πολύ καλής ποιότητας και έχει ψηλή τιμή στην αγορά. Στους καλοφαγάδες είναι σίγουρα γνωστή η νόστιμη ψαρόσουπα, που φτιάχνεται από την ουρά της.

Πίγγα*Mycteroperca rubra*

En: Mottled grouper

Η πίγγα ή κυνηγός, όπως είναι γνωστή σε ορισμένες περιοχές της χώρας μας, είναι είδος βυθόβιο, που προτιμά τους βραχώδεις ή μικτούς βυθούς με έντονες εναλλαγές του βάθους. Συνήθως, την συναντάμε σε βάθος από 15 έως 100 μέτρα.

Μπορεί να φθάσει τα 80 εκατοστά σε μήκος, αν και, συνήθως, δεν ξεπερνά τα 50 εκατοστά και τα 3 κιλά σε βάρος.

Η πίγγα, σε αντίθεση με τα περισσότερα συγγενικά της είδη, αρέσκεται στο να κινείται όχι μόνο κοντά στο βυθό αλλά και στα μεσόνερα, όπου κυνηγά ενεργά την τροφή της. Η συνήθειά της αυτή αντικατοπτρίζεται και στο αρκετά πιο στενό και υδροδυναμικό σώμα της, σε σχέση με τα υπόλοιπα συγγενικά της είδη. Τρέφεται, κυρίως, με ψάρια και κεφαλόποδα (χταπόδια, σουπιές, καλαμάρια).

Η πίγγα είναι ερμαφρόδιτο πρωτόγυνο είδος, δηλαδή ωριμάζει σεξουαλικά ως θηλυκό άτομο και στη συνέχεια μεταβάλλεται σε αρσενικό. Κατά την περίοδο αναπαραγωγής σχηματίζει συχνά μεγάλα κοπάδια.

Η πίγγα έχει μέτριας ποιότητας κρέας και αλιεύεται, κυρίως, με χοντρό παραγάδι, καθετή, συρτή βυθού, πλάνους, ψαροντούφεκο και πιο δύσκολα με στατικά δίχτυα.

Πιθκιαύλι*Fistularia commersonii*

En: Bluespotted cornetfish

Το πιθκιαύλι ή τρομπέτα ή αυλός είναι ένα λεσσεψιανό είδος, είδος δηλαδή του Ινδο-Ειρηνικού, που μετανάστευσε στη Μεσόγειο μέσω της διώρυγας του Σουέζ. Κινείται σε μεγάλα, πυκνά κοπάδια από την ακτή μέχρι και σε βάθος τουλάχιστον 100 μέτρων. Μπορεί να φθάσει σε μήκος το ενάμισι μέτρο, αν και συνήθως το μήκος του δεν ξεπερνά το 1 μέτρο.

Τρέφεται με μικρά ψάρια και μαλακόστρακα, τα οποία προσροφά με το στόμα του, που λειτουργεί σαν αντλία.

Δυστυχώς, δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για την περίοδο αναπαραγωγής του είδους αυτού στα νερά μας.

Το πιθκιαύλι αλιεύεται με στατικά δίχτυα. Θεωρείται αρκετά καλής ποιότητας ψάρι, αν και δεν έχει ιδιαίτερα μεγάλη εμπορική αξία.

Πιλότος*Naucrates ductor*

En: Pilotfish

Ο πιλότος είναι πελαγικό είδος, γνωστό για τη συνήθειά του να ακολουθεί μεγάλα πελαγικά είδη, όπως καρχαρίες, σελάχια και χελώνες, αλλά ακόμη και σκάφη. Τα νεαρά άτομα του είδους συχνά σχηματίζουν μεγάλες ομάδες κάτω από επιπλέοντα φύκια, μέδουσες ή άλλα αντικείμενα.

Πιθανόν να φθάσει τα 70 εκατοστά σε μήκος, συνήθως, όμως, δεν ξεπερνά τα 35 εκατοστά.

Ο πιλότος τρέφεται, κυρίως, με κατάλοιπα της τροφής, αλλά και παράσιτα του είδους το οποίο ακολουθεί, καθώς και με μικρά ψάρια, ασπόνδυλα και μαλάκια.

Η αναπαραγωγή του λαμβάνει χώρα κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

Ο πιλότος αλιεύεται, κυρίως, με στατικά δίχτυα και το κρέας του θεωρείται αρκετά καλό.

Ποντικός*Xyrichthys novacula*

En: Pearly razorfish

Ο ποντικός είναι ψάρι που απαντά συχνά στα παράλια της Κύπρου. Είναι βενθικό είδος και το βρίσκουμε σε περιοχές με πλούσια βλάστηση, αλλά κυρίως σε περιοχές με αμμώδη και λασπώδη υποστρώματα, όχι πολύ μακριά από την ακτή, σε βάθος μεταξύ 1 και 50 μέτρων. Το μήκος του ψαριού αυτού μπορεί να φτάσει τα 30 εκατοστά, αλλά, συνήθως, κυμαίνεται μεταξύ 10 και 20 εκατοστών. Πρόκειται για είδος που βρίσκεται αρκετά κοντά στο βυθό, ενώ, όταν απειλείται, θάβεται αστραπιαία σε μικροσκοπικές τρύπες, που κατασκευάζει στα μαλακά υποστρώματα όπου ζει.

Τρέφεται με μικρά ασπόνδυλα, μαλάκια, καρκινοειδή, μικρά ψάρια και γαρίδες.

Η αναπαραγωγική περίοδος του είδους αρχίζει τον Ιούλιο και ολοκληρώνεται περί τα τέλη Αυγούστου. Ο ποντικός είναι ερμαφρόδιτο πρωτόγυνο ψάρι και ωριμάζει σεξουαλικά σε ηλικία περίπου 2 ετών, όταν το μήκος του είναι μεταξύ 12 και 15 εκατοστών. Όπως φαίνεται και στις εικόνες, το εν λόγω είδος παρουσιάζει φυλετικό διμορφισμό, με το αρσενικό και το θηλυκό να διαφέρουν μορφολογικά. Το αρσενικό έχει πάντοτε πιο έντονα χρώματα και, συνήθως, είναι πρασινομπλέ, ενώ το θηλυκό έχει, συνήθως, ξεθωριασμένο ροζ χρώμα.

Αλιεύεται, κυρίως, με στατικά δίκτυα, ψιλοπαράγαδα, καθετή και καλάμι. Έχει μικρή εμπορική αξία, αν και είναι αρκετά εύγευστο ψάρι.

αρσενικό

θηλυκό

Ράζα*Raja clavata*

En: Thornback ray

Η ράζα ή βατί, όπως είναι γνωστό στο κοινό της Κύπρου, είναι ανάμεσα στα είδη που απαντούν αρκετά συχνά στην Κύπρο. Ο όρος «ράζα», όπως χρησιμοποιείται από τους κατοίκους του νησιού, δεν αποδίδεται μόνο στο εν λόγω είδος, αλλά και σε άλλα σελαχοειδή της οικογένειας Ραγίδαι. Στις πλείστες περιπτώσεις, ακόμα και οι ίδιοι οι ψαράδες, είτε από αδιαφορία είτε λόγω της ομοιότητας του χρωματισμού και της μορφολογίας των ειδών, δεν τα διαχωρίζουν. Έτσι, για τους περισσότερους πρόκειται απλά για άλλο ένα βατί. Ακριβώς για αυτό το λόγο, επειδή δηλαδή τα είδη αυτά δεν διαφέρουν πολύ μορφολογικά, έχουν πάρει την ίδια γενική ονομασία ράζα ή την ακόμα πιο γενική βατί.

Το είδος *Raja clavata*, γνωστό στην Ελλάδα και ως καλκανόβατος, είναι το πιο κοινό στα νερά των θαλασσών μας και για το λόγο αυτό παρουσιάζεται στις σελίδες αυτού του βιβλίου. Είναι αρκετά μεγάλο βατί και το πλήρες άνοιγμα των πτερυγίων του φτάνει τα 110 εκατοστά. Είναι αποκλειστικά βυθόβιο είδος και απαντά σε αμμώδεις και βραχώδεις βιότοπους, σε βάθος που κυμαίνεται από 0 έως 300 μέτρα, αν και συνήθως βρίσκεται σε πιο ρηλά νερά, μεταξύ 20 και 140 μέτρων.

Τρέφεται με τη βοήθεια των μεγάλων του πτερυγίων (μετακινώντας τα σε κάθετο άξονα), ψάχνοντας στην άμμο για την τροφή του, που αποτελείται από μικρά βυθόβια ψάρια και ασπόνδυλα. Επίσης, τρέφει μεγάλη αδυναμία στις γαρίδες και στα οστρακόδερμα γενικότερα.

Υπόκειται σε ωοτοκία και γεννά ολόχρονα, χωρίς να έχει συγκεκριμένη αναπαραγωγική περίοδο (κυρίως, όμως, αποθέτει τα αυγά του το χειμώνα και την άνοιξη). Ένα ώριμο θηλυκό αποθέτει γύρω στα 150 αυγά το χρόνο, τα οποία εκκολάπτονται σε διάστημα 5 περίπου μηνών. Η γονιμοποίηση επιτυγχάνεται με ένα χαρακτηριστικό αγκάλιασμα των ψαριών, που επιτυγχάνεται με τη βοήθεια των θωρακικών τους πτερυγίων.

Γενικά οι ράζες θεωρούνται επιβλαβείς για τον άνθρωπο, λόγω των γαμψών αγκαθιών, που φέρουν κατά μήκος της ουράς και του σώματός τους. Αλιεύονται συχνά με τράτα βυθού, στατικά δίχτυα, παραγάδια και ψαροντούφεκο. Συνήθως, η ράζα δεν συγκαταλέγεται ανάμεσα στις απορρίψεις, λόγω των εύγευστων σαρκωδών θωρακικών πτερυγίων της, αλλά η εμπορική της αξία είναι μικρή.

*Raja miraletus**Raja clavata*

Ρώσσοσ*Sargocentron rubrum*

En: Red soldier fish

Ο ρώσσοσ είναι ένα ψάρι που απαντά αρκετά συχνά στα παράλια της Κύπρου. Είναι βενθικό είδος και το βρίσκουμε σε βραχώδεις βυθούς, όχι πολύ μακριά από την ακτή, σε βάθος μεταξύ 2 και 60 μέτρων, πιο συχνά, όμως, μεταξύ 10 και 30 μέτρων. Το μήκος του ψαριού αυτού μπορεί να ξεπεράσει τα 30 εκατοστά, αλλά στα νερά της Κύπρου κυμαίνεται, συνήθως, μεταξύ 10 και 20 εκατοστών.

Ο ρώσσοσ δεν είναι ενδημικό είδος, αλλά πρόκειται για λεσσεψιανό μετανάστη, που εισήλθε στη Μεσόγειο από την Ερυθρά Θάλασσα μέσω της διώρυγας του Σουέζ. Είναι κοινωνικό ψάρι, που δραστηριοποιείται κατά τη διάρκεια της νύχτας. Τη μέρα συνηθίζει να κρύβεται σε τρύπες με άτομα του ίδιου είδους, αλλά και με άτομα του γένους *Arogoon*. Τρέφεται με πολύχαιτους, μικρά ψάρια, μαλάκια, αρθρόποδα και, κυρίως, με δεκάποδα.

Η αναπαραγωγική περίοδος του είδους αρχίζει τον Ιούνιο και ολοκληρώνεται περί τα τέλη Αυγούστου.

Αλιεύεται με στατικά δίχτυα, παραγάδια, σκαρκές και καλάμι και έχει πολύ μικρή εμπορική αξία.

Σάλιαρος*Blennius ocellaris*

En: Butterfly blenny

Ο σάλιαρος είναι ένα κοινό βενθικό είδος των θαλασσών μας, που ζει, κυρίως, σε σκληρά υποστρώματα, σε βάθος μέχρι και 400 μέτρα.

Είναι μικρό ψάρι και το μήκος του δεν ξεπερνά τα 20 εκατοστά.

Ο σάλιαρος είναι νυχτόβιο είδος και τρέφεται με μικρά ασπόνδυλα, όπως μαλακόστρακα και μαλάκια.

Στα νερά μας αναπαράγεται την άνοιξη. Τα γονιμοποιημένα αυγά φρουρούνται από το αρσενικό.

Ο σάλιαρος δεν έχει εμπορική αξία, όμως, συχνά, συλλαμβάνεται με καλάμι και ψιλές καθετές ή ως παραλίευμα της τράτας βυθού.

Σαρδέλα*Sardina pilchardus*

En: European pilchard

Η σαρδέλα, αν και δεν είναι τόσο άφθονη στα νερά μας όσο σε άλλες περιοχές της Μεσογείου, εντούτοις συγκαταλέγεται στα κοινά μικρά πελαγικά είδη της χώρας μας. Ζει σε μεγάλα κοπάδια σε βάθος μέχρι και 100 μέτρα κατά τη διάρκεια της μέρας, ενώ ανεβαίνει πιο κοντά στην επιφάνεια κατά τη διάρκεια της νύχτας.

Η σαρδέλα φθάνει σε μήκος τα 25 εκατοστά, αλλά, συνήθως, τα άτομα του είδους που αλιεύονται στα νερά μας, δεν ξεπερνούν τα 15 εκατοστά.

Τρέφεται με πλαγκτόν, φιλτράροντας το νερό καθώς κολυμπάει.

Η αναπαραγωγική περίοδος της σαρδέλας στα νερά μας δεν είναι ξεκάθαρα καθορισμένη, γιατί εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη θερμοκρασία της θάλασσας.

Η σαρδέλα αλιεύεται με στατικά δίχτυα και τράτες βυθού. Αν και δεν έχει μεγάλη εμπορική αξία, το κρέας της προτιμάται από πολλούς, τόσο για την ιδιαίτερη γεύση του όσο και για τη θρεπτική του αξία.

Οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί ορίζουν ως ελάχιστο μέγεθος (ολικό μήκος) αλιείας της σαρδέλας στη Μεσόγειο τα 11 εκατοστά.

Σάρπα*Sarpa salpa*

En: Cow bream

Η σάρπα ή σάλπα συγκαταλέγεται ανάμεσα στα κοινά βυθόβια ψάρια, αν και τα τελευταία χρόνια, με τη ραγδαία αύξηση των πληθυσμών της κουρκούνας (*Siganus spp.*) και τη μείωση των φυκιών, για τα οποία τα δύο αυτά είδη ανταγωνίζονται, ο πληθυσμός της έχει μειωθεί σημαντικά. Απαντά, κυρίως, σε περιοχές με πλούσια βλάστηση και βραχώδεις πυθμένες. Βρίσκεται σε βάθος μεταξύ 1 και 70 μέτρων, αλλά πιο πιθανόν είναι να την συναντήσουμε σε βάθος μεταξύ 5 και 20 μέτρων. Η σάρπα είναι κοινωνικό ψάρι και σχηματίζει πολυπληθή κοπάδια με άτομα του ίδιου είδους, που έχουν παρόμοιο μέγεθος. Το μήκος του ψαριού αυτού, συνήθως, κυμαίνεται από 15 μέχρι 25 εκατοστά, αν και μπορεί να ξεπεράσει τα 40 εκατοστά.

Είναι ψάρι που τρέφεται σχεδόν αποκλειστικά με φυτικούς οργανισμούς, αλλά σε νεαρή ηλικία είναι σαρκοφάγο και δείχνει ιδιαίτερη προτίμηση στα οστρακόδερμα. Κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού, η βρώση ψαριών που έχουν καταναλώσει φύκια του γένους *Caulerpa*, πιθανόν να προκαλέσει τροφική δηλητηρίαση και στομαχικές διαταραχές στον άνθρωπο.

Η αναπαραγωγή του είδους λαμβάνει χώρα σε δύο περιόδους. Η πρώτη ξεκινά τον Απρίλιο και ολοκληρώνεται το Μάιο, ενώ η δεύτερη ξεκινά στις αρχές Οκτωβρίου και διαρκεί μέχρι το τέλος του Νοεμβρίου. Η σάρπα είναι ερμαφρόδιτο ψάρι και ωριμάζει σεξουαλικά, όταν το μήκος της φτάσει γύρω στα 16 εκατοστά, αρχικά ως αρσενικό. Ακολούθως, σε ηλικία 3 χρόνων και αφού φτάσει σε μήκος τα 25 εκατοστά, αλλάζει φύλο και μεταβάλλεται σε θηλυκό (πρωτανδρισμός).

Αλιεύεται, κυρίως, με στατικά δίχτυα, γυροβολιά, σκαρκές, ψαροντούφεκο και καλάμι. Δεν έχει μεγάλη εμπορική αξία, επειδή δεν διατηρείται για πολύ στους πάγκους των ιχθυοπωλείων, αλλά και λόγω των διατροφικών της προτιμήσεων, αφού έχει μεγάλου μήκους και σχεδόν πάντοτε γεμάτα έντερα, κάτι που την καθιστά όχι και τόσο εύοσμη. Παρόλα αυτά, αν καταναλωθεί φρέσκια, είναι αρκετά νόστιμη.

Σαυρίδι*Trachurus sp.*

En: Horse mackerel

Στα νερά μας υπάρχουν δύο είδη με την κοινή ονομασία σαυρίδι, το *Trachurus trachurus* και το *Trachurus mediterraneus*. Τα δύο αυτά είδη είναι πολύ όμοια τόσο στα μορφολογικά όσο και στα βιολογικά τους χαρακτηριστικά και γι' αυτό το λόγο περιγράφονται εδώ ως ένα είδος.

Το σαυρίδι είναι ένα κοινό μικρό πελαγικό είδος, που ζει στα νερά μας, συνήθως, σε μεγάλα πολυπληθή κοπάδια. Τους καλοκαιρινούς μήνες το συναντάμε, συνήθως, σε βάθος όχι μεγαλύτερο από 100 μέτρα, ενώ το χειμώνα μεταναστεύει σε πιο βαθιά νερά, σε βάθος μέχρι και 500 μέτρα.

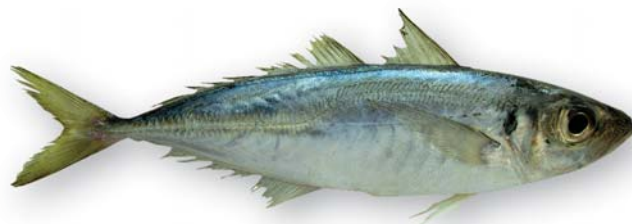
Το σαυρίδι φτάνει σε μήκος τα 40 εκατοστά, συνήθως, όμως, είναι πιο μικρό, μέχρι 25 εκατοστά.

Τρέφεται με μικρά ψάρια, μαλακόστρακα και κεφαλόποδα.

Η αναπαραγωγή του λαμβάνει χώρα κατά την άνοιξη.

Το σαυρίδι αλιεύεται, κυρίως, με στατικά δίχτυα και τράτες βυθού, καθώς και με φιλές συρτές αφρού, καθετές και τσαπαρί (φτερά). Το κρέας του είναι μέτριας ποιότητας και δεν έχει μεγάλη εμπορική αξία.

Οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί ορίζουν ως ελάχιστο μέγεθος (ολικό μήκος) αλιείας του σαυριδιού στη Μεσόγειο τα 15 εκατοστά.

Σιακός*Sciaena umbra*

En: Brown meagre

Ο σιακός ή συκιός ή ομπρέλλα είναι ένα βυθόβιο είδος, που ζει, κυρίως, σε βραχώδεις βυθούς, σε βάθος από 5 μέχρι 100 μέτρα. Είναι νυχτόβιο είδος, που, συνήθως, κρύβεται σε κοιλότητες βράχων κατά τη διάρκεια της μέρας. Νεαρά άτομα παρατηρούνται, συχνά, κοντά σε λιβάδια ποσειδώνιας.

Ο σιακός μπορεί να φθάσει τα 50 εκατοστά σε μήκος και τα 3 κιλά σε βάρος, όμως, συνήθως, δεν ξεπερνά τα 35 εκατοστά σε μήκος και το 1 κιλό σε βάρος.

Τρέφεται, κυρίως, με μικρά ψάρια, ασπόνδυλα και μαλάκια.

Η αναπαραγωγή του λαμβάνει χώρα από το Μάρτιο μέχρι τον Αύγουστο. Κατά την αναπαραγωγική περίοδο, τα αρσενικά παράγουν έναν έντονο χαρακτηριστικό ήχο, που προκαλείται από συσπάσεις της νηκτικής τους κύστης.

Ο σιακός ψαρεύεται με στατικά δίκτυα, παραγάδια, καλάμι, σκαρκές και ψαροντούφεκο και έχει πολύ καλής ποιότητας κρέας και μεγάλη εμπορική αξία.

Σκαθάρι*Spondyliosoma cantharus*

En: Black seabream

Το σκαθάρι ή μουτσιοσορκός, όπως είναι γνωστός σε κάποιες περιοχές της Κύπρου, απαντά σε όλες τις περιοχές του νησιού, αν και δεν συγκαταλέγεται ανάμεσα στα πολύ κοινά είδη. Είναι είδος που συναντάται σε πλούσιους σε βλάστηση βιότοπους, σε αμμώδεις ή και βραχώδεις παράκτιες περιοχές. Συνήθως, το βρίσκουμε σε βάθος μεταξύ 5 και 150 μέτρων, αν και είναι πιθανό να το συναντήσουμε και σε βάθος μέχρι και 300 μέτρα. Συχνά, νεαρά ψάρια του είδους βρίσκουν καταφύγιο σε λιβάδια του θαλάσσιου φανερόγαμου ποσειδώνια (*Posidonia oceanica*). Το σκαθάρι είναι ένα αρκετά δραστήριο ψάρι, που αρέσκεται στο να σχηματίζει αγέλες με άτομα του ίδιου είδους, αλλά και με σορκούς, χαρατζίδες και μελάνες. Το μήκος του, συνήθως, κυμαίνεται από 20 μέχρι 30 εκατοστά, αν και μπορεί να φτάσει μέχρι και 60 εκατοστά και το βάρος του να ξεπεράσει το 1 κιλό.

Τρέφεται, κυρίως, με φύκια και οστρακόδερμα, αλλά και με ασπόνδυλους οργανισμούς.

Η αναπαραγωγική περίοδος του σκαθαριού ξεκινά το Φεβρουάριο και ολοκληρώνεται το Μάιο. Το σκαθάρι ανήκει στα ερμαφρόδιτα πρωτόγυνα είδη. Ωριμάζει σεξουαλικά για πρώτη φορά, όταν το μήκος του φτάσει γύρω στα 20 εκατοστά. Κατά την πρώτη σεξουαλική ωρίμαση, όλα τα άτομα με ελάχιστες εξαιρέσεις είναι θηλυκά και παράγουν ωάρια. Ακολούθως, μεγαλώνοντας το σκαθάρι δύναται να μεταβληθεί σε αρσενικό και να παράγει σπερματοζώαρια. Αντίθετα με άλλα συγγενικά του είδη, το σκαθάρι αποθέτει λίγα αυγά. Συγκεκριμένα, τα τοποθετεί σε φωλιά στον πυθμένα, όπου το αρσενικό τα φυλάει υπομονετικά μέχρι την εκκόλαψή τους. Όπως φαίνεται και στις εικόνες, υπάρχει φυλετικός διμορφισμός, δηλαδή το αρσενικό και το θηλυκό διαφέρουν μορφολογικά.

Το σκαθάρι αλιεύεται, κυρίως, με παραγάδια, στατικά δίχτυα και καθετή. Έχει εύγεστο κρέας και μεγάλη εμπορική αξία.

θηλυκό

αρσενικό

Σκαρμός*Synodus saurus*

En: Bluestriped lizardfish

Ο σκαρμός ή παπανικολής ή νικολής, όπως είναι γνωστός σε κάποιες περιοχές της Κύπρου, είναι πολύ κοινό ψάρι στα νερά του νησιού μας. Είναι βενθικό είδος και ζει σε περιοχές με βραχώδεις πυθμένες με βλάστηση, αλλά, κυρίως, απαντά σε περιοχές με αμμολασπώδη υποστρώματα. Συνήθως, το βρίσκουμε σε βάθος μεταξύ 0 και 50 μέτρων, αν και έχει καταγραφεί και σε πολύ μεγαλύτερο βάθος, πέραν των 200 μέτρων. Είναι καιροσκόπος κυνηγός και караδοκεί καμουφλαρισμένος στην άμμο, περιμένοντας τη λεία του να πλησιάσει. Το μήκος του, συνήθως, κυμαίνεται από 15 μέχρι 25 εκατοστά, αν και μπορεί να ξεπεράσει τα 30 εκατοστά. Είναι σαρκοφάγο αρπακτικό ψάρι και τρέφεται με μικρά ψάρια και ασπόνδυλα. Ο σκαρμός δεν διστάζει να επιτεθεί σε δολώματα μεγαλύτερα από τον ίδιο.

Η αναπαραγωγική περίοδος του είδους αρχίζει το Φεβρουάριο και ολοκληρώνεται τον Αύγουστο.

Αλιεύεται με στατικά δίχτυα, καθετή, συρτή βυθού, πλάνους και καλάμι από την ακτή. Έχει μικρή εμπορική αξία και πωλείται στα ιχθυοπωλεία, ανάμικτο με άλλα είδη, σε χαμηλή τιμή.

Σκάρος
Sparisome cretense
 En: Parrotfish

Ο σκάρος είναι ψάρι που απαντά σχετικά συχνά στα παράλια της Κύπρου. Είναι βενθικό είδος και το βρίσκουμε σε περιοχές με λιβάδια του είδους ποσειδώνια (*Posidonia oceanica*), σε αμμώδη και λασπώδη υποστρώματα και, επίσης, σε βραχώδεις βυθούς, όχι πολύ μακριά από την ακτή, σε βάθος μεταξύ 1 και 50 μέτρων. Το μήκος του ψαριού αυτού μπορεί να ξεπεράσει τα 40 εκατοστά, αλλά, συνήθως, κυμαίνεται μεταξύ 10 και 25 εκατοστών.

Ο σκάρος τρέφεται με μικρά ασπόνδυλα, άλγη και φύκια.

Η αναπαραγωγική περίοδος του είδους αρχίζει τον Ιούλιο και ολοκληρώνεται περί τα τέλη Σεπτεμβρίου. Κατά την αναπαραγωγική περίοδο, το είδος κοπαδιάζει και πλησιάζει τα παράλια. Όπως φαίνεται και στις εικόνες, ο σκάρος παρουσιάζει φυλετικό διμορφισμό, αφού το αρσενικό και το θηλυκό διαφέρουν μορφολογικά.

Αλιεύεται με στατικά δίχτυα, γυροβολιά, σκαρκές, καλάμι και ψαροντούφεκο. Το κρέας του σκάρου είναι εξαιρετικό και προτιμάται από τους καλοφαγάδες, οι οποίοι συνηθίζουν να καταναλώνουν το σκάρο με τα εντόσθιά του. Έχει μεγάλη εμπορική αξία, η οποία είναι ανάλογη με το μέγεθος του ψαριού

αρσενικό

θηλυκό

Σκορπιός*Scorpaena scrofa*

En: Largescale Scorpionfish

Στην Κύπρο υπάρχουν πέντε διαφορετικά είδη ψαριών, στα οποία αποδίδεται η ονομασία «σκορπιός». Μοιάζουν πάρα πολύ μεταξύ τους και έτσι υπάρχει κάποια ασάφεια σε ό,τι αφορά το διαχωρισμό τους. Σε γενικές γραμμές φέρουν κοκκινωπό χρωματισμό και μεγάλα πτερύγια με δηλητηριώδη αγκάθια. Εκτός από την πανομοιότυπη όψη, τα είδη αυτά έχουν και παρόμοια βιολογική συμπεριφορά. Για τους πιο πάνω λόγους, τα ψάρια αυτά είναι γνωστά ως σκορπιοί και δεν διαχωρίζονται στα ιχθυοπωλεία. Το είδος *Scorpaena scrofa* είναι εκείνο που απαντά πιο συχνά από τα υπόλοιπα στα νερά της Κύπρου και γι' αυτό επιλέχθηκε να περιγραφεί στις σελίδες του βιβλίου αυτού.

Ο σκορπιός είναι πολύ κοινό ψάρι στα νερά της Κύπρου. Είναι καθαρά βενθικό είδος και απαντά σε βραχώδεις περιοχές πλούσιες σε τρύπες, καθώς και σε περιοχές με αμμολασπώδη υποστρώματα. Ο εν λόγω σκορπιός είναι ο μεγαλύτερος από όλα τα είδη της οικογένειας των σκορπαινιδών. Μπορεί να φτάσει τα 50 εκατοστά σε μήκος και το βάρος του να ξεπεράσει τα 2 κιλά. Συνήθως, το μήκος του κυμαίνεται μεταξύ 15 και 30 εκατοστών. Είναι νωθρό ψάρι, που σχεδόν πάντοτε βρίσκεται κλημένο στο βυθό, αφού δεν έχει νηκτική κύστη. Απαντά σε βάθος από 2 μέχρι 200 μέτρα. Τα μικρότερα άτομα

του είδους βρίσκουν καταφύγιο σε ρηχά νερά, μεταξύ 2 και 30 μέτρων, ενώ τα μεγαλύτερα άτομα προτιμούν τα πιο βαθιά νερά.

Είναι καιροσκοπός, μοναχικός κυνηγός, που караδοκεί καμουφλαρισμένος, περιμένοντας τη λεία του να πλησιάσει. Τρέφεται με μαλάκια, οστρακόδερμα και ψάρια, ακόμα και με μικρότερους σκορπιούς του ίδιου είδους. Η αναπαραγωγική περίοδος του είδους λαμβάνει χώρα κατά την άνοιξη.

Τα αρχικά αγκάθια του πρώτου ραχιαίου πτερυγίου είναι δηλητηριώδη. Αγκάθια υπάρχουν και στα βραγχιακά επικαλύμματα και είναι εξίσου επικίνδυνα και επιβλαβή για τον άνθρωπο με εκείνα του ραχιαίου πτερυγίου. Παρ' όλες τις διαφορές τους, όλα τα είδη σκορπιών της οικογένειας αυτής είναι τραυματογενή και πρέπει να αντιμετωπίζονται με προσοχή.

Ο σκορπιός αλιεύεται με τράτα βυθού, στατικά δίχτυα, παραγάδια, καθετή και ψαροντούφεκο. Δεν θεωρείται απόρριψη, αλλά συχνά απορρίπτεται λόγω του μεγέθους του. Η εμπορική του αξία είναι ανάλογη με το μέγεθός του.

Σκορπιός*Helicolenus dactylopterus*

En: Blackbelly Rosefish

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, μέχρι σήμερα στην Κύπρο έχουν αναγνωριστεί πέντε είδη σκορπιών, όπως αποκαλούνται τα ψάρια της οικογένειας αυτής στο νησί μας. Μοιάζουν πάρα πολύ μεταξύ τους και έτσι υπάρχει κάποια ασάφεια σε ό,τι αφορά το διαχωρισμό των ειδών αυτών. Σε γενικές γραμμές, φέρουν κοκκινωπό χρωματισμό και μεγάλα πτερύγια με δηλητηριώδη αγκάθια. Για τους πιο πάνω λόγους, τα ψάρια αυτά είναι γνωστά ως σκορπιοί και δεν διαχωρίζονται στα ιχθυοπωλεία. Παρόλα αυτά, το είδος *Helicolenus dactylopterus* ξεχωρίζει από τα υπόλοιπα και είναι το μόνο που, ίσως, διαχωρίζεται σε κάποια ιχθυοπωλεία.

Ο σκορπιός *H. dactylopterus* ή λειψός, όπως είναι γνωστός στην Ελλάδα, είναι κοινό ψάρι στα νερά της Κύπρου. Είναι καθαρά βενθικό είδος και απαντά σε βραχώδεις περιοχές, πλούσιες σε τρύπες, αλλά και αμμολασπώδη υποστρώματα. Το μήκος του μπορεί να φτάσει τα 40 εκατοστά και το βάρος του να ξεπεράσει τα 2 κιλά. Συνήθως, το μήκος του κυμαίνεται μεταξύ 15 και 25 εκατοστών. Είναι νωθρό ψάρι, που σχεδόν πάντοτε βρίσκεται καθηλωμένο στο βυθό. Τα αρχικά αγκάθια του πρώτου ραχιαίου πτερυγίου είναι δηλητηριώδη.

Απαντά σε βάθος από 2 μέχρι 500 μέτρα, με τα μικρότερα άτομα του είδους να βρίσκουν καταφύγιο σε νερά μεταξύ 50 και 100 μέτρων.

Είναι καιροσκόπος, μοναχικός κυνηγός, που караδοκεί καμουφλαρισμένος, περιμένοντας τη λεία του να πλησιάσει. Τρέφεται με μαλάκια, οστρακόδερμα, εχινόδερμα και ψάρια.

Η αναπαραγωγική περίοδος του είδους λαμβάνει χώρα μεταξύ των μηνών Φεβρουαρίου και Μαρτίου.

Ο σκορπιός αλιεύεται με παραγάδια, καθετή και κάποτε με στατικά δίχτυα. Η εμπορική του αξία είναι ανάλογη με το μέγεθός του.

Σκουμπρί*Scomber scombrus*

En: Atlantic mackerel

Το σκουμπρί είναι ένα αρκετά κοινό μικρό πελαγικό είδος, που πλησιάζει τις ακτές της χώρας μας και σχηματίζει μεγάλα κοπάδια κοντά στην επιφάνεια κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Τους χειμερινούς μήνες μετακινείται σε πιο βαθιά νερά, σε βάθος μέχρι και 250 μέτρα.

Το σκουμπρί μπορεί να φτάσει σε μήκος τα 50 εκατοστά, αν και σπάνια ξεπερνά τα 30 εκατοστά.

Τρέφεται, κυρίως, με ζωπλαγκτόν και μικρά ψάρια στη στήλη του νερού.

Αναπαράγεται κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

Το σκουμπρί αλιεύεται σε μεγάλες ποσότητες το καλοκαίρι από τους επαγγελματίες αλιείς, κυρίως, με στατικά δίχτυα και τράτες βυθού. Ψαρεύεται, επίσης, από τους ερασιτέχνες αλιείς με ψιλές συρτές, καθετές και τσαπαρί (φτερά).

Το κρέας του είναι αρκετά καλής ποιότητας, αν και λόγω αφθονίας δεν έχει μεγάλη εμπορική αξία.

Οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί ορίζουν ως ελάχιστο μέγεθος (ολικό μήκος) αλιείας του σκουμπριού στη Μεσόγειο τα 18 εκατοστά.

Σκυλοψαράκι
Schyliorhinus canicula
En: Lesser Spotted Dogfish

Το σκυλοψαράκι είναι ένα από τα είδη τα οποία απαντούν συχνά στα νερά της Κύπρου. Είναι βυθόβιο ψάρι και ζει σε αμμολασπώδη υποστρώματα, σε βάθος από 5 έως 400 μέτρα, κυρίως, όμως, απαντά σε βάθος μεταξύ 50 έως 150 μέτρων. Το μήκος των ατόμων του είδους αυτού, συνήθως, κυμαίνεται από 20 μέχρι 50 εκατοστά, αν και μπορεί να φτάσει και το 1 μέτρο. Το σκυλοψαράκι είναι νυκτόβιο είδος, που τη μέρα βρίσκεται καθηλωμένο στην άμμο και τη νύχτα δραστηριοποιείται για ανεύρεση τροφής, που αποτελείται, κυρίως, από μαλάκια, οστρακόδερμα και βυθόβια ψάρια.

Η αναπαραγωγή του είδους λαμβάνει χώρα περί τα τέλη του καλοκαιριού σε βαθιά νερά. Ακολουθως, μεταξύ Νοεμβρίου και Ιουλίου, τα θηλυκά προσεγγίζουν τα παράλια, για να αποθέσουν τα αυγά τους (διαφανείς κάψουλες), συνήθως πάνω σε φύκια. Τα αυγά εκκολάπτονται σε διάστημα 9 μηνών περίπου και κατά την εκκόλαψη τα σκυλοψαράκια έχουν μήκος γύρω στα 10 εκατοστά.

Αλιεύεται με στατικά δίχτυα, παραγάδια και τράτες βυθού. Δεν έχει εμπορική αξία και απορρίπτεται.

Σμέρνα*Muraena helena*

En: Mediterranean Moray

Η σμέρνα ή σμύρνα είναι ένα αρκετά κοινό είδος, που απαντά στα παράκτια νερά της Κύπρου σε βάθος από 0 μέχρι 100 μέτρα. Το μήκος της, συνήθως, κυμαίνεται από 50 μέχρι 100 εκατοστά, αν και μπορεί να ξεπεράσει τα 120. Είναι σαρκοφάγο ψάρι και τρέφεται με ψάρια, μαλάκια και καρκινοειδή.

Είναι ένα από τα λίγα ψάρια της παράκτιας περιοχής της Κύπρου, που μπορεί να τραυματίσει τον άνθρωπο, αφού έχει σιαγόνες οπλισμένες με πολύ λεπτά και αιχμηρά δόντια, που έχουν κλίση προς τα μέσα. Όταν αυτές κλείσουν, δεν μπορεί εύκολα κάποιος να τις ανοίξει. Πιασμένη η σμέρνα, αντιδρά βίαια, δαγκώνοντας οποιοδήποτε αντικείμενο βρίσκεται κοντά της. Το δάγκωμά της είναι επικίνδυνο και επώδυνο. Παρόλα αυτά, η σμέρνα είναι κάθε άλλο παρά επιθετική, μιας και την περισσότερη ώρα της μέρας βρίσκεται κρυμμένη μέσα σε κοιλότητες βράχων και δεν επιτίθεται, εκτός και αν νιώσει ότι απειλείται. Η σμέρνα, όπως προαναφέρθηκε, ζει κοντά σε βραχώδεις περιοχές, όπου βρίσκει καταφύγιο μέσα σε τρύπες κατά τη διάρκεια της μέρας. Κατά τη διάρκεια της νύχτας βγαίνει έξω, για να κυνηγήσει βυθόβια ψάρια και μαλάκια.

Είναι γονοχωριστικό είδος και η αναπαραγωγική του περίοδος λαμβάνει χώρα μεταξύ Φεβρουαρίου και Ιουλίου, αναλόγως της θερμοκρασίας της θάλασσας.

Αλιεύεται με στατικά δίχτυα, παραγάδι, καθετή, καλάμι και ψαροντούφεκο. Παρά τους κινδύνους που εμπεριέχει το ψάρεμα της σμέρνας, το κρέας της είναι πολύ εύγευστο, ανώτερο από αυτό του μουγγριού. Είναι γενικά πολύ νόστιμο, αν τύχει της σωστής επεξεργασίας (γάλεμα). Παρόλα αυτά, λόγω της όψης της και της ιδιαίτερης επεξεργασίας που προαπαιτείται για το μαγείρεμά της, το είδος αυτό έχει πολύ μικρή εμπορική αξία και πολύ συχνά απορρίπτεται από τους ψαράδες και δεν καταλήγει στα ιχθυοπωλεία.

Σορκός*Diplodus sargus*

En: White seabream

Ο σορκός είναι ένα αρκετά κοινό βυθόβιο είδος, που απαντά, κυρίως, σε περιοχές που έχουν βραχώδες υπόστρωμα. Αρέσκεται στο να κρύβεται σε σκοτεινές τρύπες με άτομα του ίδιου είδους, αλλά και άλλα είδη, όπως μελάνες, συκιοίς, στήρες, ορφούς κ.ά. Αντίθετα με τα πλείστα βυθόβια είδη, ο σορκός παραμένει, ακόμα και στις μέρες μας, ένα από τα είδη που υπάρχουν σε επάρκεια στο νησί μας, ίσως εξαιτίας της μεγάλης προσαρμοστικότητας, που διαθέτει, σε κάθε είδους βυθό, του μεταναστευτικού χαρακτήρα, που εμφανίζει κατά τους χειμερινούς μήνες, αλλά και του αρκετά υψηλού δείκτη εφυΐας που διαθέτει. Αν και όχι συχνά, ο σορκός απαντά και σε αμμώδεις περιοχές. Νεαρά άτομα του είδους βρίσκουν συχνά καταφύγιο σε λιβάδια του θαλάσσιου φανερόγαμου ποσειδώνια (*Posidonia oceanica*). Βρίσκεται σε βάθος, που δεν ξεπερνά τα 50 μέτρα και το μήκος του, συνήθως, κυμαίνεται από 15 μέχρι 30 εκατοστά, αν και μπορεί να φτάσει μέχρι και 45 εκατοστά και το βάρος του να ξεπεράσει τα 2 κιλά.

Τρέφεται με σκουλήκια, οστρακόδερμα, μαλάκια, οστρακοειδή και περιστασιακά με άλγη. Είναι αρκετά δραστήριο και κινητικό ψάρι, ιδίως τις βραδινές και πρωινές ώρες, κατά τις οποίες βγαίνει πιο συχνά από την τρύπα του για να κυνηγήσει.

Η αναπαραγωγική περίοδος του είδους ξεκινά το Δεκέμβριο και ολοκληρώνεται το Φεβρουάριο. Ο σορκός είναι ερμαφρόδιτο ψάρι και ωριμάζει σεξουαλικά σε ηλικία 2 έως 3 ετών, αρχικά ως αρσενικό, παράγοντας μόνο σπερματοζώαρια. Ακολούθως, κατά τη διαδικασία αλλαγής φύλου, παράγει για λίγο διάστημα και ωάρια και σπερματοζώαρια. Αν ζήσει αρκετά, τότε μεταβάλλεται πλήρως σε θηλυκό (πρωτανδρισμός).

Αλιεύεται, κυρίως, με στατικά δίχτυα, ψιλά παραγάδια, καθετή, καλάμι, σκαρκές και ψαροντούφεκο. Έχει νόστιμο κρέας και αρκετά μεγάλη εμπορική αξία.

Οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί ορίζουν ως ελάχιστο μέγεθος (ολικό μήκος) αλιείας του σορκού στη Μεσόγειο τα 23 εκατοστά.

Σορκός φαραώ*Diplodus cervinus*

En: Zebra seabream

Ο σορκός φαραώ ή απλά φαραώ είναι βυθόβιο είδος ψαριού, το οποίο δεν είναι ιδιαίτερα κοινό στα νερά της Κύπρου. Απαντά, κυρίως, σε περιοχές που έχουν βραχώδη υποστρώματα, όπου αρέσκεται στο να κρύβεται σε σκοτεινές τρύπες. Είναι ακόμα πιθανόν να τον συναντήσουμε και σε αμμώδεις βυθούς, ιδιαίτερα σε μεγάλο βάθος. Συχνά, νεαρά άτομα του είδους βρίσκουν καταφύγιο σε λιβάδια του θαλάσσιου φανερόγαμου ποσειδώνια (*Posidonia oceanica*).

Βρίσκεται σε βάθος μεταξύ 10 και 60 μέτρων, αν και υπάρχουν ενδείξεις ότι φτάνει μέχρι και 300 μέτρα. Αρέσκεται στο να σχηματίζει μικρές αγέλες με άτομα του ίδιου είδους, ανεξαρτήτως μεγέθους. Το μήκος του συνήθως κυμαίνεται από 30 μέχρι 40 εκατοστά, αν και μπορεί να φτάσει μέχρι και 60 εκατοστά και το βάρος του να ξεπεράσει τα 5 κιλά.

Είναι παμφάγο ψάρι και τρέφεται, κυρίως, με φύκια, άλγη και μικρά ασπόνδυλα.

Η αναπαραγωγική περίοδος του είδους ξεκινά το Δεκέμβριο και ολοκληρώνεται περί τα τέλη Μαρτίου.

Αλιεύεται, κυρίως, με παραγάδια, καθετή, ψαροντούφεκο και κάποτε με στατικά δίχτυα. Έχει αρκετά μεγάλη εμπορική αξία.

Σούρος
Caranx crysos
En: Blue runner

Ο σούρος είναι παράκτιο είδος με πελαγική συμπεριφορά, που απαντά σε κοπάδια σε βάθος μέχρι και 100 μέτρα, συνήθως, όμως, μέχρι 30 μέτρα.

Μπορεί να φθάσει τα 70 εκατοστά σε μήκος και τα 5 κιλά σε βάρος, αν και συνήθως δεν ξεπερνά τα 35 εκατοστά.

Ο σούρος τρέφεται με μικρά ψάρια, γαρίδες, καβούρια και άλλα ασπόνδυλα. Η αναπαραγωγή του λαμβάνει χώρα από τον Ιανουάριο μέχρι τον Αύγουστο.

Ο σούρος αλιεύεται, κυρίως, με στατικά δίχτυα και έχει πολύ καλής ποιότητας κρέας. Στα νερά μας υπάρχει άλλο ένα είδος, που μοιάζει στην εμφάνιση με το σούρο, το *Alepes djedaba*. Το είδος αυτό είναι Ινδο-Ειρηνικής προέλευσης και λεσσεψιανός μετανάστης στη Μεσόγειο. Το *A. djedaba* είναι μικρότερο από το σούρο, αφού, συνήθως δεν ξεπερνά τα 25 εκατοστά σε μήκος. Το είδος αυτό το συναντάμε, επίσης, σε κοπάδια σε παράκτια νερά.

Σπάρος*Diplodus annularis*

En: Annular seabream

Ο σπάρος είναι ένα από τα πιο κοινά είδη που ζουν στα παράλια του νησιού μας. Είναι βυθόβιο είδος και απαντά, κυρίως, κοντά σε λιβάδια του θαλάσσιου φανερόγαμου ποσειδώνια (*Posidonia oceanica*), σε αμμώδη και λασπώδη υποστρώματα και σπάνια σε βραχώδεις περιοχές σε βάθος από 0 μέχρι 90 μέτρα.

Το μήκος του κυμαίνεται από 6 μέχρι 15 εκατοστά.

Τρέφεται με σκουλήκια, εχινόδερμα, οστρακόδερμα, μαλάκια και υδρόζωα.

Η αναπαραγωγική περίοδος του είδους ξεκινά το Φεβρουάριο και ολοκληρώνεται τον Απρίλιο. Χωρίς να αποτελεί κανόνα, ο σπάρος έχει τη δυνατότητα του ερμαφροδιτιτισμού. Συγκεκριμένα, τα πλείστα άτομα του είδους φτάνουν για πρώτη φορά σε σεξουαλική ωριμότητα ως αρσενικά και με την πάροδο του χρόνου μεταβάλλονται σε θηλυκά (πρωτανδρισμός). Ο σπάρος μέσα σε 1 χρόνο ωριμάζει σεξουαλικά και μπορεί να αναπαραχθεί.

Αλιεύεται, κυρίως, με στατικά δίχτυα, ψιλά παραγάδια, σκαρκές, καθετή και καλάμι. Έχει μικρή εμπορική αξία, κυρίως λόγω του μικρού μεγέθους του.

Οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί ορίζουν ως ελάχιστο μέγεθος (ολικό μήκος) αλιείας του σπάρου στη Μεσόγειο τα 12 εκατοστά.

Στήρα*Epinephelus costae*

En: Goldblotch grouper

Η στήρα είναι βυθόβιο είδος, που απαντά συνήθως σε βραχώδεις ή μικτούς βυθούς, με απότομη κλίση και γειτνίαση με βαθιά νερά, συνήθως σε βάθος από 20 μέχρι 100 μέτρα.

Μπορεί να ξεπεράσει το 1 μέτρο σε μήκος και τα 10 κιλά σε βάρος, αν και συνήθως δεν ξεπερνά τα 50 εκατοστά σε μήκος και τα 3 κιλά σε βάρος.

Η στήρα, όπως και τα περισσότερα μέλη της οικογένειάς της, συνηθίζει να χρησιμοποιεί κοιλότητες σε βραχώδεις σχηματισμούς για προστασία από τους θηρευτές της. Κινείται, συνήθως, σε μικρές ομάδες και τρέφεται με ψάρια, κεφαλόποδα (χταπόδια, σουπιές, καλαμάρια) και οστρακόδερμα (καβούρια, γαρίδες κ.λπ.).

Είναι ερμαφρόδιτο πρωτόγυνο είδος. Ωριμάζει σεξουαλικά ως θηλυκό άτομο, όταν το μήκος του φθάσει τα 40 περίπου εκατοστά, και μεταβάλλεται σε αρσενικό, όταν φθάσει τα 60 περίπου εκατοστά. Η αναπαραγωγή της λαμβάνει χώρα κατά το καλοκαίρι.

Η στήρα έχει καλής ποιότητας κρέας και αλιεύεται, κυρίως, με χοντρό παραγάδι, σурτή βυθού, πλάνους, καθετή και ψαροντούφεκο. Πιο σπάνια συλλαμβάνεται και στα στατικά δίχτυα των ψαράδων.

Οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί ορίζουν ως ελάχιστο μέγεθος (ολικό μήκος) αλιείας της στήρας στη Μεσόγειο τα 45 εκατοστά.

Στρίλια*Mullus barbatus*

En: Red mullet

Η στρίλια ή κουτσομούρα είναι μικρό βυθόβιο είδος, που απαντά, κυρίως, σε λασπώδεις ή αμμώδεις βυθούς και σε βάθος μέχρι 350 μέτρα. Πολλοί την μπερδεύουν με το μπαρμπούνη, λόγω της μεγάλης ομοιότητάς τους. Το κύριο μορφολογικό χαρακτηριστικό που διαχωρίζει τα δύο είδη είναι το πολύ πιο κυρτό ρύγχος της στρίλιας, σε σχέση με αυτό του μπαρμπουνιού.

Συνήθως, έχει μήκος γύρω στα 15 εκατοστά, ενώ μπορεί να φθάσει και τα 30 εκατοστά.

Τρέφεται με μικρά βενθικά ασπόνδυλα, όπως οστρακόδερμα, σκουλήκια και μαλάκια, τα οποία, όπως και το μπαρμπούνη, εντοπίζει με τα μουστάκια της στο υπόστρωμα.

Η στρίλια αναπαράγεται από τον Απρίλιο μέχρι τον Αύγουστο.

Αλιεύεται με τράτα βυθού και στατικά δίχτυα και, όπως το μπαρμπούνη, θεωρείται είδος εξαιρετικής ποιότητας.

Οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί ορίζουν ως ελάχιστο μέγεθος (ολικό μήκος) αλιείας της στρίλιας στη Μεσόγειο τα 11 εκατοστά.

Στρογγυλόρεγγα*Etrumeus teres*

En: Round herring

Η στρογγυλόρεγγα είναι ένα μικρό πελαγικό είδος, που σχηματίζει κοπάδια σε βάθος μέχρι 150 μέτρα. Είναι λεσσεψιανός μετανάστης, εισήλθε, δηλαδή, στη Μεσόγειο από την Ερυθρά Θάλασσα, και η παρουσία της γίνεται όλο και πιο συχνή στα νερά μας.

Η στρογγυλόρεγγα έχει μήκος, συνήθως, γύρω στα 25 εκατοστά, ενώ μπορεί να ξεπεράσει και τα 30 εκατοστά.

Τρέφεται με πλαγκτονικούς μικροοργανισμούς.

Η αναπαραγωγική περίοδος της στρογγυλόρεγγας στα νερά μας δεν είναι ακόμη γνωστή.

Το είδος αυτό αλιεύεται με στατικά δίχτυα και τράτες βυθού και το κρέας του είναι μέτριας ποιότητας.

Συναγρίδα*Dentex dentex*

En: Striped bream

Η συναγρίδα ανήκει στην κατηγορία των κοινών βυθόβιων ψαριών της Κύπρου και απαντά σε όλες τις περιοχές της Κύπρου. Ζει, συνήθως, κοντά σε βραχώδεις περιοχές με τρύπες και πλούσια βλάστηση, κοντά σε ξέρες και ναυάγια, ενώ μπορεί να την συναντήσουμε και σε περιοχές με αμμώδες υπόστρωμα. Βρίσκεται ψηλά στην τροφική αλυσίδα και συγκαταλέγεται ανάμεσα στους ανώτερους θηρευτές. Συνήθως, βρίσκεται σε βάθος μεταξύ 15 και 50 μέτρων, αλλά δεν αποκλείεται να την συναντήσουμε και σε εντελώς ρηγά νερά ή σε βάθος που φτάνει μέχρι και 200 μέτρα. Σχηματίζει μικρά κοπάδια με άτομα του ίδιου είδους, αλλά συχνά λειτουργεί ως μοναχικός κυνηγός, ιδίως όταν μεγαλώσει. Το μήκος της, συνήθως, κυμαίνεται από 20 μέχρι 50 εκατοστά, αν και μπορεί να ξεπεράσει το 1 μέτρο και να ζυγίζει πέραν των 12 κιλών.

Όπως προαναφέρθηκε, η συναγρίδα είναι κυνηγός και τρέφεται, κυρίως, με ψάρια και κεφαλόποδα.

Η αναπαραγωγική περίοδος του είδους λαμβάνει χώρα κατά την άνοιξη, από το Μάρτιο μέχρι το Μάιο. Η συναγρίδα ωριμάζει σεξουαλικά στα 2 με 3 χρόνια και είναι γονοχωριστικό είδος, αν και σε μεμονωμένες περιπτώσεις έχει παρατηρηθεί και ερμαφροδιτισμός.

Αλιεύεται, κυρίως, με στατικά δίκτυα, παραγάδια, τράτες βυθού, συρτή βυθού, πλάνους, καθετή και ψαροντούφεκο και έχει πολύ μεγάλη εμπορική αξία. Δυστυχώς, οι πληθυσμοί της συναγρίδας δέχονται ακόμη τεράστια πίεση από το παράνομο ψάρεμα με αυτόνομες συσκευές κατάδυσης και ψαροντούφεκο, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια της νύχτας, όταν το ψάρι είναι πολύ ευάλωτο. Ευτυχώς, όμως, στις μέρες μας η τακτική αυτή δεν τυγχάνει αποδοχής, όπως τα παλιά χρόνια, αλλά θεωρείται από τους περισσότερους ως πράξη άνανδρη και κατακριτέα.

Σφυρίδα*Epinephelus aeneus*

En: White grouper

Η σφυρίδα είναι βυθόβιο είδος, που απαντά σε μικτούς λασπώδεις βυθούς και σε βάθος από 10 έως 100 μέτρα περίπου. Στην Κύπρο απουσιάζει από κάποιες περιοχές, ενώ απαντά συχνά σε κάποιες άλλες. Πολλοί ψαράδες την μπερδεύουν με τον ασπρόβλαχο (*Epinephelus caninus*), με τον οποίο έχει κάποιες μορφολογικές ομοιότητες.

Η σφυρίδα έχει τη συνήθεια να χτίζει η ίδια τη φωλιά της, σκάβοντας λαγούμια στο μαλακό υπόστρωμα, κάτω από πλάκες ή συστάδες ποσειδώνιας.

Φθάνει τα 115 εκατοστά σε μήκος και τα 25 κιλά σε βάρος, αν και το συνηθισμένο μήκος της είναι γύρω στα 50 εκατοστά και το βάρος της γύρω στα 3 κιλά.

Τρέφεται, κυρίως, με ψάρια, κεφαλόποδα (χταπόδια, σουπιές, καλαμάρια) και οστρακόδερμα (καβούρια, γαρίδες κ.λπ.).

Όπως τα πλείστα συγγενικά της είδη, η σφυρίδα είναι ερμαφρόδιτο πρωτόγυνο είδος, ξεκινάει, δηλαδή, τη σεξουαλική της ζωή ως θηλυκό άτομο και μεταβάλλεται σε αρσενικό κοντά στην ηλικία των 10 χρόνων, όταν έχει μήκος περίπου 80 εκατοστά και βάρος 8 κιλά. Η αναπαραγωγή της λαμβάνει χώρα κατά την άνοιξη.

Η σφυρίδα αλιεύεται, κυρίως, με χοντρό παραγάδι, καθετή, συρτή βυθού, πλάνους, ψαροντούφεκο και πιο δύσκολα με στατικά δίχτυα και τράτα βυθού. Το κρέας της θεωρείται άριστης ποιότητας, γι' αυτό και η εμπορική της αξία είναι μεγάλη.

Οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί ορίζουν ως ελάχιστο μέγεθος (ολικό μήκος) αλιείας της σφυρίδας στη Μεσόγειο τα 45 εκατοστά.

Σφύρνα*Sphyraena sphyraena*

En: European barracuda

Η σφύρνα ή λούτσος είναι ένα παράκτιο είδος, που κινείται, συνήθως, σε μεγάλα κοπάδια από την επιφάνεια μέχρι και σε βάθος 50 μέτρων. Η παρουσία της είναι πιο έντονη κοντά σε κάβους, ξέρες, ναυάγια, ακόμα και μέσα σε λιμάνια.

Η σφύρνα μπορεί να ξεπεράσει το 1 μέτρο σε μήκος, αλλά συνήθως δεν ξεπερνά τα 70 εκατοστά σε μήκος και τα 2 κιλά σε βάρος.

Είναι ικανότατος κυνηγός και τρέφεται, κυρίως, με ψάρια και πιο αραιά με κεφαλόποδα και μαλακόστρακα.

Η αναπαραγωγή της λαμβάνει χώρα κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

Η σφύρνα ψαρεύεται με στατικά δίχτυα, παραγάδια, συρτές αφρού και ψαροντούφεκο. Το κρέας της θεωρείται πολύ καλής ποιότητας.

Τα τελευταία χρόνια έχουν εμφανιστεί στα νερά μας ακόμη δύο είδη σφύρνων, η *Sphyraena chrysotaenia* και η *Sphyraena obtusata*, που είναι λεσσεψιανοί μετανάστες, εισήλθαν, δηλαδή, στη Μεσόγειο από την Ερυθρά Θάλασσα. Οι σφύρνες αυτές είναι, γενικά, μικρότερες σε μέγεθος από τη *S. sphyraena*.

*Sphyraena sphyraena**Sphyraena chrysotaenia*

Τονάκι*Thunnus alalunga*

En: Albacore

Το τονάκι ή μακρύπτερος τόνος είναι ένα σχετικά μικρό είδος τόνου, που παρουσιάζει έντονα μεταναστευτική συμπεριφορά. Είναι πελαγικό είδος και κινείται σε κοπάδια από την επιφάνεια μέχρι και 600 μέτρα βάθος. Τεράστια κοπάδια από τονάκια κατακλύζουν τα επιφανειακά νερά της χώρας μας τους καλοκαιρινούς μήνες κατά την αναπαραγωγική περίοδο. Αυτή την εποχή, η παρουσία των κοπαδιών είναι γενικά πιο έντονη στις περιοχές, όπου υπάρχουν πιο ζεστές μάζες νερού.

Το τονάκι, συνήθως, δεν ξεπερνά το 1 μέτρο σε μήκος και τα 15 κιλά σε βάρος, αν και μεγαλύτερα άτομα του είδους έχουν αλιευτεί κατά καιρούς στα νερά μας.

Το τονάκι είναι ένας γρήγορος κυνηγός, που κυνηγά, συχνά, σε ομάδες και τρέφεται, κυρίως, με μικρά είδη πελαγικών ψαριών, καλαμάρια και κάποια είδη μαλακοστράκων.

Η αναπαραγωγική περίοδος για το τονάκι συμπίπτει με την περίοδο αλιείας του στα νερά μας, δηλαδή από τον Ιούνιο μέχρι τον Αύγουστο.

Το τονάκι αλιεύεται μαζικά με αφροπαράγαδα από τους επαγγελματίες αλιείς και με συρτές αφρού με τεχνητά δολώματα από τους ερασιτέχνες. Στη χώρα μας υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός ερασιτεχνών ψαράδων, που ασχολούνται με πάθος με το ψάρεμα του είδους αυτού, κυρίως λόγω της αφθονίας του, αλλά και της έντονης μάχης, που δίνει όταν αγκιστρωθεί.

Το τονάκι, αν και σε πολλές χώρες του εξωτερικού εκτιμάται πολύ για το κρέας του, στην Κύπρο δεν έχει μεγάλη εμπορική αξία. Για το λόγο αυτό, οι μεγαλύτερες ποσότητες, που αλιεύονται από τους επαγγελματίες αλιείς μας, προορίζονται για εξαγωγές στο εξωτερικό.

Βάσει εθνικής νομοθεσίας, στους ερασιτέχνες αλιείς επιτρέπεται η αλιεία μέχρι τριών ατόμων του είδους ανά αλιευτική εξόρμηση.

Τούνα*Thunnus thynnus*

En: Northern bluefin tuna

Η τούνα ή κοινός τόνος ή ερυθρός τόνος, όπως ονομάζεται λόγω του ερυθρού χρώματος του κρέατός του, είναι ένα από τα μεγαλύτερα και δυνατότερα ψάρια, που ζουν στα νερά της χώρας μας. Είναι πελαγικό είδος, που κινείται, συνήθως, σε κοπάδια από την επιφάνεια του νερού μέχρι και σε βάθος πάνω από 500 μέτρα. Είναι ένα έντονα μεταναστευτικό είδος, που καλύπτει τεράστιες αποστάσεις, για να μεταβεί από τις περιοχές αναπαραγωγής του στις περιοχές κυνηγίου.

Η τούνα είναι ένα γρήγορα αναπτυσσόμενο ψάρι, αφού μπορεί να φτάσει σε μήκος τα 3 μέτρα και σε βάρος τα 700 κιλά, σε ηλικία μόλις 15 ετών. Συνήθως, όμως, οι τόνοι, που αλιεύονται στα νερά μας, δεν ξεπερνούν τα 300 κιλά σε βάρος.

Η τούνα είναι ένας επιδέξιος κυνηγός, που συχνά κυνηγά σε ομάδες και τρέφεται, κυρίως, με ψάρια και κεφαλόποδα.

Η αναπαραγωγή της τούνας στα νερά μας λαμβάνει χώρα κατά τους μήνες Ιούνιο, Ιούλιο και Αύγουστο.

Αλιεύεται με ειδικά αφροπαράγαδα, συρτές και χοντρές καθετές. Αλιεύεται, επίσης, με κυκλωτικά δίχτυα (γριγρι), με σκοπό τη μετέπειτα πάχυνσή του, (βελτίωση της ποιότητας του κρέατος, κυρίως, με αύξηση του ποσοστού του σε λίπος), σε κλωβούς ανοιχτής θαλάσσης και εξαγωγή του στο εξωτερικό.

Το κρέας της τούνας είναι πολύ καλής ποιότητας και σε κάποιες χώρες, κυρίως στην Ιαπωνία, το ψάρι αυτό έχει τεράστια εμπορική αξία. Ενδεικτικά, αναφέρεται ότι σε αγορά της Ιαπωνίας, το 1996, πωλήθηκε ένα ψάρι 238 κιλών στην τιμή των 54.000 δολαρίων Αμερικής.

Η τεράστια αλιευτική πίεση, που ασκείται στο είδος αυτό, κυρίως λόγω της μεγάλης του αξίας στην Ιαπωνία, οδήγησε σε τεράστια μείωση των πληθυσμών του σε όλο το εύρος της εξάπλωσής του. Δυστυχώς, λόγω της έντονης μεταναστευτικότητας του είδους αυτού, τα αποθέματα, που τυγχάνουν εκμετάλλευσης, είναι κοινά μεταξύ πολλών χωρών και έτσι η λήψη μέτρων για ανάκαμψη των αποθεμάτων γίνεται ακόμη πιο δύσκολη.

Η τούνα είναι το μοναδικό ψάρι στη Μεσόγειο, για το οποίο καθορίζεται η ολική επιτρεπόμενη παραγωγή και οι επιμέρους ποσοτώσεις για τις χώρες που το αλιεύουν, ως βασικά μέτρα διαχείρισης. Η Διεθνής Επιτροπή για τη Διατήρηση των Θυννοειδών του Ατλαντικού (ICCAT) έχει ορίσει, ως ελάχιστο επιτρεπόμενο βάρος αλίευσης, τα 30 κιλά. Έχει, επίσης, καθορίσει την ετήσια ποσόστωση (quota) κάθε χώρας, καθώς και τις κλειστές περιόδους αλιείας σύμφωνα με το αλιευτικό εργαλείο (παραγάδι επιφανείας – γριγκρί). Βάσει της εθνικής νομοθεσίας, σε ό,τι αφορά την αλιεία του ερυθρού τόνου στην Κύπρο, στους ερασιτέχνες αλιείς επιτρέπεται η αλιεία ενός μόνο ατόμου του είδους ανά αλιευτική εξόρμηση.

Τουρκομπάρμπουνο*Upeneus moluccensis*

En: Goldband goatfish

Το τουρκομπάρμπουνο ή τουρκού ή λοχίας είναι λεσσεψιανό είδος, μετανάστευσε δηλαδή στη Μεσόγειο από την Ερυθρά μέσω της διώρυγας του Σουέζ.

Είναι μικρό βυθόβιο είδος, που απαντά, κυρίως, σε λασπώδεις βυθούς και σε βάθος μέχρι τα 120 μέτρα. Ξεχωρίζει εύκολα από το μπαρμπούνι και τη στρίλια από τις χαρακτηριστικές κίτρινες γραμμές κατά μήκος των πλευρών του σώματός του.

Συνήθως, έχει μήκος γύρω στα 15 εκατοστά, ενώ μπορεί να φθάσει και τα 25 εκατοστά.

Σχηματίζει μεγάλα κοπάδια και τρέφεται με βενθικούς μικροοργανισμούς, που εντοπίζει με τα μουστάκια του στο υπόστρωμα.

Όπως το μπαρμπούνι και η στρίλια, το τουρκομπάρμπουνο αλιεύεται με τράτα βυθού και στατικά δίχτυα και θεωρείται είδος πολύ καλής ποιότητας.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στα νερά μας ζει άλλο ένα λεσσεψιανό είδος, που ανήκει στο ίδιο γένος με το *U. moluccensis*, το *Upeneus pori*. Το είδος αυτό μοιάζει μορφολογικά με το *U. moluccensis*, αλλά δεν φέρει τη χαρακτηριστική κίτρινη γραμμή στο πλευρό του σώματός του.

Τσιπούρα*Sparus aurata*

En: Gilt-head sea bream

Παρόλο που σήμερα η τσιπούρα, ίσως, να είναι το πιο γνωστό ψάρι στο μέσο Κύπριο, εντούτοις, οι φυσικοί πληθυσμοί στα νερά της Κύπρου είναι περιορισμένοι. Η τσιπούρα οφείλει τη φήμη της στην υδατοκαλλιέργεια, όπου το εν λόγω είδος, τουλάχιστον σε εθνικό επίπεδο, έχει κυριαρχήσει. Οι πλείστες τσιπούρες, που κατά καιρούς αλιεύονται στα παράλια του νησιού μας, πιθανότατα έχουν δραπετεύσει από τα κλουβιά πάχυνσής τους. Παρόλα αυτά, είτε από τυχαίες δραπετεύσεις στη θάλασσα είτε από το μικρό πληθυσμό άγριων ατόμων του είδους, το είδος αυτό είναι αξιόλογο.

Η τσιπούρα είναι βυθόβιο ψάρι, που απαντά, κυρίως σε περιοχές που έχουν βραχώδη και λασπώδη υποστρώματα, αλλά και σε περιοχές με πλούσια βλάστηση. Είναι είδος που ζει μοναχικά ή σχηματίζει κοπάδια από άτομα του ίδιου είδους.

Νεαρά άτομα του είδους βρίσκουν, συχνά, καταφύγιο σε λιβάδια του θαλάσσιου φανερόγαμου ποσειδώνια (*Posidonia oceanica*). Συνήθως, βρίσκεται σε βάθος που δεν ξεπερνά τα 30 μέτρα, αν και ενήλικα, κυρίως, άτομα απαντούν σε βάθος μέχρι και 150 μέτρα. Το μήκος της τσιπούρας, συνήθως, κυμαίνεται από 25 μέχρι 35 εκατοστά, αν και μπορεί να ξεπεράσει και τα 50 εκατοστά. Το βάρος της μπορεί να ξεπεράσει τα 6 κιλά.

Είναι παμφάγο ψάρι και τρέφεται με σκουλήκια, οστρακόδερμα, μαλάκια, οστρακοειδή, μικρά ψάρια και περιστασιακά με άλγη και φύκια.

Η αναπαραγωγική περίοδος του είδους ξεκινά τον Οκτώβριο και ολοκληρώνεται το Δεκέμβριο. Η τσιπούρα είναι ερμαφρόδιτο ψάρι και ωριμάζει σεξουαλικά σε ηλικία 1 έως 2 ετών, αρχικά ως αρσενικό, παράγοντας σπερματοζωάρια. Ακολούθως, κατά τη διαδικασία αλλαγής φύλου, παράγει για λίγο διάστημα τόσο ωάρια όσο και σπερματοζωάρια και, αν ζήσει αρκετά, σε ηλικία 2 έως 3 ετών μεταβάλλεται, πλήρως, σε θηλυκό (πρωτανδρισμός).

Αλιεύεται με στατικά δίχτυα, ψιλά παραγάδια, καθετή, καλάμι και ψαροντούφεκο. Έχει σχετικά μικρή εμπορική αξία, η οποία σπάνια μεταβάλλεται, λόγω της συνεχούς και σταθερής παραγωγής της από τα κυπριακά ιχθυοτροφεία.

Οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί ορίζουν ως ελάχιστο μέγεθος (ολικό μήκος) αλιείας της τσιπούρας στη Μεσόγειο τα 20 εκατοστά.

Τσιρίτζι*Ruvettus pretiosus*

En: Oilfish

Το τσιρίτζι ή λαδόψαρο ή πιλακούτας ή ρουβέττος είναι ένα μεγάλο βενθοπελαγικό είδος, που ζει σε βάθος από 100 μέχρι και 800 μέτρα.

Φθάνει σε μήκος τα 2 μέτρα και σε βάρος τα 60 κιλά, αλλά συνήθως τα άτομα του είδους, που ψαρεύονται στα νερά μας, έχουν μήκος γύρω στο 1 μέτρο και βάρος λιγότερο από 15 κιλά.

Κινείται μόνο του ή σε ζευγάρια, συνήθως, κοντά στο βυθό, ενώ συχνά ανεβαίνει και στα μεσόνερα, για να τραφεί. Το τσιρίτζι τρέφεται, κυρίως, με ψάρια, κεφαλόποδα και μαλακόστρακα.

Δυστυχώς, δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για την περίοδο αναπαραγωγής του είδους αυτού στα νερά μας.

Το τσιρίτζι ψαρεύεται με χοντρά παραγάδια, είτε αφροπαραγάδα στην επιφάνεια είτε σκυλοπαραγάδα στο βυθό. Το κρέας του, αν και εύγευστο, είναι πολύ λαδερό και, αν καταναλωθεί σε μεγάλες ποσότητες, μπορεί να προκαλέσει στομαχικές διαταραχές και διάρροια, λόγω μιας τοξίνης που περιέχει.

Φαγκρί*Pagrus pagrus*

En: Common Bream

Το φαγκρί συγκαταλέγεται ανάμεσα στα πιο κοινά είδη, που κατοικούν στους βιότοπους των κυπριακών θαλασσών. Είναι βενθικό είδος και ζει, κυρίως, σε περιοχές με καθαρά νερά, βραχώδεις πυθμένες πλούσιους σε τρύπες, που του παρέχουν κάλυψη και ασφάλεια, ενώ απαντά και σε περιοχές με αμμολασπώδη υποστρώματα. Νεαρά άτομα του είδους βρίσκουν καταφύγιο σε λιβάδια του θαλάσσιου φανερόγαμου ποσειδώνια (*Posidonia oceanica*). Συνήθως, το βρίσκουμε σε βάθος μεταξύ 10 και 80 μέτρων, αν και μπορεί να φτάσει και στα 250 μέτρα. Νεαρά άτομα του είδους ζουν, κυρίως, σε ρηχά νερά, ενώ τα ενήλικα άτομα προτιμούν μεγαλύτερα βάθη, αν και κατά τους χειμερινούς μήνες βγαίνουν προς τα έξω, κυρίως λόγω έλλειψης τροφής. Το φαγκρί αρέσκεται στο να σχηματίζει μικρές αγέλες από άτομα του ίδιου είδους. Το μήκος του, συνήθως, κυμαίνεται από 20 μέχρι 45 εκατοστά, αν και μπορεί να φτάσει μέχρι και τα 80 εκατοστά και το βάρος του να ξεπεράσει τα 7 κιλά.

Είναι σαρκοφάγο ψάρι και τρέφεται με μικρά ψάρια, μαλάκια και οστρακόδερμα.

Η αναπαραγωγική περίοδος του είδους αρχίζει τον Απρίλιο και ολοκληρώνεται περί τα τέλη Ιουνίου.

Το φαγκρί είναι πρωτόγυνο ερμαφρόδιτο είδος και ωριμάζει σεξουαλικά για πρώτη φορά κατά το τρίτο έτος της ηλικίας του.

Αλιεύεται με στατικά δίχτυα, παραγάδια, καθετή, συρτή βυθού και πλάνους. Έχει μεγάλη εμπορική αξία, η οποία αυξάνεται σημαντικά, όσο αυξάνεται το μέγεθός του.

Οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί ορίζουν ως ελάχιστο μέγεθος (ολικό μήκος) αλείας του φαγκριού στη Μεσόγειο τα 18 εκατοστά.

Φαγκρί κορωνάτο*Dentex gibbosus*

En: Pink dentex

Το κορωνάτο φαγκρί ή τσαούσης ή απλά κορωνάτο είναι ένα βυθόβιο είδος, που απαντά σε βραχώδεις περιοχές με τρύπες, κοντά σε ξέρες ή ακόμα σε περιοχές με αμμώδες υπόστρωμα. Στα νεαρά άτομα του είδους η τρίτη και τέταρτη ακτίνα του ραχιαίου πτερυγίου είναι αρκετά πιο μακριές από τις υπόλοιπες, ενώ τα ενήλικα θηλυκά άτομα του είδους φέρουν μια χαρακτηριστική καμπούρα (καρούμπαλο) λίγο πιο πάνω από το ύψος του ματιού και για το λόγο αυτό πήρε και την κοινή του ονομασία.

Το κορωνάτο βρίσκεται ψηλά στην τροφική αλυσίδα και συγκαταλέγεται ανάμεσα στους ανώτερους θηρευτές. Απαντά σε βάθος μεταξύ 15 και 250 μέτρων με τα νεαρά άτομα του είδους να προτιμούν τα ρηχά νερά και τα ενήλικα να τείνουν προς πιο βαθιά νερά. Αρκετά συχνά σχηματίζει κοπάδια από άτομα του ίδιου είδους, αλλά λειτουργεί και ως μοναχικός κυνηγός. Το μήκος του είδους, συνήθως, κυμαίνεται από 35 μέχρι 60 εκατοστά, αλλά μπορεί να φτάσει το 1 μέτρο και το βάρος του να ξεπεράσει τα 25 κιλά.

Το κορωνάτο είναι σαρκοφάγο και τρέφεται με οστρακόδερμα, ψάρια και κεφαλόποδα.

Η αναπαραγωγή του είδους λαμβάνει χώρα από τις αρχές Μαρτίου μέχρι τις αρχές Ιουνίου. Το κορωνάτο συγκαταλέγεται ανάμεσα στα ερμαφρόδιτα πρώτανδρα είδη.

Αλιεύεται, κυρίως, με παραγάδια, καθετή, συρτή βυθού, πλάνους και πιο σπάνια με στατικά δίχτυα. Έχει πολύ μεγάλη εμπορική αξία.

ενήλικο θηλυκό

ανήλικο

Φατσούι*Pempheris vanicolensis*

En: Vanikoro sweeper

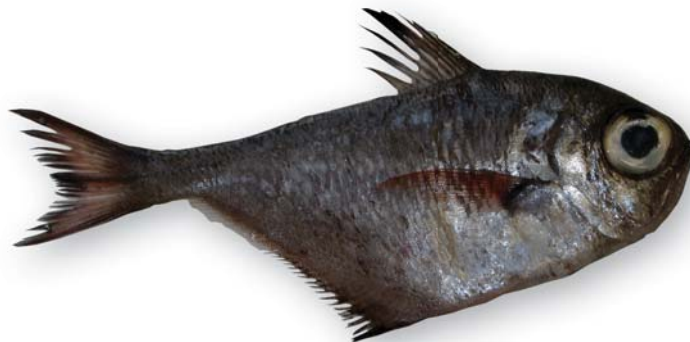
Το φατσούι είναι μικρό βυθόβιο ψάρι, που προτιμά τα σκληρά υποστρώματα σε βάθος μέχρι και 30 μέτρα. Παρατηρείται συχνά να ζει σε μικρές ομάδες στην είσοδο ή μέσα σε κοιλότητες βράχων.

Το μήκος του μπορεί να φτάσει τα 18 εκατοστά, όμως, συνήθως, δεν ξεπερνά τα 12 εκατοστά.

Το φατσούι είναι νυχτόβιο είδος, αφού κατά τη διάρκεια της νύχτας απομακρύνεται από τις κοιλότητες, όπου ζει, σε αναζήτηση τροφής. Τρέφεται με πλαγκτονικούς μικροοργανισμούς, κυρίως ασπόνδυλα.

Το φατσούι αναπαράγεται στα νερά μας από τον Απρίλιο μέχρι το Σεπτέμβριο.

Δεν έχει εμπορική αξία, όμως, συχνά συλλαμβάνεται ως παραλίευμα στα στατικά δίχτυα των ψαράδων.

Φατσούκλι*Pagellus acarne*

En: Axillary bream

Το φατσούκλι είναι κοινό ψάρι στα νερά του νησιού μας. Είναι βενθικό είδος και απαντά σε ποικίλα υποστρώματα, αλλά, κυρίως, σε περιοχές με πλούσια βλάστηση και αμμώδεις πυθμένες. Βρίσκεται σε βάθος έως και 500 μέτρα. Τα ενήλικα άτομα του είδους κατοικούν, κυρίως, κοντά στον πυθμένα σε βάθος από 60 έως 200 μέτρα, ενώ τα νεαρά άτομα, συνήθως, βρίσκονται σε πιο ρηχά νερά. Το φατσούκλι αρέσκεται στο να σχηματίζει μεγάλα κοπάδια από άτομα του ίδιου είδους, ιδίως στα τέλη του καλοκαιριού και κατά τους φθινοπωρινούς μήνες, όπου λαμβάνει χώρα και η αναπαραγωγή του. Το μήκος του συνήθως κυμαίνεται από 10 μέχρι 18 εκατοστά, αν και μπορεί να φτάσει και τα 30 εκατοστά.

Είναι παμφάγο ψάρι και τρέφεται, κυρίως, με καρκινοειδή, σκουλήκια, μαλάκια και μικρά ψάρια, κάποτε, όμως, καταναλώνει και φύκια.

Η αναπαραγωγική περίοδος του είδους αρχίζει τον Αύγουστο και ολοκληρώνεται το Νοέμβριο. Το φατσούκλι είναι πρώτανδρο ερμαφρόδιτο ψάρι, με μήκος πρώτης σεξουαλικής ωρίμασης γύρω στα 10 εκατοστά. Μεταβάλλεται σε θηλυκό, συνήθως, κατά το δεύτερο ή τρίτο έτος της ζωής του, όταν το μήκος του κυμαίνεται από 13 έως 18 εκατοστά.

Αλιεύεται εύκολα με στατικά δίχτυα και καθετή, ενώ αποτελεί και είδος στόχο για τις τράτες βυθού, λόγω της αφθονίας του και της κοινωνικής του φύσης. Επειδή, συνήθως, έχει μικρό μέγεθος και κατά περιόδους αλιεύεται μαζί, έχει μικρή εμπορική αξία. Τα μεγάλα άτομα του είδους έχουν πιο μεγάλη εμπορική αξία.

Οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί ορίζουν ως ελάχιστο μέγεθος (ολικό μήκος) αλιείας του φατσουκλιού στη Μεσόγειο τα 17 εκατοστά.

Φρίσσα*Sardinella aurita*

En: Round sardinella

Η φρίσσα είναι ένα μικρό πελαγικό είδος, που μοιάζει με τη σαρδέλα και σχηματίζει κοπάδια σε βάθος μέχρι και 350 μέτρα, ενώ συχνά παρατηρείται να ανεβαίνει πιο ψηλά κατά τη διάρκεια της νύχτας.

Είναι γενικά πιο μεγαλόσωμη από τη σαρδέλα, αφού μπορεί να φθάσει σε μήκος τα 30 εκατοστά, αν και συνήθως δεν ξεπερνά τα 20 εκατοστά.

Όπως και η σαρδέλα, τρέφεται με πλαγκτονικούς μικροοργανισμούς, φιλτράροντας το νερό καθώς κολυμπάει.

Η αναπαραγωγή της λαμβάνει χώρα κατά τους μήνες Ιούλιο, Αύγουστο και Σεπτέμβριο.

Η φρίσσα αλιεύεται με στατικά δίχτυα και τράτες βυθού, ενώ το κρέας της δεν θεωρείται ιδιαίτερα καλής ποιότητας.

Χάννος*Serranus cabrilla*

En: Comber

Ο χάννος είναι μικρό βυθόβιο είδος, που απαντά σε αφθονία σε όλων των τύπων βυθούς και σε βάθος μέχρι 500 μέτρα. Είναι, ίσως, το πιο γνωστό ψάρι στους ερασιτέχνες ψαράδες της χώρας μας, λόγω της αφθονίας του, αλλά και της ευκολίας, με την οποία πιάνεται στο αγκίστρι.

Μπορεί να ξεπεράσει τα 30 εκατοστά σε μήκος, αν και συνήθως κυμαίνεται από 10 μέχρι 20 εκατοστά.

Τρέφεται με μικρά ψάρια, οστρακόδερμα, μαλάκια και σκουλήκια.

Ο χάννος είναι σύγχρονο ερμαφρόδιτο είδος και η αναπαραγωγή λαμβάνει χώρα από τον Απρίλιο μέχρι τον Ιούλιο.

Αλιεύεται με τράτα βυθού, στατικά δίχτυα, σκαρκές και ψιλές καθετές, ενώ το κρέας του δεν θεωρείται ιδιαίτερα καλής ποιότητας.

Ένα άλλο είδος, που μοιάζει στην εμφάνιση με το χάννο, αλλά είναι αρκετά μικρότερο, είναι το χαννούι (*Serranus hepatus*). Το χαννούι ζει σε όλων των τύπων βυθούς, σε βάθος από 5 μέχρι 100 μέτρα και σπάνια ξεπερνάει σε μήκος τα 10 εκατοστά. Τρέφεται με μικρότερα ψάρια, καρκινοειδή και μαλάκια. Αναπαράγεται από το Μάρτιο μέχρι τον Αύγουστο. Το χαννούι δεν έχει εμπορική αξία, κυρίως λόγω του μικρού του μεγέθους, αλλά ψαρεύεται ως παραλίευμα από τις τράτες βυθού.

Χαρατζίδα*Diplodus vulgaris*

En: Two-banded seabream

Η χαρατζίδα ή κακαρέλος είναι ένα αρκετά κοινό βυθόβιο ψάρι. Απαντά, κυρίως, σε περιοχές που έχουν βραχώδη ή αμμώδη υποστρώματα και συνήθως, σε βάθος που δεν ξεπερνά τα 50 μέτρα, αν και κάποτε μπορεί να ξεπεράσει και τα 150. Νεαρά άτομα του είδους βρίσκουν συχνά καταφύγιο σε λιβάδια του θαλάσσιου φανερόγαμου ποσειδώνια (*Posidonia oceanica*).

Το μήκος της συνήθως κυμαίνεται μεταξύ 17 και 25 εκατοστών, αν και μπορεί να φτάσει μέχρι και 45 εκατοστά. Είναι ψάρι που σχηματίζει κοπάδια με μικρό αριθμό ατόμων και τρέφεται με σκουλήκια, οστρακόδερμα, φυτά και μαλάκια.

Η αναπαραγωγική περίοδος του είδους ξεκινά το Δεκέμβριο και ολοκληρώνεται τον Ιανουάριο. Η χαρατζίδα έχει τη δυνατότητα του ερμαφροδιτισμού. Συγκεκριμένα, ωριμάζει για πρώτη φορά ως αρσενικό άτομο, όταν το μήκος της φτάσει τα 17 εκατοστά. Ακολούθως, τα μεγαλύτερα άτομα του είδους μεταβάλλονται σε θηλυκά (πρωτανδρισμός), αναλόγως του αριθμητικού συσχετισμού μεταξύ αρσενικών και θηλυκών ατόμων του κοπαδιού ή της περιοχής.

Αλιεύεται, κυρίως, με παραγάδια, στατικά δίχτυα, σκαρκές, καθετή, καλάμι και ψαροντούφεκο. Έχει αρκετά μεγάλη εμπορική αξία.

Οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί ορίζουν ως ελάχιστο μέγεθος (ολικό μήκος) αλιείας της χαρατζίδας στη Μεσόγειο τα 18 εκατοστά.

Χειλού*Symphodus tinca*

En: Peacock wrasse

Στην Κύπρο υπάρχουν αρκετά είδη ψαριών με το κοινό όνομα «χειλού». Μοιάζουν μεταξύ τους και για ορισμένα υπάρχει κάποια ασάφεια σε ό,τι αφορά το διαχωρισμό τους. Λόγω του σχετικά μεγάλου αριθμού των εν λόγω ειδών, που συναντούμε στην Κύπρο, και λόγω της μικρής εμπορικής αξίας των πλείστων από αυτά, δεν γίνεται διαχωρισμός και έτσι όλα φέρουν τη γενική προαναφερθείσα ονομασία. Επίσης, αρκετά από αυτά έχουν πανομοιότυπες βιολογικές συμπεριφορές και συνήθειες.

Το είδος *Symphodus tinca*, ίσως, είναι εκείνο που απαντά πιο συχνά από τα υπόλοιπα στα νερά της Κύπρου. Είναι καθαρά βενθικό είδος και ζει σε βραχώδεις περιοχές, καθώς και σε περιοχές με βλάστηση. Μπορεί να φτάσει τα 40 εκατοστά, αλλά συνήθως το μήκος της κυμαίνεται μεταξύ 10 και 25 εκατοστών. Απαντά σε βάθος από 1 μέχρι 50 μέτρα. Τρέφεται με μαλάκια, οστρακόδερμα και αχινούς.

Η αναπαραγωγή του είδους πραγματοποιείται μεταξύ Μαρτίου και Ιουνίου. Κατά την περίοδο αυτή τα αρσενικά άτομα του είδους αποκτούν πιο έντονο χρώμα και χιτίζουν φωλιές, συνήθως σε περιοχές με φύκια. Εκεί τα θηλυκά, συνήθως 1 ή 2, αποθέτουν τα αυγά τους και αποχωρούν, αφήνοντας τη φύλαξη των αυγών στο αρσενικό. Το είδος αυτό έχει τη δυνατότητα να μεταβάλλει το φύλο του κάτω από κάποιες προϋποθέσεις.

Αλιεύεται με στατικά δίχτυα, καθετή, καλάμι, σκαρκές και ψαροντούφεκο. Αντίθετα με άλλα είδη της ίδιας οικογένειας, δεν θεωρείται απόρριψη, αλλά έχει αρκετά μικρή εμπορική αξία.

Ένα άλλο κοινό είδος χειλούς στα παράκτια νερά της Κύπρου είναι το *Symphodus mediterraneus*. Το συναντάμε σε βραχώδεις περιοχές, καθώς και σε περιοχές με βλάστηση και άλγη. Το μήκος του συνήθως κυμαίνεται μεταξύ 10 και 12 εκατοστών, αν και μπορεί να φτάσει μέχρι τα 18 εκατοστά. Απαντά σε βάθος από 1 μέχρι 50 μέτρα. Τρέφεται με δίθυρα μαλάκια, γαστρόποδα, οστρακόδερμα, σκουλήκια και αχινούς. Κινείται σε ζεύγη ή σχηματίζει μικρά κοπάδια από άτομα του ίδιου είδους και κάποτε από άτομα της ίδιας οικογένειας.

Η αναπαραγωγή του είδους πραγματοποιείται κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Τα αρσενικά άτομα του είδους κατά την περίοδο αυτή αποκτούν πιο έντονο χρώμα και κατασκευάζουν φωλιές, συνήθως σε περιοχές με φύκια. Εκεί τα θηλυκά, συνήθως 1 ή 2, αποθέτουν τα αυγά τους και αποχωρούν, αφήνοντας τη φύλαξη των αυγών στο αρσενικό.

Αλιεύεται τυχαία με στατικά δίχτυα, καθώς και με καθετή, καλάμι και σκαρκές. Όπως και τα πλείστα είδη της ίδιας οικογένειας, θεωρείται απόρριψη και δεν έχει καμία εμπορική αξία.

Ακόμη ένα είδος, που ακούει στο όνομα χειλού, είναι το *Labrus viridis*, γνωστό στην Κύπρο με το κοινό όνομα σκαρομάνα. Είναι καθαρά βενθικό είδος και απαντά σε βραχώδεις περιοχές, καθώς και σε περιοχές με βλάστηση. Μπορεί να φτάσει τα 48 εκατοστά, αλλά, συνήθως, το μήκος της κυμαίνεται μεταξύ 30 και 40 εκατοστών. Απαντά σε βάθος από 1 μέχρι 50 μέτρα, παρόλο που τα ενήλικα άτομα εντοπίζονται, κυρίως, βαθύτερα, από 10 έως 15 μέτρα. Μια ιδιαιτερότητα αυτού του είδους είναι ότι μπορεί να αλλάζει το χρωματισμό του (συνήθως πράσινος), σύμφωνα με την ηλικία, το στάδιο ανάπτυξης, το περιβάλλον που ζει και τη διάθεσή του. Την συναντάμε σε ζεύγη ή μόνη της. Το αρπακτικό αυτό ψάρι τρέφεται με μαλάκια, οστρακόδερμα και σκουλήκια.

Η αναπαραγωγή του είδους λαμβάνει χώρα μεταξύ Ιανουαρίου και Ιουνίου, συνήθως, σε περιοχές με βλάστηση, όπου τα θηλυκά απλά αποθέτουν τα αυγά τους πάνω στις φυκιάδες και όχι σε φωλιά, όπως συνηθίζουν τα περισσότερα είδη χειλούς. Άτομα του είδους, μικρότερα των 25 εκατοστών, είναι στην πλειοψηφία τους θηλυκά, ενώ ψάρια με μήκος 35 έως 40 εκατοστά είναι πιθανότατα αρσενικά. Το εν λόγω είδος ωριμάζει σε ηλικία μεγαλύτερη των 2 ετών, όταν το μήκος του φτάσει γύρω στα 16 εκατοστά.

Η σκαρομάνα αλιεύεται με στατικά δίχτυα, καθετή, καλάμι, σκαρκές και ψαροντούφεκο. Λόγω του μεγάλου μεγέθους της, δεν θεωρείται απόρριψη και έχει κάποια εμπορική αξία.

Labrus viridis (αρσενικό)

Labrus viridis (θηλυκό)

Symphodus tinca

Χελιδονόψαρο*Parexocoetus mento*

En: African sailfin flyingfish

Το χελιδονόψαρο *P. mento* είναι ένα λεσσεψιανό είδος, εισήλθε, δηλαδή, από την Ερυθρά Θάλασσα στη Μεσόγειο, μέσω της διώρυγας του Σουέζ. Το είδος αυτό είναι γνωστό για την ικανότητά του να πετάει πάνω από την επιφάνεια του νερού για αρκετά μεγάλες αποστάσεις. Η ικανότητά του αυτή το βοηθά στο να ξεφεύγει από τους επίδοξους θηρευτές του. Το συναντάμε σε βάθος μέχρι και 20 μέτρα, από τα παράκτια νερά μέχρι και την ανοιχτή θάλασσα.

Το χελιδονόψαρο έχει μήκος, συνήθως, γύρω στα 10 εκατοστά, ενώ μπορεί να φθάσει και τα 15 εκατοστά.

Αν και δεν υπάρχουν στοιχεία για τη διατροφή του είδους αυτού, είναι πολύ πιθανόν να τρέφεται με ζωοπλαγκτόν και μικρά ψάρια.

Η αναπαραγωγή του χελιδονόψαρου λαμβάνει χώρα κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

Το χελιδονόψαρο συλλαμβάνεται περιστασιακά στα στατικά δίκτυα των ψαράδων και το κρέας του είναι μέτριας ποιότητας.

Χοίρος*Balistes capriscus*

En: Grey triggerfish

Ο χοίρος ή χοιρόψαρο είναι βενθικό είδος, που ζει, κυρίως, σε βραχώδη υποστρώματα και περιοχές με πλούσια βλάστηση. Απαντά, επίσης, αρκετά συχνά κοντά σε ναυάγια ή κάτω από μεγάλα επιπλέοντα αντικείμενα. Ζει σε βάθος από 1 μέχρι 100 μέτρα.

Είναι μοναχικό ψάρι, που δεν σχηματίζει κοπάδια, αλλά ζει μόνο ή με το ζεύγος του. Το μήκος του χοίρου, συνήθως, κυμαίνεται από 15 μέχρι 35 εκατοστά. Έχει τη δυνατότητα να μεγαλώσει αρκετά. Υπάρχουν καταγραφές ατόμων του είδους στη Μεσόγειο, που φτάνουν τα 5 κιλά σε βάρος και τα 50 εκατοστά σε μήκος.

Είναι σαρκοφάγο ψάρι και τρέφεται με βενθικά ασπόνδυλα, όπως μαλάκια και καρκινοειδή.

Η αναπαραγωγή του είδους λαμβάνει χώρα κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Κατά την αναπαραγωγή, το θηλυκό αποθέτει τα αυγά του μέσα σε μια μικρή κοιλότητα στο λασπώδες υπόστρωμα, όπου ακολουθώς το αρσενικό τα φυλάει μέχρι την εκκόλαψή τους.

Αλιεύεται με στατικά δίχτυα, παραγάδια, καθετή και κάποτε με συρτή. Ο χοίρος έχει πολύ σκληρό δέρμα και για να καταναλωθεί, προαπαιτείται μια διαδικασία αφαίρεσής του, γεγονός στο οποίο, ίσως, να οφείλεται και η μικρή εμπορική του αξία.

Εκτός από το είδος *B. capriscus*, στα νερά μας ζει άλλο ένα είδος ψαριού με την κοινή ονομασία χοίρος. Πρόκειται για το είδος *Stephanolepis diaspros*, που ονομάζεται και μονάκανθος και είναι λεσσεψιανός μετανάστης, εισήλθε, δηλαδή, από την Ερυθρά Θάλασσα στη Μεσόγειο, μέσω της διώρυγας του Σουέζ.

Ο χοίρος *S. diaspros* είναι βενθικό είδος, που ζει, κυρίως σε βραχώδη υποστρώματα και περιοχές με πλούσια βλάστηση. Απαντά, κυρίως, στην παράκτια ζώνη σε βάθος από 5 μέχρι 50 μέτρα.

Αρέσκεται στο να σχηματίζει μικρά κοπάδια από άτομα του ίδιου είδους, αλλά δεν αποκλείεται να το συναντήσουμε και μόνο του. Το μήκος του, συνήθως, κυμαίνεται από 7 μέχρι 15 εκατοστά.

Είναι σαρκοφάγο ψάρι και τρέφεται, κυρίως, με μικρά ασπόνδυλα, που αποσπά από τους βράχους με τους ισχυρούς του κοπήρες.

Δυστυχώς, δεν υπάρχουν στοιχεία για την αναπαραγωγή του εν λόγω είδους.

Αλιεύεται με στατικά δίχτυα. Έχει πολύ χαμηλή εμπορική αξία και, λόγω του μικρού του μεγέθους και του σκληρού του δέρματος, στις πλείστες περιπτώσεις απορρίπτεται

*Balistes capriscus**Stephanolepis diaspros*

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Collette B. B. & Nauen C. E., 1983. Scombrids of the world. An annotated and illustrated catalogue of tunas, mackerels, bonitos and related species known to date. FAO species catalogue. Vol. 2. FAO Fisheries Synopsis.

Debelius H., 1997. Mediterranean and Atlantic fish guide. IKAN Unterwasserarchiv.

Froese, R. & Pauly D., Editors. 2009. FishBase. World Wide Web electronic publication. www.fishbase.org, version (04/2009).

Golani D., Orsi-Relini L., Massuti E. & Quignard J. P., 2002. CIESM Atlas of exotic species in the Mediterranean. Volume 1. Fishes. CIESM Publishers.

Golani D., Ozturk B. & Basuta N., 2006. Fishes of the Eastern Mediterranean. Turkish Marine Research Foundation.

Heemstra P. C. & Randall J. E., 1993. Groupers of the world (Family Serranidae, Subfamily Epinephelinae). An annotated and illustrated catalogue of the grouper, rockcod, hind, coral grouper and lyretail species known to date. FAO species catalogue Vol. 16. FAO Fisheries Synopsis.

Hennemann R. M., 2001. Sharks and Rays. Elasmobranch guide of the world. IKAN Unterwasserarchiv.

Kuiter H. R. & Debelius H., 2006. World Atlas of marine fishes. IKAN Unterwasserarchiv.

Lythgoe J. & Lythgoe G., 1991. Fishes of the sea. The North Atlantic and the Mediterranean. Blandford Press.

Miller J. P. & Loates J. M., 1997. Fish of Britain and Europe. HarperCollins Publishers.

Moyle P. B., Joseph J. & Cech Jr., 2000. Fishes. An introduction to ichthyology. Prentice Hall.

Nakamura I., 1985. Billfishes of the World. An annotated and illustrated catalogue of marlins, sailfishes, spearfishes and swordfishes known to date. FAO species catalogue Vol. 5. FAO Fisheries Synopsis.

Whitehead P. J. P., Bauchot M. L., Hureau J. C., Nielsen J. & Tortonese E., 1984 - 1986. Fishes of the North-eastern Atlantic and the Mediterranean – Volumes I, II, III. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

Γ.Τ.Π. 139/2011 - 3.000

ISBN 978-9963-38-675-8

Εκδόθηκε από το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών, Κυπριακή Δημοκρατία

Εκτύπωση: Κώνος Λτδ